

หนังสือถอดบทเรียน การดำเนินงาน

โครงการเพลินทุเพลย์ (Plearn to Play) ปี 2566-2567

Plearn
To Play

จัดทำโดย
มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

สนับสนุนการดำเนินงานโดย
Volkswagen และ Terre des Hommes Germany (องค์กรแตร์เดโฮมเมอร์มัน)

Konzernbetriebsrat

TERRE DES HOMMES
Empowered Children. A Just World.

คำนำ

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้ริเริ่มโครงการเพลิร์นทูเพลย์ (Plearn to Play) ในปี 2566 เพื่อพัฒนาพื้นที่การเล่นและนันทนาการในโรงเรียนและชุมชนให้มีความปลอดภัย และส่งเสริมกิจกรรมการเล่น และนันทนาการในโรงเรียนและชุมชน ด้วยเหตุที่ช่วงนั้นประเทศไทยและทั่วโลกเพิ่งผ่านพ้นวิกฤติโรคโควิด-19 ระบาดส่งผลให้โรงเรียนปิดเรียนไปหลายเดือน เมื่อกลับมาเปิดเรียนอีกครั้งพบว่ามามีเด็กบางคนไม่กลับมาเรียนหนังสือ ทั้งด้วยปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัวที่ประสบปัญหาจนทำให้ไม่สามารถส่งบุตรหลานกลับมาเรียนหนังสือได้หรือเด็กบางคนต้องไปช่วยพ่อแม่ทำงาน และส่วนหนึ่งมาจากตัวเด็กที่ไม่ต้องการกลับมาเรียนหนังสือ รวมถึงพบว่ามามีเด็กนักเรียนจำนวนหนึ่งมีปัญหาอารมณ์จิตใจ ส่งผลต่อปัญหาพฤติกรรมและปัญหาการเรียน มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กจึงริเริ่มโครงการเพลิร์นทูเพลย์ขึ้นเพื่อดึงเอา “การเล่น” เข้ามาในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีบรรยากาศน่าอยู่น่าเรียน ส่งผลให้เด็กอยากกลับมาเรียนหนังสือ และเพื่อช่วยลดปัญหาด้านอารมณ์จิตใจของเด็ก

หนังสือถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการเพลิร์นทูเพลย์เล่มนี้ เป็นการถอดกระบวนการดำเนินงานโครงการ และการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมาย 3 แห่งตลอดระยะเวลาโครงการ 2 ปี ซึ่งมีทั้งการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จด้วยดี และการดำเนินงานที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทเรียนต่างๆ ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อสุดท้ายแล้วเด็กจะได้รับประโยชน์สูงสุด

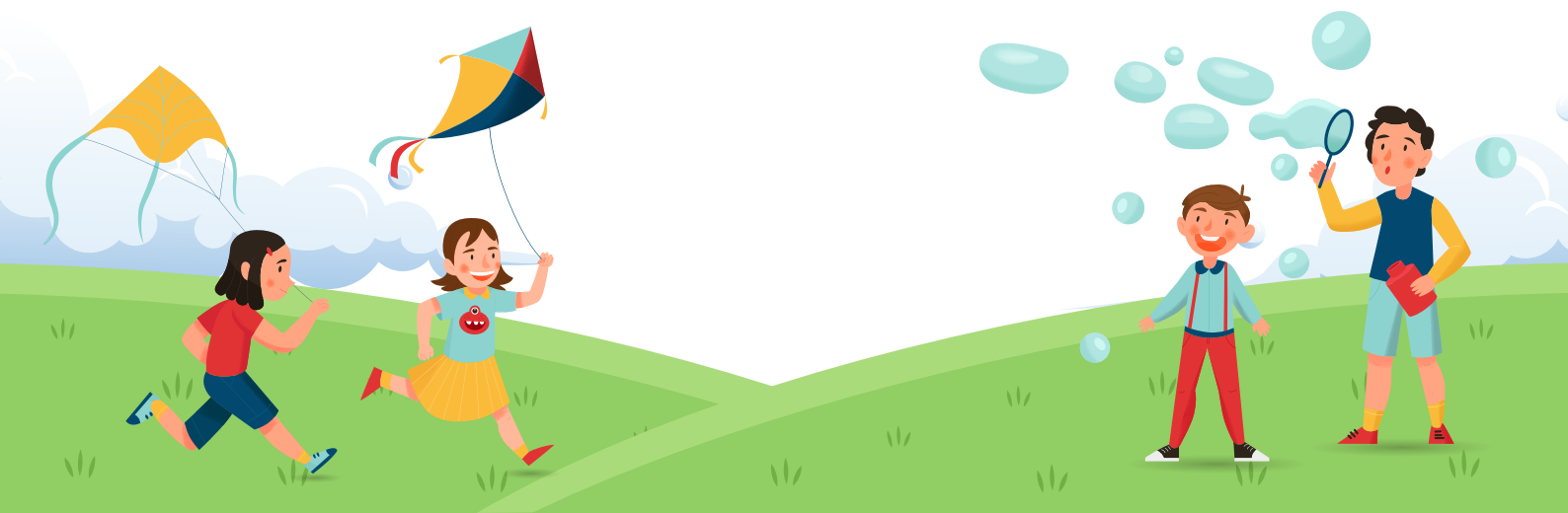
มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ขอขอบคุณหน่วยงาน Volkswagen และ Terre des Hommes Germany (องค์กรแตรเดฮอมเยอรมัน) ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ขอขอบคุณพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง โรงเรียนกลางคลองสิบ และ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 เขตบึงกุ่ม ที่ให้ความร่วมมือดำเนินโครงการตลอดระยะเวลา 2 ปี มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และหากมีสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องมูลนิธิฯ ขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพ
มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
ธันวาคม 2567

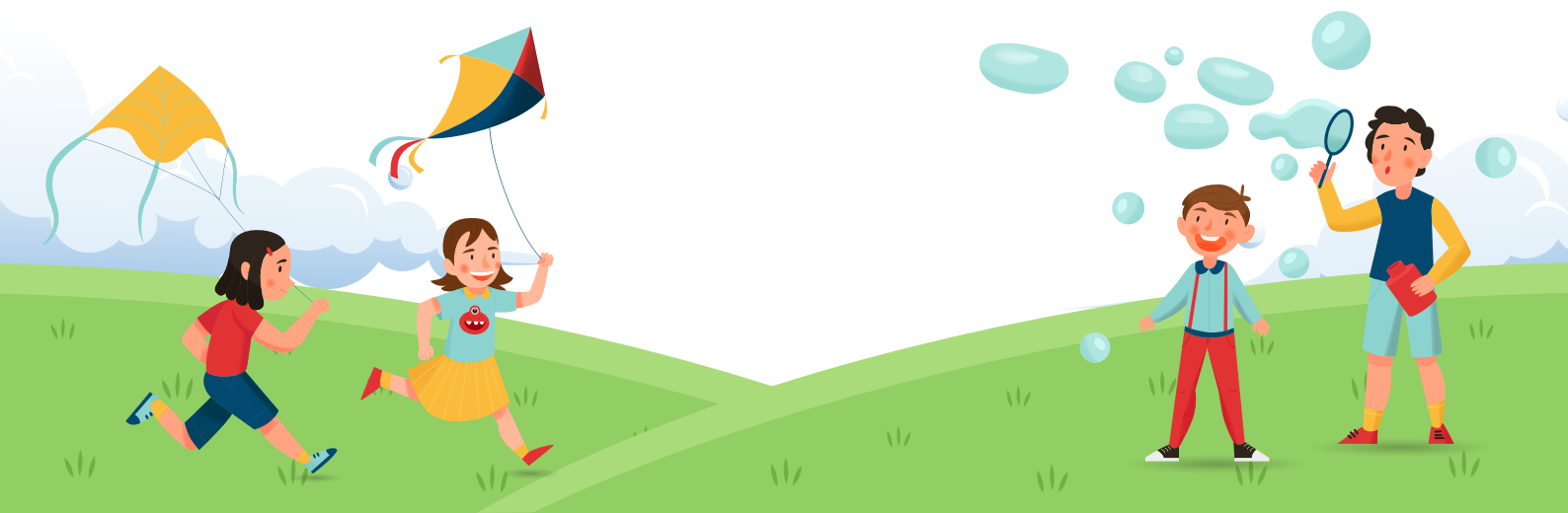
สารบัญ

โครงการเพิร์นทูเพลย์ (Plearn to Play)	หน้า
	1
การดำเนินงานของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กกับพื้นที่เป้าหมายโครงการ 3 แห่ง	4
ครั้งที่ 1 : ประชุมร่วมกับผู้บริหาร บุคลากรครู เขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายชุมชน และ เครือข่ายผู้ปกครอง	4
ครั้งที่ 2 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก”	6
ครั้งที่ 3 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเล่นอย่างปลอดภัยและการสำรวจจุดเสี่ยง	8
ครั้งที่ 4 : จัดกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)	10
ครั้งที่ 5 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเป็นผู้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)”	19
ครั้งที่ 6 : จัดกิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน โครงการเพิร์นทูเพลย์” (Midterm meeting)	20
ครั้งที่ 7 : จัดกิจกรรม “สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการเพิร์นทูเพลย์”	22
ผลลัพธ์และบทเรียนการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมายโครงการ 3 แห่ง	23
โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง	24
การดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง	
กิจกรรมที่ 1 : “การสื่อสาร” : คำพูดที่ทำให้รู้สึกดี และคำพูดที่ทำให้รู้สึกไม่ดี	27
กิจกรรมที่ 2 : การแก้ไขจุดเสี่ยง	29
กิจกรรมที่ 3 : กิจกรรม Play Day	34
กิจกรรมที่ 4 : กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)	43
กิจกรรมที่ 5 : กิจกรรม Brain-Based Learning (BBL)	52
กิจกรรมที่ 6 : พัฒนาพื้นที่ BBL หรือ Brain-Based Learning	54
กิจกรรมที่ 7 : ชั่วโมงเพิร์นทูเพลย์	56
กิจกรรมที่ 8 : จัดทำพื้นที่เล่นสำหรับเด็กชั้นอนุบาล	58
กิจกรรมที่ 9 : กิจกรรมของเล่นของฉัน	61
วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง	63

สารบัญ

	หน้า
โรงเรียนกลางคลองสิบ	66
การดำเนินงานของโรงเรียนกลางคลองสิบ	
กิจกรรมที่ 1 : การปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง	67
กิจกรรมที่ 2 : “จัดหาอุปกรณ์การเล่น และสื่อการเรียนรู้” สำหรับนักเรียน	71
กิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)	72
วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของโรงเรียนกลางคลองสิบ	83
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2	85
การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2	
กิจกรรมที่ 1 : โครงการ “ศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย”	86
กิจกรรมที่ 2 : โครงการ “ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Learn to play)”	88
กิจกรรมที่ 3 : โครงการ “สำรวจจุดเสี่ยงในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ”	92
กิจกรรมที่ 4 : โครงการ “ศูนย์เด็กสร้างสุขบนพื้นที่ปลอดภัย	95
กิจกรรมที่ 5 : โครงการ “Art and Nature Play” สำหรับเด็กวัยรุ่น	97
กิจกรรมที่ 6 : โครงการ “พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมผู้เรียนทางด้านศิลปะระดับประถมศึกษา (Art and Nature Play)”	99
กิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	101
วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2	103
ภาคผนวก	105
กระบวนการศิลปะกับธรรมชาติ	106

โครงการเพลินทูเพลย์ (Plearn to Play) (การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กในโรงเรียนและชุมชนผ่านการเล่น และนันทนาการ)

ความเป็นมาของโครงการ

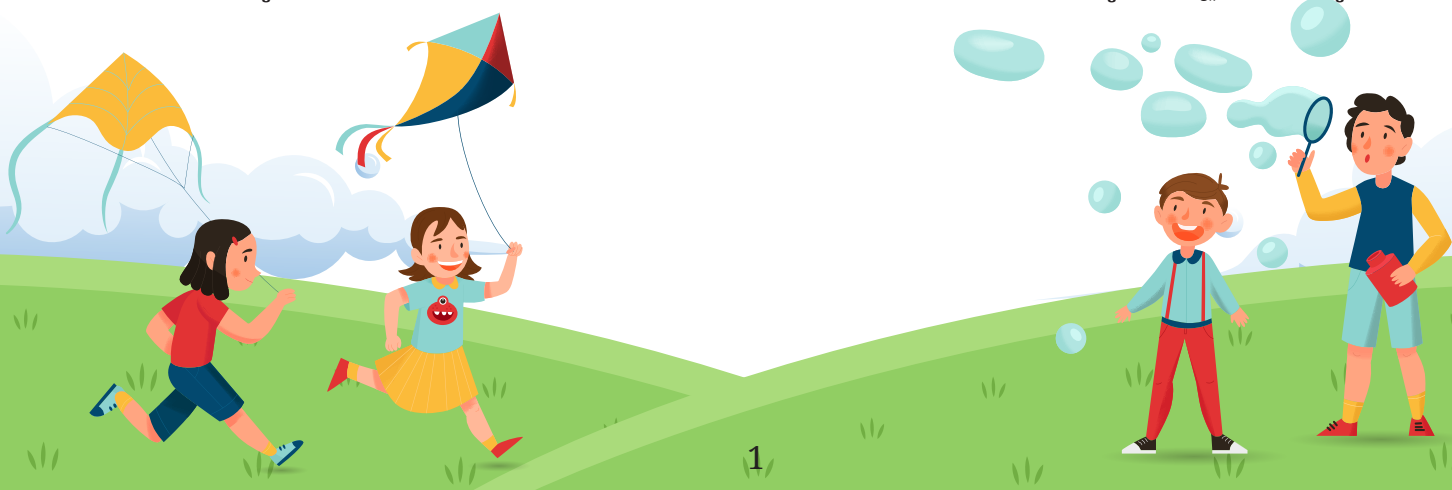
มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กทำงานกับโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุ้มครองเด็กและทำงานกับชุมชนในโครงการชุมชนคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนและชุมชนมีความปลอดภัย มีการเฝ้าระวัง และช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง และสนับสนุนให้โรงเรียนและชุมชนมีการทำงานร่วมกับเครือข่ายต่างๆในพื้นที่ เพื่อให้เด็กมีความปลอดภัยทั้งภัยจากอุบัติเหตุและบุคคลอันตราย

จากการทำงานที่ผ่านมาพบว่าสถานการณ์ปัญหาเด็กในโรงเรียนและชุมชนมีมากขึ้น ส่งผลให้มีเด็กจำนวนหนึ่งต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน หรือ มีความเสี่ยงที่จะออกจากระบบโรงเรียน เนื่องจากหลายปัจจัยทั้งปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ครอบครัวมีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองมุ่งเน้นการทำมาหากิน เด็กบางคนจึงต้องออกจากโรงเรียนไปช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน บางครอบครัวมีการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสม ปล่อยปละละเลย ไม่มีเวลาที่มีคุณภาพให้กับครอบครัวหรือมีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลให้เด็กมีปัญหาพฤติกรรมต่างๆและต้องออกจากโรงเรียนในที่สุด

นอกจากนี้อาจจะเกิดจากปัจจัยที่ตัวเด็กเอง เช่น มีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ปัญหาการเรียน ขาดแรงจูงใจในการมาโรงเรียน จนทำให้ไม่ได้เรียนต่อ ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน

อีกปัจจัยที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน เช่น ครูมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอในการทำงานกับเด็กกลุ่มเสี่ยง ส่งผลต่อการจัดการปัญหาของเด็กที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งบางโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรและงบประมาณจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคต่อคุณภาพการเรียนการสอน และการดูแลเด็กของครู เด็กและครอบครัวจำนวนหนึ่งจึงไม่เห็นความสำคัญในการมาโรงเรียนของเด็ก

เมื่อเกิดปัจจัยทั้ง 3 ส่วนข้างต้น ส่งผลให้เด็กไม่มาโรงเรียนและออกจากระบบโรงเรียนในที่สุด จากประสบการณ์การทำงานของมูลนิธิ พบว่าการที่เด็กไม่อยู่ในระบบโรงเรียน และไม่มีครอบครัวดูแลเอาใจใส่ จะมีความเสี่ยงที่เด็กจะไปมีกิจกรรมในทางที่ไม่เหมาะสม และออกจากโรงเรียนกลางคันได้ แต่ในทางกลับกัน สิ่งที่จะช่วยดึงดูดให้เด็กอยากมาโรงเรียน นอกจากการจัดการเรียนการสอนของครู การปฏิบัติของครูต่อเด็ก

ทำให้เด็กรู้สึกอยากมาโรงเรียน และยังมีกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนที่นอกเหนือจากวิชาการที่ช่วยให้เด็กอยากมาโรงเรียน เช่น การเล่นและนันทนาการต่างๆ ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข รู้สึกสนุกอยากมาเล่นหรือมาทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ช่วยทำให้เด็กมีเป้าหมายในการมาโรงเรียน นอกจากนี้ กิจกรรมเหล่านี้ยังช่วยเสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้กับเด็ก และช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ ของเด็กในโรงเรียนและในชุมชนให้ดีขึ้นได้

วัตถุประสงค์โครงการ

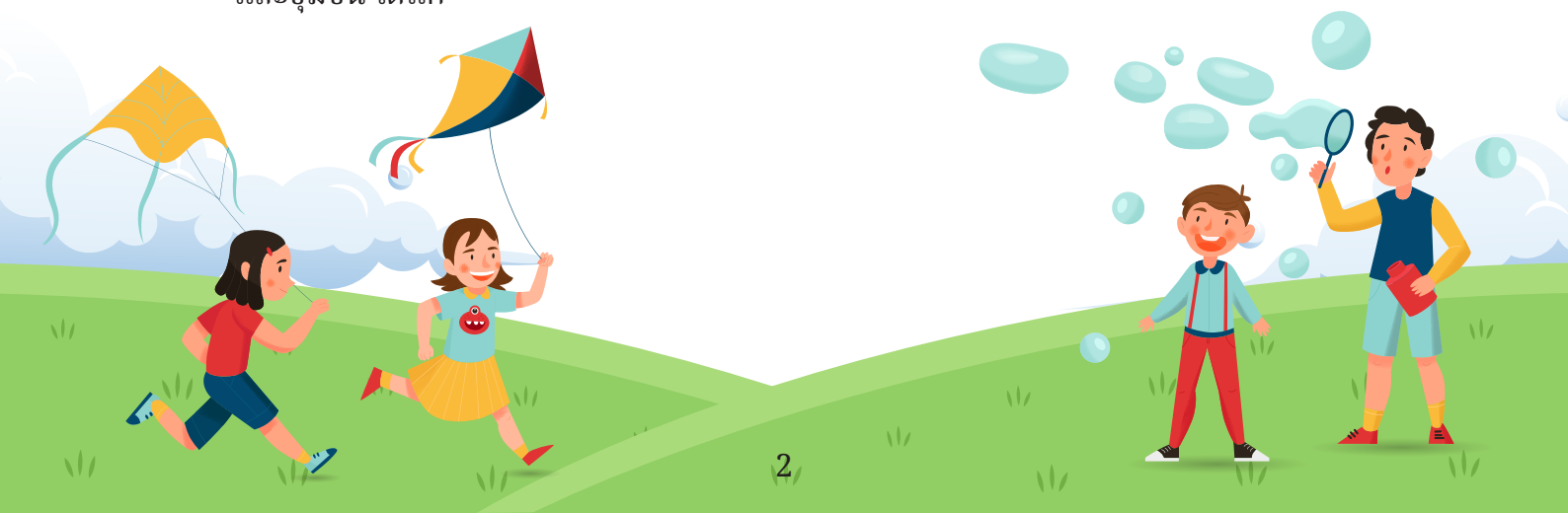
1. เพื่อพัฒนาพื้นที่การเล่นและนันทนาการในโรงเรียนและชุมชนให้มีความปลอดภัย
2. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเล่น และนันทนาการในโรงเรียนและชุมชน

พื้นที่เป้าหมายโครงการ

1. โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
2. โรงเรียนกลางคลองสิบ จังหวัดปทุมธานี
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2

วิธีการทำงาน

1. มูลนิธิฯ ประชุมกับผู้บริหารและบุคลากรครูในโรงเรียนและคณะทำงานชุมชน เพื่อทำความเข้าใจ เรื่องโครงการ สถานการณ์ของเด็กในโรงเรียนและชุมชน และวางแผนการดำเนินงานในโรงเรียน และชุมชน
2. มูลนิธิฯ จัดอบรมพัฒนาศาครครูและเครือข่ายที่จะดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชน 3 ครั้ง
 - 2.1 ครั้งที่ 1 เรื่องความปลอดภัยในการเล่นและนันทนาการ
 - 2.2 ครั้งที่ 2 เรื่องแนวทางการจัดกิจกรรมการเล่นและนันทนาการ
 - 2.3 ครั้งที่ 3 เรื่องศิลปะกับธรรมชาติ (Art & Nature Play)
3. โรงเรียนและชุมชนไปดำเนินงานในพื้นที่ตนเอง โดยมูลนิธิฯ สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน และชุมชน ได้แก่

3.1 สนับสนุนให้โรงเรียนและชุมชนมีพื้นที่เล่นและนันทนาการที่ปลอดภัย โดยสนับสนุนให้โรงเรียน จัดกิจกรรมสำรวจจุดเสี่ยง และปรับพื้นที่เสี่ยงให้มีความปลอดภัย โดยความร่วมมือจากเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน

3.2 สนับสนุนให้โรงเรียนและชุมชนเพิ่มชั่วโมงการเล่น และนันทนาการ โดยความร่วมมือของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายต่างๆ ประกอบด้วย

- กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature play)
- กิจกรรมการเล่น และ นันทนาการ ตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน

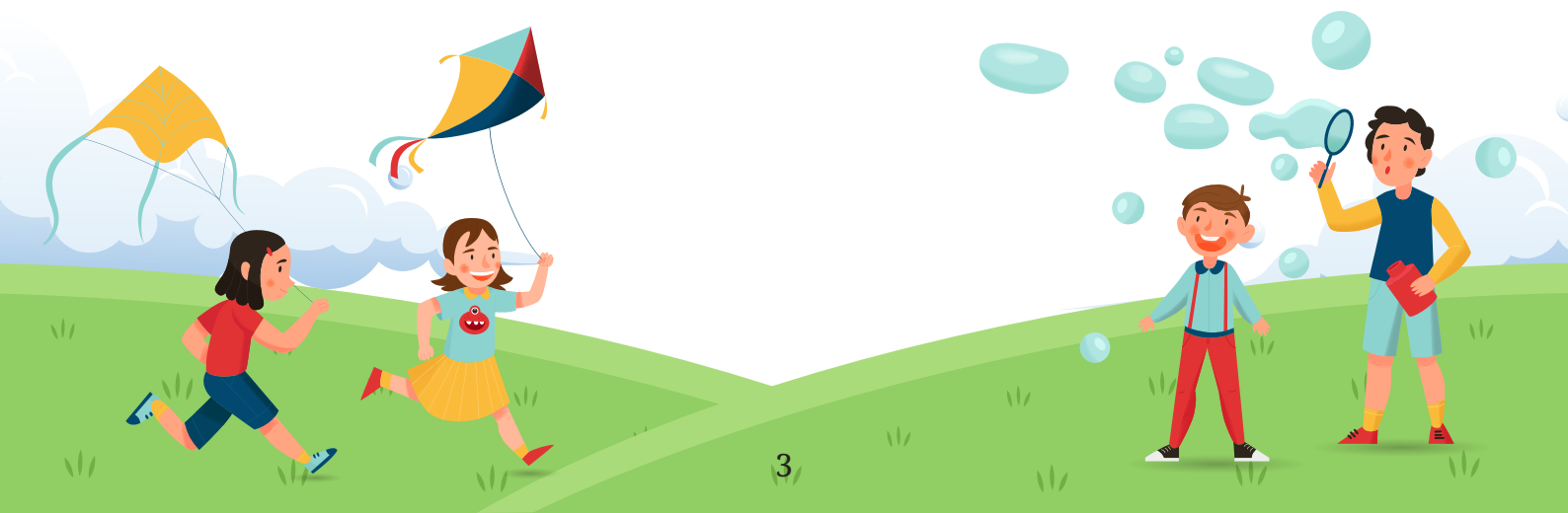
4. มุลนิธิฯ ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน และ ประเมินผลโครงการ
5. มุลนิธิฯ จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปบทเรียนการดำเนินงาน
6. มุลนิธิฯ จัดทำสื่อถอดบทเรียนทั้งในรูปแบบคลิปวิดีโอ และ หนังสือ (อิเล็กทรอนิกส์ไฟล์) เป็นประโยชน์สำหรับให้โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นได้นำบทเรียนของโรงเรียนในโครงการไปปรับใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับเด็ก ครู และโรงเรียนต่อไป

ระยะเวลาดำเนินงาน

- มกราคม 2566 - ธันวาคม 2567

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนและชุมชนเป้าหมายมีพื้นที่การเล่นและนันทนาการที่ปลอดภัย
2. โรงเรียนและชุมชนเป้าหมายมีกิจกรรมการเล่น และนันทนาการในโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีทั้งกิจกรรม Art and Nature Play และ กิจกรรมการเล่น และนันทนาการ ตามบริบทของโรงเรียน

การดำเนินงานของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กกับพื้นที่เป้าหมายโครงการ 3 แห่ง

การดำเนินงานโครงการ จะเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจโครงการร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนเป้าหมายและในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการ การสำรวจสถานการณ์และความต้องการจำเป็นของแต่ละพื้นที่ รวมถึงการกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้กระบวนการในขั้นตอนต่อไปราบรื่น หลังจากทำความเข้าใจโครงการและกำหนดแผนร่วมกันแล้ว มูลนิธิฯ ก็จะเข้าสู่กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับพื้นที่เป้าหมาย ก่อนที่พื้นที่เป้าหมายจะไปดำเนินงานกับเด็กในพื้นที่ของตนเอง

ครั้งที่ 1 : ประชุมร่วมกับผู้บริหาร บุคลากรครู เขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายชุมชน และเครือข่ายผู้ปกครอง

มูลนิธิฯ ลงไปประชุมกับพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 แห่ง โดยลงไปประชุมแยกแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ประชุมในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 มีผู้เข้าประชุม จำนวน 25 คน
2. โรงเรียนกลางคลองสิบ ประชุมในวันที่ 3 มีนาคม 2566 มีผู้เข้าประชุม จำนวน 30 คน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ประชุมในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 มีผู้เข้าประชุมจำนวน 19 คน

ในแต่ละพื้นที่ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรครูของโรงเรียนทั้งโรงเรียน
2. หัวหน้าศูนย์และบุคลากรครูทุกคนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2
3. ผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ในโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 เช่น นักการภารโรงของโรงเรียน นักศึกษาฝึกประสบการณ์ของโรงเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน
4. ภาควิชาเครือข่ายของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน

การประชุมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเพลินทุเพลย์ (Plearn to Play) และร่วมกันวางแผนการดำเนินงานโครงการเพลินทุเพลย์ในโรงเรียนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีทีมงานจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กอธิบายภาพรวมและการดำเนินงานโครงการ พร้อมทั้งทำกระบวนการตั้งคำถามที่ประชุมผ่านการตั้งคำถามดังนี้ 1.อะไรในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน 2.พฤติกรรมนักเรียนที่ครูรู้สึกหนักใจ 3.อยากให้โรงเรียนพัฒนาอะไรเพื่อให้โรงเรียนน่าอยู่น่าเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานร่วมกันในแต่ละพื้นที่

การประชุมกับคณะครูและภาคีเครือข่ายของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

การประชุมกับคณะครูและภาคีเครือข่ายของโรงเรียนกลางคลองสิบ

การประชุมกับคณะครูและภาคีเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2

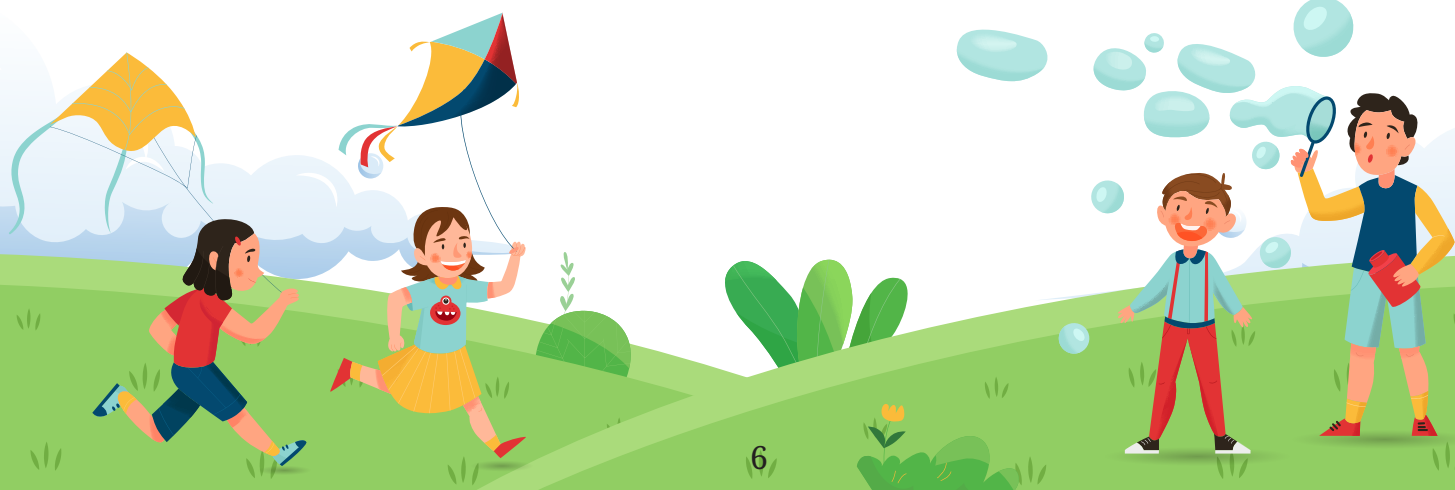
ครั้งที่ 2 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก”

การอบรมจัดแยกแต่ละพื้นที่ โดยจัดอบรมในพื้นที่ๆ ละ 2 วัน ดังนี้

1. โรงเรียนกลางคลองสิบ จัดในวันที่ 2-3 พฤษภาคม 2566 มีผู้เข้าประชุม จำนวน 30 คน
2. โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จัดในวันที่ 24-25 พฤษภาคม 2566 มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 35 คน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 จัดในวันที่ 22 เมษายน 2566 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 21 คน

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และบุคลากรครูทั้งโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา นักศึกษาฝึกประสบการณ์ของโรงเรียน คณะครูจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ผู้ปกครอง คณะกรรมการชุมชน และนักเรียน

ในส่วนของการอบรมของโรงเรียนกลางคลองสิบ และ โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง มูลนิธิฯ ได้เชิญวิทยากรจากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก เป็นวิทยากรทั้ง 2 วัน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วยเรื่องธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ความสำคัญ ประโยชน์และคุณค่าของการเล่น การเล่นอิสระกับ Loose Parts การเล่นตามช่วงวัย ผู้อำนวยการเล่น (PLAY WORKER) กระบวนการพัฒนาทักษะ Play Worker 9 กระบวนการประเมินความเสี่ยงของการเล่น เทคนิคการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเล่นของเด็ก “ที่ไหนก็เล่นได้ อะไรก็เล่นได้” ประดิษฐ์ของเล่นที่มีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง โดยเป็นการอบรมเชิงกระบวนการที่มีการฝึกปฏิบัติการตลอดทั้ง 2 วันและผู้เข้าร่วมได้ประดิษฐ์ของเล่นที่มีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง

ในส่วนศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 จัด 1 วัน ทีมงานมูลนิธิฯเป็นผู้ให้การอบรมเรื่องการเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้กับคณะครูและภาคีเครือข่าย และได้พาคณะครูและภาคีเครือข่ายไปเรียนรู้ดูงานที่ TK Park เนื่องจากพื้นที่นี้มีความต้องการที่จะพัฒนาให้ชุมชนเกิดห้องสมุดในชุมชน

การอบรมที่โรงเรียนกลางคลองสิบ

การอบรมที่โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

การดำเนินงานที่ TK Park ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2

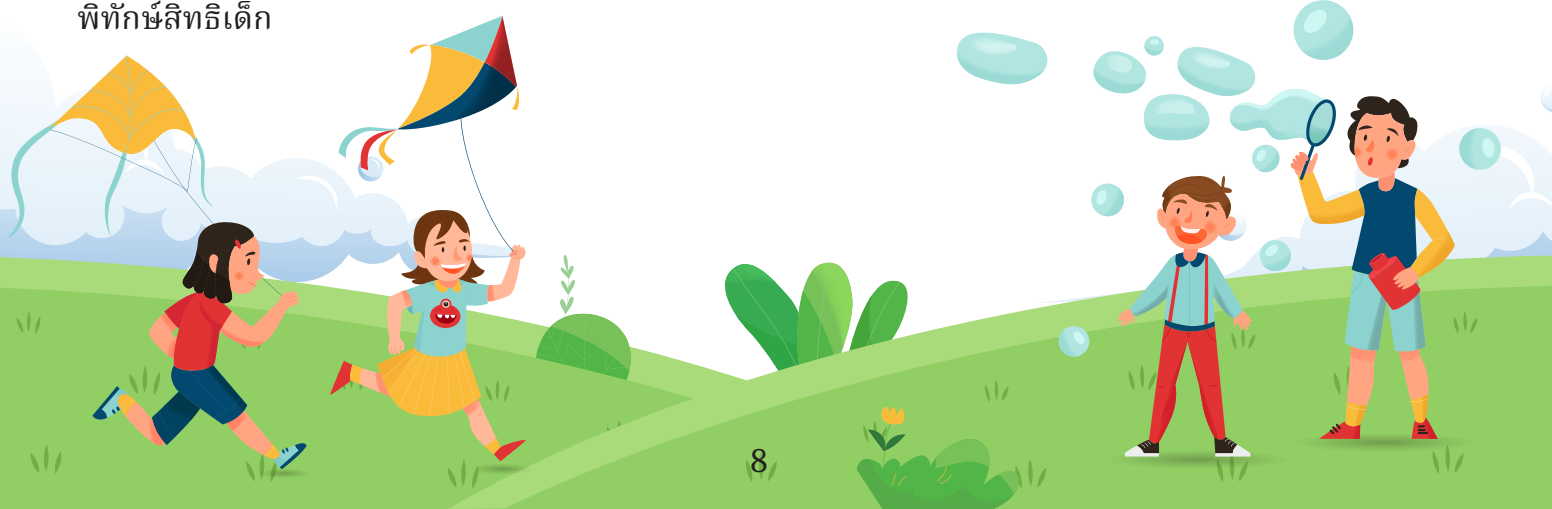
ครั้งที่ 3 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเล่นอย่างปลอดภัยและการสำรวจจุดเสี่ยง

การอบรมจัดในแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้พื้นที่เป้าหมายมีความเข้าใจในเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน มีการสำรวจจุดเสี่ยง และ วางแผนการปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง การอบรมจัดพื้นที่ละ 1 วัน ดังนี้

1. โรงเรียนกลางคลองสิบ จัดในวันที่ 10 มิถุนายน 2566 มีผู้เข้าร่วม จำนวน 45 คน
2. โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จัดในวันที่ 24 มิถุนายน 2566 มีผู้เข้าร่วม จำนวน 35 คน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 จัดในวันที่ 27 พฤษภาคม 2566 มีผู้เข้าร่วม จำนวน 15 คน

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรครูทั้งโรงเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 เครือข่ายชุมชน เครือข่ายหน่วยงานในพื้นที่ เช่น เขตพื้นที่การศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง และนักเรียน

เนื้อหาในการอบรมประกอบด้วย เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน เช่น สนามเด็กเล่น อาคารเรียน/ห้องเรียน สนามกีฬา ต้นไม้ ฯลฯ และ ความรู้เรื่องการสำรวจจุดเสี่ยง รวมถึง ได้มีการเดินสำรวจจุดเสี่ยง โดยมีโจทย์ในการเดินสำรวจ คือ 1.บริเวณที่มีความเสี่ยงคือจุดไหน 2.จุดนั้นมีความเสี่ยงอย่างไร ในส่วนโรงเรียนกลางคลองสิบได้ผนวกพิธีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการบูรณาการความปลอดภัยในสถานที่ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในช่วงแรกก่อนเริ่มการอบรมด้วย หน่วยงานที่ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง ได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โรงเรียนกลางคลองสิบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง และ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการบูรณาการความปลอดภัยในสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนกลางคลองสิบกับหน่วยงานต่างๆ

การอบรมในโรงเรียนกลางคลองสิบ

ก่อน (มีตอไม้บนถนน และ ถนนเป็นหลุมบ่อ)

หลัง เทปูนใหม่

การสำรวจจุดเสี่ยงในโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

ครั้งที่ 4 : จัดกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)

กิจกรรมจัดขึ้นในแต่ละพื้นที่ พื้นที่ละ 3 วัน โดยจัดให้กับคณะครูและภาคีเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้แต่ละพื้นที่ได้รู้จักกับกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กมีบทเรียนในการทำงานกับเด็กที่ถูกละเมิดสิทธิ และพบว่ากิจกรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมพัฒนาอารมณ์จิตใจของเด็ก (รวมถึงผู้ดูแลเด็ก) ได้เป็นอย่างดี โดยการจัดกิจกรรมจัดแยกในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จัดในวันที่ 21-23 กรกฎาคม 2566 มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 32 คน

2. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 จัดในวันที่ 5-7 สิงหาคม 2566 มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 15 คน

หมายเหตุ โรงเรียนกลางคลองสิบ ไม่ได้ทำกิจกรรมในครั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารและคณะกรรมการกิจจึงขอข้ามกิจกรรมนี้ ไปทำกิจกรรมครั้งที่ 5 คือ กิจกรรมอบรมผู้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ

ผู้เข้าร่วมแต่ละพื้นที่ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคลากรครูทั้งโรงเรียน คณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนฯ ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นักศึกษาฝึกประสบการณ์ กรรมการชุมชน ผู้ปกครอง โดยมีนักศิลปะบำบัดและนักกิจกรรมบำบัดจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มาทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจำนวน 3 วัน กิจกรรมประกอบด้วย

1. **กิจกรรม check in ความรู้สึก** (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และสามารถสื่อสารความรู้สึกให้กับผู้อื่นได้) แนวทางกิจกรรม : ให้แต่ละคนให้คะแนนความรู้สึกของตนเองในขณะนั้น 0-5 คะแนนมากคือความรู้สึกดีมาก แล้วให้บอกว่าความรู้สึกนั้นคือความรู้สึกอะไร
2. **กิจกรรม body Mapping** (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสำรวจสภาวะร่างกาย อารมณ์จิตใจ และความคิดของตนเอง ณ เวลานั้น และถ่ายทอดผ่านภาพร่างกาย) แนวทางกิจกรรม : แต่ละคนจะมีภาพร่างกายที่แบ่งครึ่งร่างกายเป็นครึ่งซ้าย และ ครึ่งขวา ตอนเริ่มกิจกรรมผู้เข้าร่วมจะสำรวจร่างกาย ความคิด ความรู้สึกของตนเอง และเขียนลงไปในครึ่งร่างกายด้านซ้าย และ ตอนท้ายกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ผู้เข้าร่วมจะสำรวจตัวเองอีกครั้ง และเขียนลงไปในครึ่งร่างกายด้านขวา
3. **กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้** (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทำความเข้าใจในลักษณะของตนเอง เชื่อมโยงกับธรรมชาติ และถ่ายทอดออกมาผ่านศิลปะ) แนวทางกิจกรรม : ให้ผู้เข้าร่วมเดินสำรวจใบไม้ และเลือกใบไม้ 1 ใบที่มีลักษณะเหมือนตัวเองมา และอธิบายให้ทุกคนฟังว่าเพราะอะไรถึงเลือกใบไม้นี้เหมือนตัวเองอย่างไร หลังจากนั้นให้นำใบไม้ที่เลือก มาสร้างสรรค์งานศิลปะบนกระดาษวาดรูป
4. **กิจกรรมบิงโกเกมธรรมชาติ** (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกการสังเกตธรรมชาติ เชื่อมโยงตนเองกับธรรมชาติผ่านเกมบิงโก) แนวทางกิจกรรม : ผู้เข้าร่วมแต่ละคนจะได้ใบงานบิงโกคนละ 1 แผ่น ในใบงานมีตารางเป็นช่องๆ ทั้งหมด 16 ช่อง ให้แต่ละคนคาดเดาว่าในธรรมชาติที่จะไปเดินสำรวจ คิดว่าจะเจอ

อะไร ให้วาดรูปลงไปในแต่ละช่องๆ ละ 1 อย่าง และมี 1 ช่องที่ไม่ได้วาดอะไร หลังจากนั้นให้ไปเดินสำรวจธรรมชาติ หากเจออะไรให้กากบาท เมื่อหมดเวลาทุกคนมารวมกลุ่ม แล้วแลกเปลี่ยนกัน

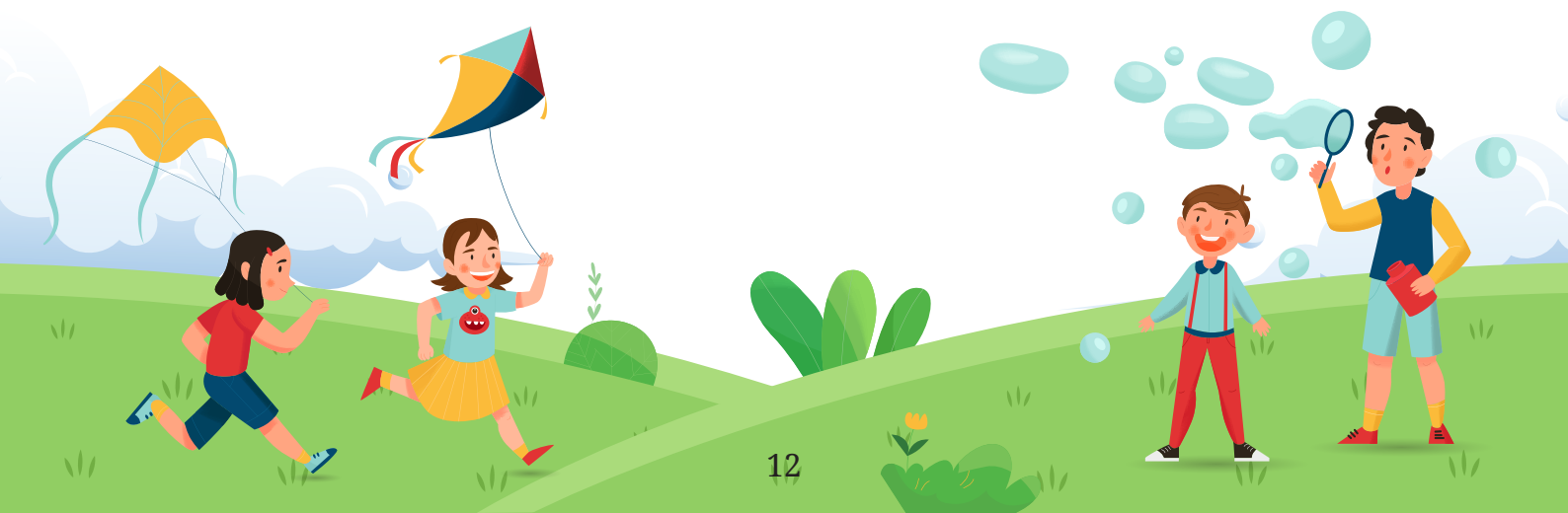
5. กิจกรรมสืบจากธรรมชาติ (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการสกัดสีจากธรรมชาติ และได้พัฒนาประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้านจากการสกัดสีต่างกัน จากธรรมชาติ) แนวทางกิจกรรม : กิจกรรมนี้จะมีการสกัดสีจากวัสดุจากธรรมชาติที่ให้สี เช่น ดอกอัญชัน ถ่าน ใบเตย ขมิ้น ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์ที่จะสกัดสี เช่น ครก มีด เขียง ผู้เข้าร่วมแต่ละคนจะได้เลือกวัสดุธรรมชาติ แล้วนำมาสกัดด้วยตนเอง บางครั้งสามารถนำตัวเร่งปฏิกิริยาใส่ลงไปให้สี เช่น มะนาว โซเดียมไบคาร์บอเนต น้ำส้มสายชู ทำให้มีสีที่แตกต่างออกไปจากเดิม แล้วระบายลงบนกระดาษเพื่อให้เห็นว่าวัสดุนั้นได้สีอะไร หลังจากนั้นใช้สีจากธรรมชาติสร้างสรรค์งานศิลปะ

6. กิจกรรมแมนดาล่าธรรมชาติ (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และถ่ายทอดความรู้สึกผ่านธรรมชาติ สร้างสรรค์เป็นงานศิลปะ) แนวทางกิจกรรม : ผู้เข้าร่วมรำลึกถึงเรื่องราวที่ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ แล้วสำรวจธรรมชาติ เลือกใบไม้ ดอกไม้ ที่สะท้อนความภาคภูมิใจของตนเอง แล้วนำมาวางบนแผ่นกระดาษ พร้อมตั้งชื่อรูปแมนดาล่าของตนเอง

7. กิจกรรมปะติดครอบครัว (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เชื่อมโยงกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และถ่ายทอดผ่านธรรมชาติ และสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะ) แนวทางกิจกรรม : ผู้เข้าร่วมนึกถึงสมาชิกในครอบครัวว่าแต่ละคนมีคุณลักษณะอย่างไร แล้วเลือกใบไม้ ดอกไม้ ที่แทนลักษณะของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว แล้วนำมาวางบนแผ่นสติ๊กเกอร์

8. กิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray) (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนตนเอง สะท้อนลักษณะของตนเองผ่านตัวตุ๊กตารูปต่างๆ พร้อมๆ กับเกิดความรู้สึกผ่อนคลายจากการสัมผัสและจินตนาการ) แนวทางกิจกรรม : ผู้เข้าร่วมนำกระเบทรายของตนเองมาวาง แล้วนึกถึงลักษณะของตนเอง แล้วเดินไปหยิบตุ๊กตาที่มีลักษณะเหมือนตนเอง นำมาวางไว้ในกระเบทราย หลังจากนั้นให้นึกถึงพื้นที่ปลอดภัยว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วให้ไปหยิบตัวโมเดลเพื่อมาวางในกระเบทรายเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยของตนเอง

9. กิจกรรมปั่นความสุข (เพื่อให้ผู้เข้าร่วมถ่ายทอดความสุข ผ่านการปั่น และสื่อสารความสุขไปยังคนอื่น) แนวทางกิจกรรม : ผู้เข้าร่วมจะได้ปั่นความสุขของตนเองเป็นรูปอะไรก็ได้ผ่านดินสอพองอากาศ

แล้วนำมาระบายสี หลังจากนั้นมาต่อเติมลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ร่วมกันทั้งกลุ่ม พร้อมทั้งวาดต่อเติมจากรูปปั้นของตนเอง เชื่อมโยงผู้อื่น กลายเป็นชุมชนแห่งความสุข

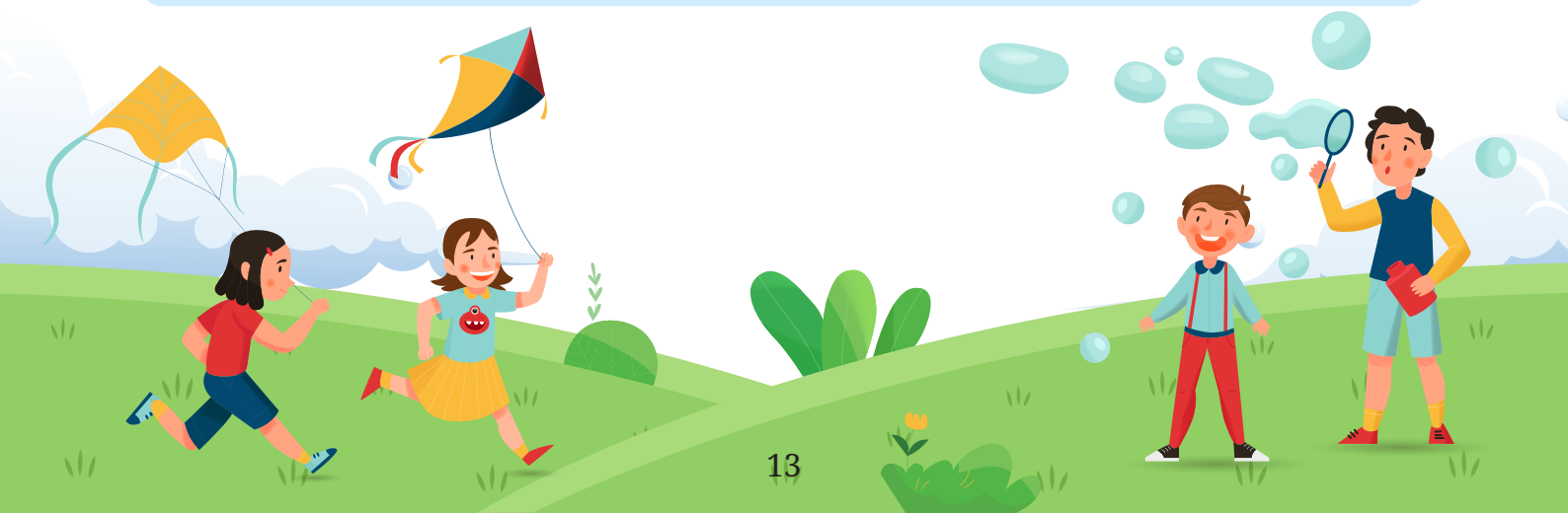
ภาพ Body Mapping

กิจกรรม body mapping (ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2)

กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ (ศูนย์พัฒนาเด็กฯ)

ภาพบิงโกธรรมชาติ

ภาพสีส้นจากธรรมชาติ

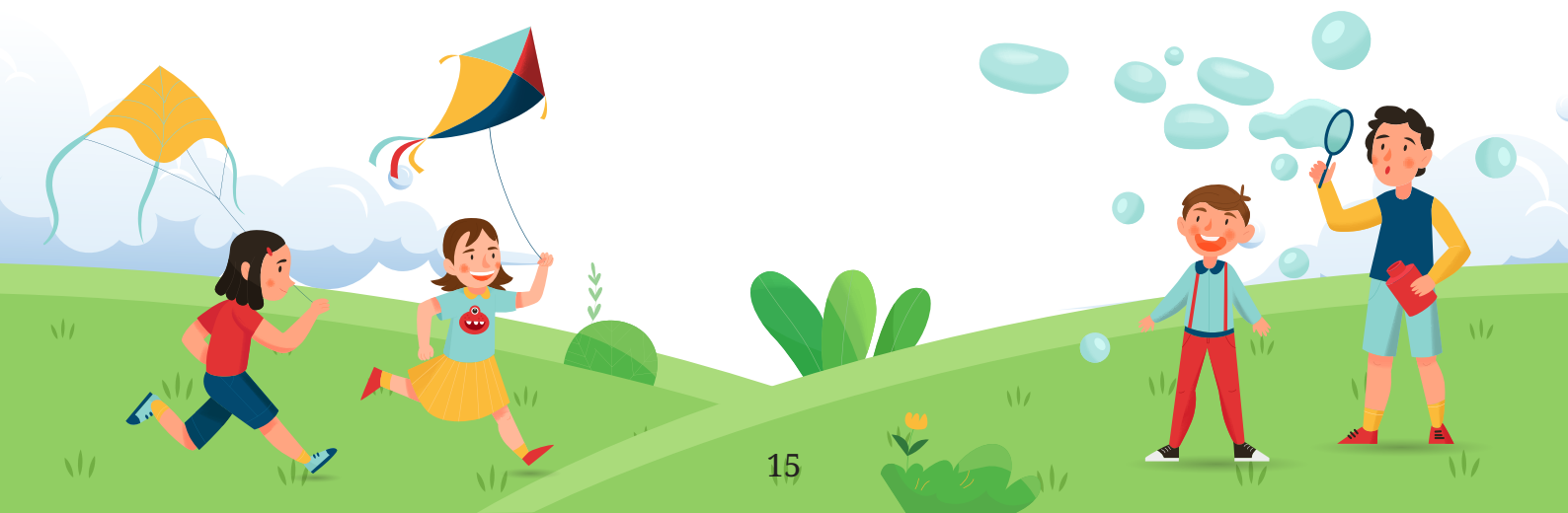

กิจกรรมสีสังธรรมชาติ (โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง)

กิจกรรมสีสังธรรมชาติ (ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2)

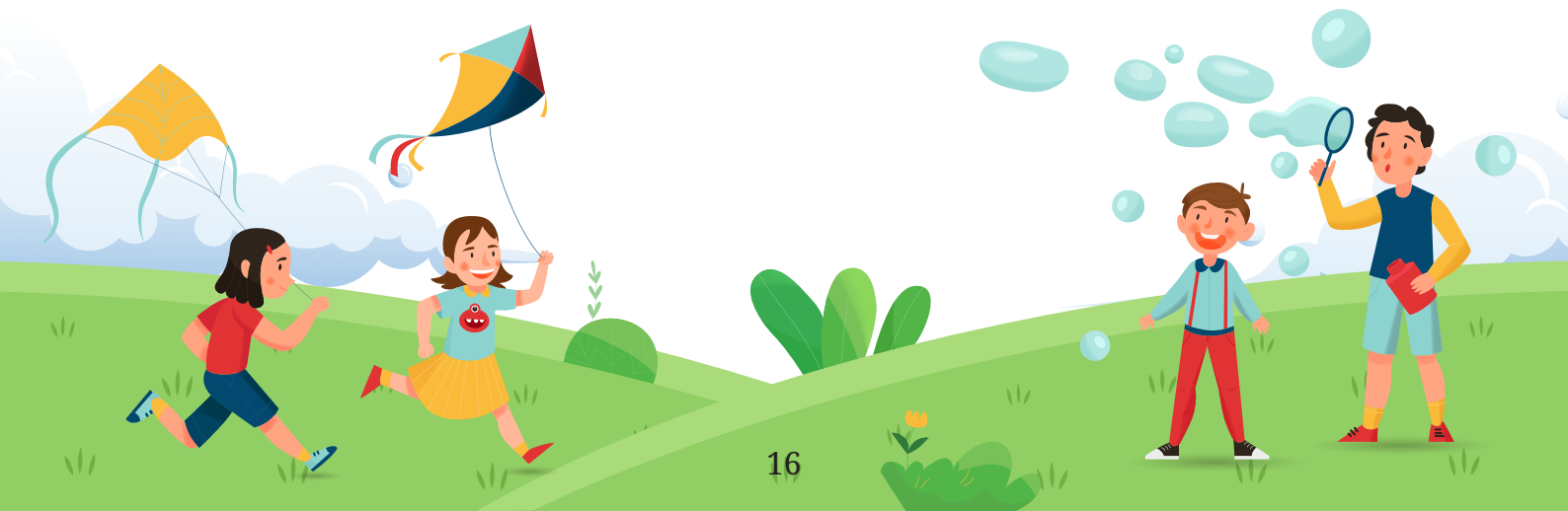

กิจกรรมแมนดาล่าธรรมชาติ (โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง)

กิจกรรมปะติดครอบครั้ว (Nature collage) (โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง)

กิจกรรม Sand Tray (โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง)

กิจกรรมปั้นความสุข (โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง)

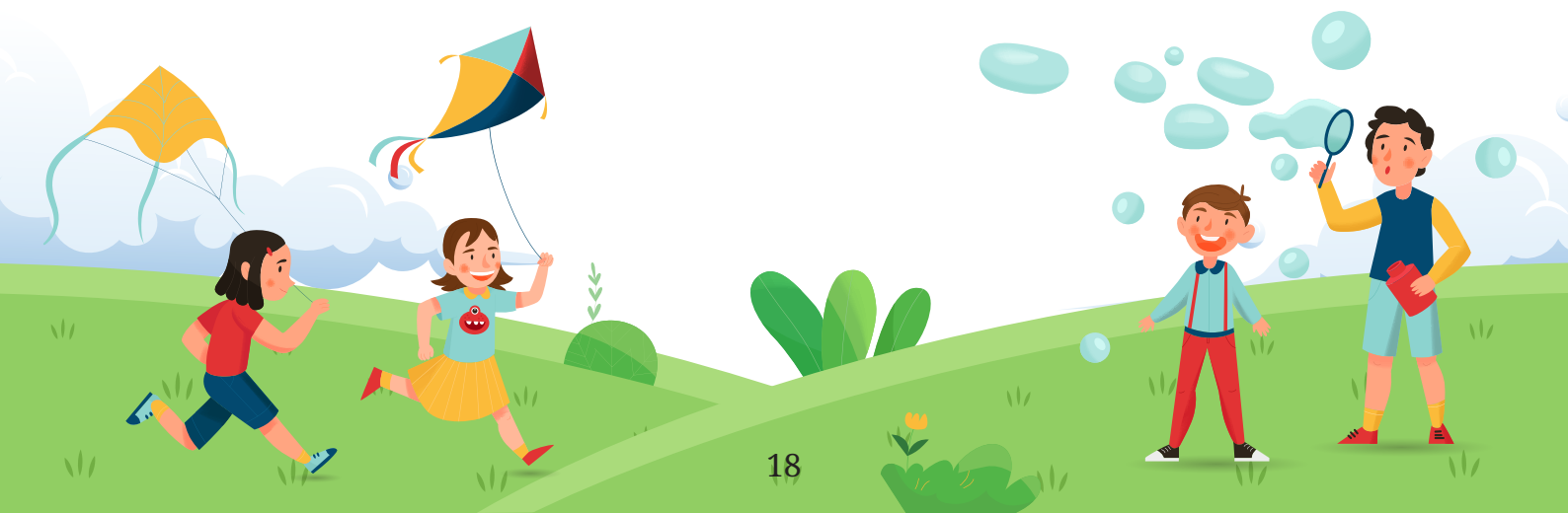

กิจกรรม sand tray (ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2)

กิจกรรมปั้นความสุข (ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2)

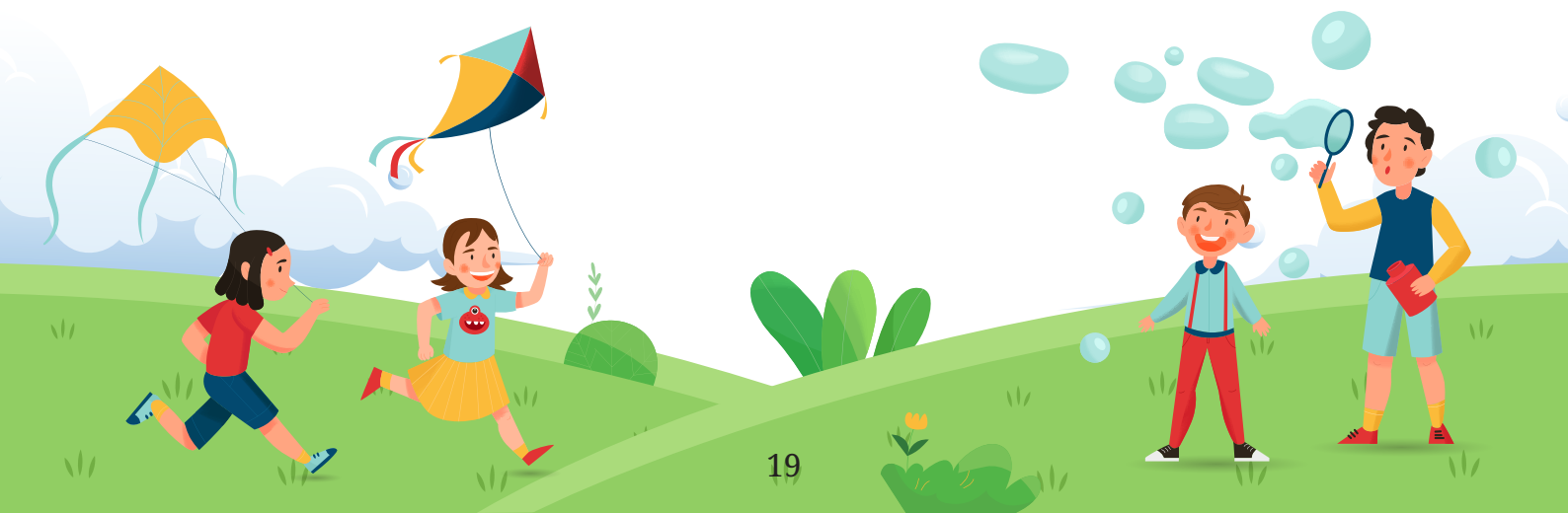
ครั้งที่ 5 : จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเป็นผู้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)”

หลังจากที่ผู้บริหารและคณะครูได้มีโอกาสทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) โดยที่ตนเองเป็นผู้เข้าร่วมไปแล้วในกิจกรรมครั้งที่ 4 ในครั้งนี้มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้จัดกิจกรรมนี้ โดยให้ตัวแทนผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนในโครงการทั้ง 3 แห่ง ได้มาอบรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นผู้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ หรือ เรียกว่าเป็นผู้ที่จะนำเอากิจกรรมนี้ไปทำกับนักเรียนในความดูแลนั่นเอง โดยเป็นการนำผู้เข้าร่วมมารวมกันและจัดการอบรมไปพร้อมๆกัน โดยได้จัดทั้งสิ้น 2 ครั้ง เนื่องจากคณะครูในพื้นที่เป้าหมายสะดวกในช่วงวันเวลาแตกต่างกัน มูลนิธิฯ จึงจัดทั้งสิ้น 2 ครั้ง เพื่อให้พื้นที่เป้าหมายสามารถเข้าร่วมได้

ครั้งที่ 1 จัดในวันที่ 18-20 สิงหาคม 2566 ที่บ้านน้ำเป็น รีสอร์ท อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ระยะเวลา 3 วัน มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 11 คน ประกอบด้วย คุณครูโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง คุณครูจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 และ ภาติเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนฯ ได้แก่ อาสาสมัครชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์บริการสาธารณสุขเขตบึงกุ่ม และ อาสาสมัครหมู่บ้านเกื้อกูล เขตบึงกุ่ม

ครั้งที่ 2 จัดในวันที่ 5-7 ตุลาคม 2566 ที่ ศรีเปี่ยมสุขรีสอร์ท อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ใช้ระยะเวลา 3 วัน มีผู้เข้าร่วมจำนวน 13 คน ประกอบไปด้วย ตัวแทนครูโรงเรียนกลางคลองสิบ และตัวแทนครูโรงเรียนบ้านขุนสมุทรไทย (เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เคยเรียนรู้กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ และมีความประสงค์ที่จะต่อยอด จึงเชิญโรงเรียนมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนกลางคลองสิบด้วยในครั้งนี้)

เนื้อหาในกิจกรรมครั้งนี้ ยังคงมีการนำเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติมาทำกับผู้เข้าร่วมอีกครั้งแต่ครั้งนี้จะเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่อง ทฤษฎีความรู้และหลักการศิลปะบำบัด การบันทึกการเรียนรู้ที่วิทยากรทำกระบวนการ ว่าได้ใช้เทคนิคอะไรบ้าง มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อให้แต่ละกลุ่มได้ไปสรุปในแต่ละวัน ว่าวันนี้ได้เรียนรู้กิจกรรมอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ใช้อุปกรณ์อะไร และใช้ทักษะอะไรเพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจในกระบวนการของแต่ละกิจกรรม และ มีการทดลองการนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การเป็นผู้นำกิจกรรมต่อไปได้

กิจกรรมครั้งที่ 1 : สกัตลีจากธรรมชาติ

กิจกรรมครั้งที่ 2 : แมนดาล่าธรรมชาติ

ครั้งที่ 6: จัดกิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานโครงการเพลินทุเพลย์” (Midterm meeting)

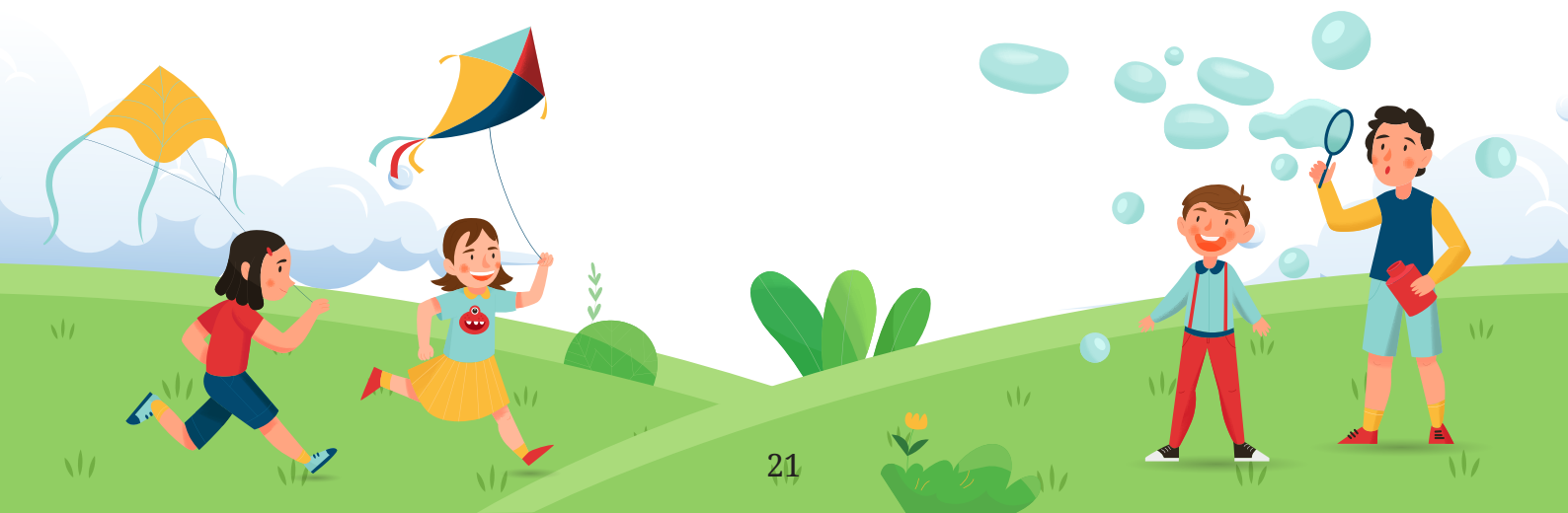
หลังจากที่พื้นที่เป้าหมายได้ดำเนินงานโครงการเพลินทุเพลย์ไป 1 ปีกว่า มูลนิธิฯ จึงจัดกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อเป็นการประชุมครึ่งทาง หรือ midterm meeting โดยให้พื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 พื้นที่ได้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้การดำเนินงานระหว่างกัน กิจกรรมจัดขึ้นในวันที่ 16-17 มีนาคม 2567 ณ โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

และ ริมเขาวัดเลย์รีสอร์ท อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวน 37 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารและครู โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง คณะครูและอาสาสมัครศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 นักสังคมสงเคราะห์ศูนย์บริการสาธารณสุข 50 บึงกุ่ม ผู้บริหารและครูโรงเรียนบ้านลำพระ และผู้บริหารและครูโรงเรียนชุมชนวัดรางบัว (แหลมราษฎร์บำรุง) กิจกรรมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พื้นที่เป้าหมายโครงการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน และได้เชิญโรงเรียนเครือข่ายของ สพป. จังหวัดราชบุรีมาร่วมเรียนรู้ด้วย เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนตนเอง (เนื่องจากเป็นโรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง) โดยกำหนดการในวันแรกเป็นการศึกษาดูงานที่โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง โดยโรงเรียนนำเสนอการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านมาร่วมทั้งโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ โดยโรงเรียนได้มีโครงการห้องเรียนแห่งความสุข และได้บูรณาการกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) และ กิจกรรม Play Day เข้าไว้ในการเรียนการสอนของโรงเรียน และ ในวันที่ 2 ได้มีการเพิ่มเติมการเรียนรู้ประสบการณ์ของคณะครูโรงเรียนเพลินพัฒนาในหัวข้อ “ทำอย่างไรให้นักเรียนมีความสุขในการมาเรียน”

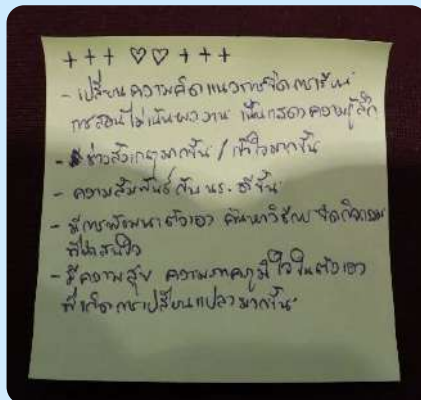

กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการเพลินทุเพลย์”

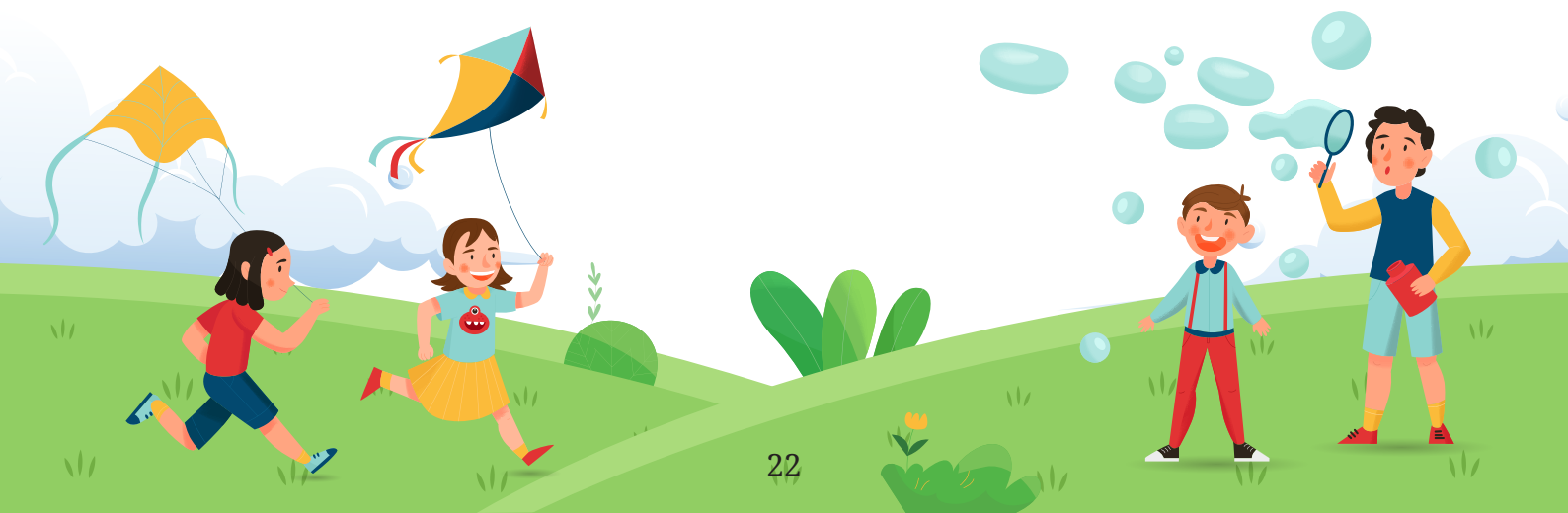

ครั้งที่ 7 : จัดกิจกรรม “สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการเพลินทูเพลย์”

หลังจากที่พื้นที่เป้าหมายได้ดำเนินงานโครงการเพลินทูเพลย์ไปจนใกล้จบโครงการ มูลนิธิฯจึงจัดกิจกรรมครั้งนี้เพื่อเป็นการสรุปบทเรียน แลกเปลี่ยนบทเรียนระหว่างพื้นที่เป้าหมายโครงการ รวมถึงวางแผนการดำเนินงานหลังจากจบโครงการ กิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นในวันที่ วันที่ 27 – 29 ตุลาคม 2567 ณ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ และ สตาร์เวลล์บาห์ลี รีสอร์ท จังหวัดนครราชสีมา มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 33 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง และคณะครูจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 โดยในวันที่ 27 ตุลาคม 2567 เป็นการทบทวนโครงการเพลินทูเพลย์พิจารณาถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ในวันที่ 28 ตุลาคม 2567 เป็นการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา เพื่อต่อยอดการดำเนินงานของโรงเรียนในลำดับต่อไป ที่จะพัฒนาการเล่น สู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนา self ของเด็ก และทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน เด็กได้รับการพัฒนาทั้งกระบวนการรู้คิด self esteem และ self control ในวันที่ 29 ตุลาคม 2567 เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานที่ผ่านมาของแต่ละพื้นที่ รวมถึงการบูรณาการเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา มาปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานในช่วงต่อไป

กิจกรรม “สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการเพลินทูเพลย์”

ผลลัพธ์และบทเรียน

การดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมาย

โครงการ 3 แห่ง

โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ตั้งอยู่เลขที่ 14 หมู่ 1 ตำบลป่าหวาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีผู้บริหารและบุคลากรครูทั้งหมด 30 คน ซึ่งแบ่งครูสอนตามรายวิชา และระดับชั้น ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน	8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 3 คน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน	9. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 3 คน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4 คน	10. ครูปฐมวัย 3 คน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4 คน	11. ครูประถมศึกษา 1 คน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 4 คน	12. ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 1 คน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ 1 คน	13. เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ 3 คน	

จำนวนนักเรียน

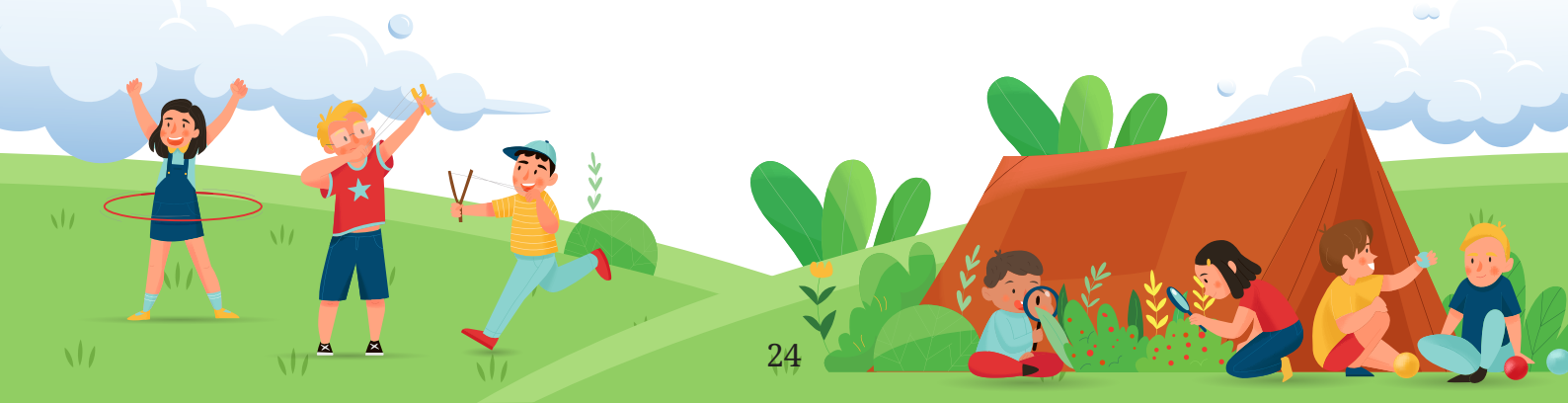
จำนวนนักเรียนทั้งหมด 409 คน แบ่งเป็น

1. ชั้นเรียนในระบบปกติ

- ชั้นอนุบาล 2-3 จำนวน 76 คน
 - ประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 107 คน
 - ประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 76 คน
 - มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 137 คน
- รวมนักเรียนชั้นเรียนในระบบปกติ 396 คน

2. ชั้นเรียนในโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ **

- มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน
- มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน
- มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน
- รวมนักเรียนในโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ จำนวน 13 คน

****นักเรียนในโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ** เป็นนักเรียนที่เคยหลุดจากระบบการศึกษาแบบปกติไปในช่วงเวลาหนึ่ง และทางโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งได้ให้นักเรียนมีโอกาสมากลับมาเรียนอีกครั้ง โดยทางโรงเรียนได้ใช้ชื่อกิจกรรมนี้ว่า “ห้องเรียนล้อมรัก สร้างโอกาส” กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการศึกษาในระบบ รูปแบบการศึกษานอกระบบ และรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

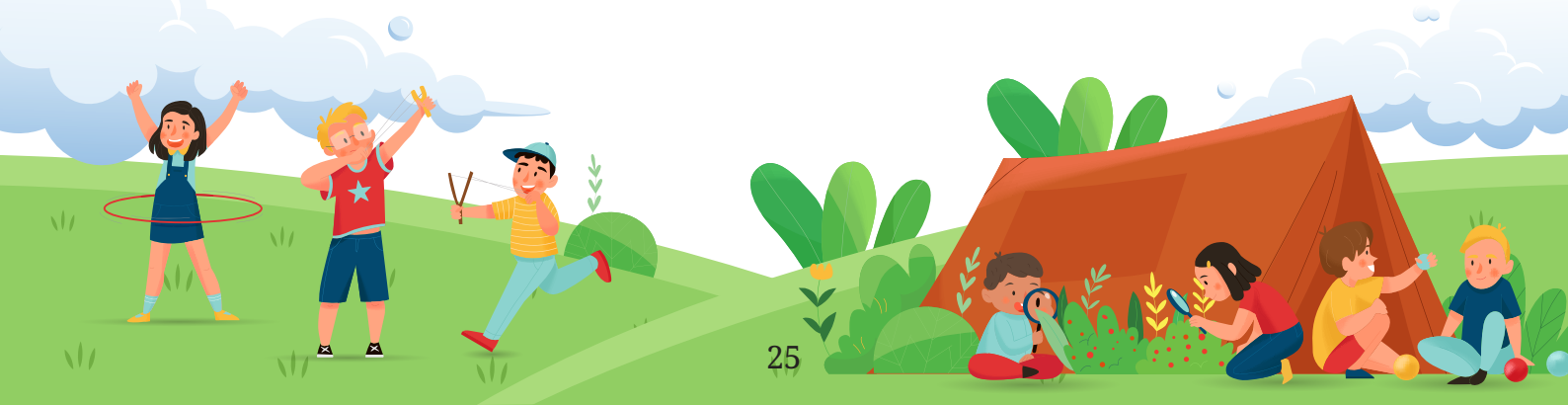
รูปแบบการศึกษาในระบบ เหมือนกับการจัดหลักสูตรทั่วไปในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งจะมีการศึกษาระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น เรียกว่า โรงเรียนขยายโอกาส

รูปแบบการศึกษานอกระบบ ปกติรูปแบบนี้จะมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือศูนย์การเรียนรู้นอกโรงเรียน โดยจะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม โดยมีอาจารย์ประจำและอาจารย์อาสาสมัครเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ แต่รูปแบบของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งนักเรียนจะเข้ามาเรียนในโรงเรียน และมีครูในโรงเรียนเป็นผู้ให้ความรู้และให้คำปรึกษาตามเวลาที่นัดหมาย โดยโรงเรียนจะทำห้องที่เด็ก ๆ กลุ่มนี้ สามารถมาหาข้อมูลทางด้านการเรียนเพิ่มเติมได้อีกด้วย

รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย คือ การเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน เป็นการศึกษาที่ไม่มีรูปแบบตายตัว ไม่มีหลักสูตรและระยะเวลาในการเรียนที่แน่นอน โดยการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้ต่างๆ ผ่านประสบการณ์ตรงของนักเรียนที่ได้ประสบในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จะมีทั้ง 3 รูปแบบ นำมาผสมผสานกัน เพื่อเอื้อต่อกลุ่มนักเรียนที่เคยหลุดออกจากระบบการศึกษา ให้นักเรียนสามารถกลับมาเรียนตามแนวทางนี้ โดยสอดคล้องกับบริบทและความจำเป็นของเด็ก เช่น เด็กที่ต้องทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย เป็นต้น

ทั้งนี้โรงเรียนจะมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากรครูทุกคน เพื่อชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอนที่เด็กจะได้เรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีการนัดประชุมเป็นระยะกับนักเรียน โดยให้เด็กเข้ามาพูดคุยกับคุณครู (นักเรียนจะเรียกว่าพ่อครู แม่ครู) โดยร่วมกันจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ร่วมกับนักเรียน ซึ่งเป็นแผนการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของนักเรียนแต่ละคน โรงเรียนจะนำกิจกรรมที่นักเรียนไปทำมาประเมินเป็นคะแนนในแต่ละรายวิชา เช่น การไปทำบุญ การไปเที่ยว หรือทำกิจกรรมตามสถานที่ต่างๆ รวมทั้งการประกอบอาชีพการงานของนักเรียนที่ได้ทำในปัจจุบัน

สถานการณ์ปัญหาของโรงเรียนก่อนเข้าร่วมโครงการเพลินทุเพลย์ (Plearn to Play)

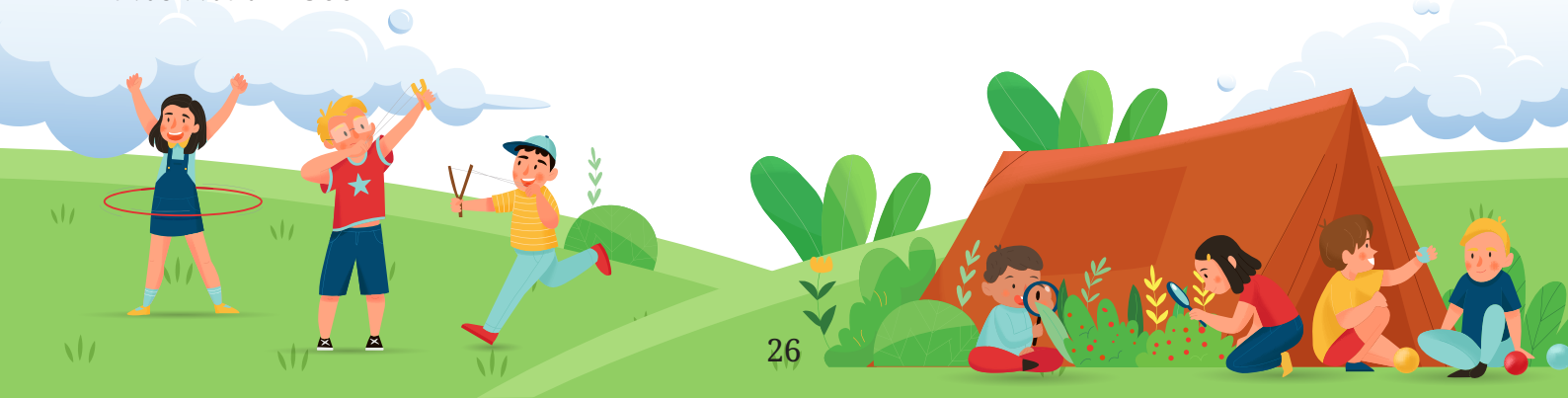
ก่อนเข้าโครงการเพลินทุเพลย์ นักเรียนมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. หยุดเรียนกลางคันด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน เรียนไม่ไหว ติดเพื่อน(เพื่อนที่ไม่ไปเรียน) กระทำความผิดต้องโทษ ฐานะยากจนต้องออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว เป็นต้น
2. ใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ทะเลาะกัน นำอาวุธมาในโรงเรียน (มีด)
3. ใช้ยาเสพติด เช่น ยาบ้า น้ำกระท่อม กัญชา รวมทั้งบุหรี่ (ธรรมดา) บุหรี่ไฟฟ้า
4. เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างไม่เหมาะสม มีนักเรียน 80% ที่พ่อแม่หย่าร้าง ปู่ ย่า ตา ยาย จึงเป็นผู้ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กแทน ซึ่งปู่ ย่า ตา ยายจะดูแลเรื่องอาหารการกินเป็นหลัก แต่อาจจะปล่อยปละละเลย ไม่สามารถสอนบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากมีช่องว่างระหว่างวัยค่อนข้างมาก
5. เด็กทำตามรุ่นพี่ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เช่น ทดลองใช้อายมุขต่างๆ ไม่เข้าเรียน กลับบ้านดึก เป็นต้น

ก่อนหน้านี้นายเปลว ปุริสาร จะย้ายมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนเริ่มโครงการเพลินทุเพลย์ไม่นาน ในช่วงเวลานั้นโรงเรียนมีปัญหาค่อนข้างมาก ทำให้ชุมชนไม่ยอมรับโรงเรียน ปฏิเสธโรงเรียน รวมทั้งไม่ยอมรับเด็ก เนื่องจากปัญหาพฤติกรรมเด็กใช้ความรุนแรง (ถือมีดเข้ามาโรงเรียน) ทะเลาะวิวาทกัน ปัญหาชู้สาว ขาดระเบียบวินัย และบริเวณโรงเรียนก็มีความสกปรก มีขยะเป็นจำนวนมาก บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียน ครูไม่เอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร ผู้ปกครองจึงไม่ส่งลูกเข้ามาเรียน หรือถ้าให้ลูกมาเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองก็มักไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่ควร

จุดเริ่มต้นของโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการ Plearn to Play

จากสถานการณ์ปัญหาของโรงเรียนข้างต้น ทำให้ผู้อำนวยการโรงเรียน (นายเปลว ปุริสาร) พยายามหาแนวทางที่จะแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนมาโรงเรียนสม่ำเสมอ ไม่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ผู้อำนวยการเห็นว่าโครงการเพลินทุเพลย์สอดคล้องกับแนวคิดที่โรงเรียนอยากจะทำให้โรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียน ซึ่งเห็นว่าโครงการนี้ช่วยให้โรงเรียนมีกิจกรรมเชิงบวกที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ให้เด็กรู้สึกอยากมาโรงเรียน และมีความสุขในการมาโรงเรียน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ของเด็ก และมีความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และช่วยให้ครูมีความรู้สึกเชื่อมั่น มั่นใจในการปรับการเรียน การสอนที่จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กอย่างแท้จริงโดยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูมีแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น และส่งผลให้ มีนักเรียนย้ายเข้ามาเรียนในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงเข้าร่วมโครงการเพลินทุเพลย์ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการในปี 2566

การดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

หลังจากที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้ประชุมและอบรมพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรครูและเครือข่ายของโรงเรียนไปแล้ว 2 ครั้ง โรงเรียนได้ไปดำเนินงานในโรงเรียน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 “การสื่อสาร” : คำพูดที่ทำให้รู้สึกดี และคำพูดที่ทำให้รู้สึกไม่ดี

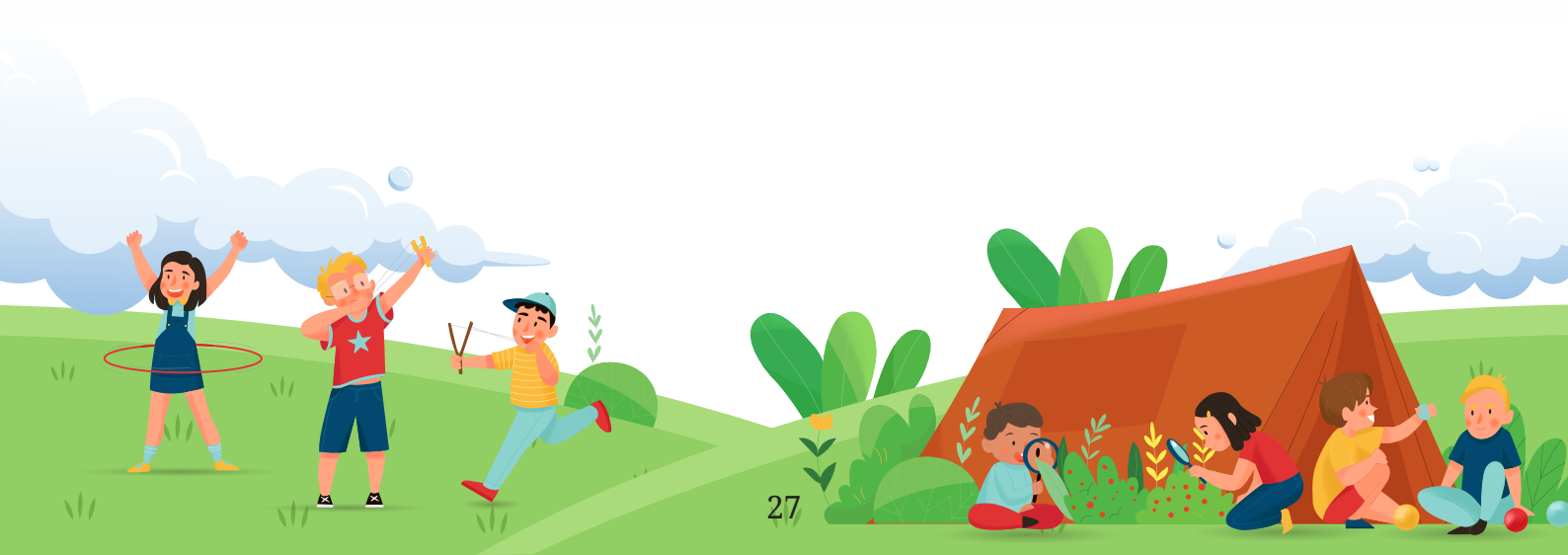
ผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นประโยชน์จากกระบวนการกิจกรรมที่เกี่ยวกับ “การสื่อสาร” ที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 2 จึงให้คุณครูประจำชั้นทุกคนในโรงเรียน นำไปทำกิจกรรมกับเด็กๆ ทุกชั้นเรียน โดยให้เด็กเขียน “คำพูดเชิงบวก” ที่เด็กรู้สึกชอบ และอยากได้ยินจากคนรอบข้าง เช่น เพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง และคุณครู รวมทั้ง คำพูดเชิงลบ” ที่เด็กรู้สึกไม่ชอบ ไม่อยากได้ยิน ซึ่งครูประจำชั้นนำไปทำกับเด็กนักเรียนแต่ละห้องโดยใช้เวลา 1 คาบเรียน โดยให้นักเรียนเขียนคำพูดเชิงบวก ที่อยากได้ยิน และ คำพูดเชิงลบที่ไม่อยากได้ยิน ลงในกระดาษแล้วมาพูดคุยกันในห้อง หลังจากนั้นให้เด็กนำไปติดไว้ที่กระดาน

ตัวอย่างคำพูดของเด็กแต่ละห้อง ช่วยกันเขียน มีดังต่อไปนี้

“คำพูดเชิงบวก” เช่น เรอน่ารักเท่าโลกเลย ดีมาก เยี่ยมยอด ภูมิใจหนู ฯลฯ

“คำพูดเชิงลบ” เช่น ไม่มีสมอง ใจโง่ ใจแคบ เรียนไม่เก่ง ไปไกลๆเลย เรียนเท่าไรก็ไม่จำ ไม่ต้องยุ่ง ไม่ต้องพูด รำคาญ ฯลฯ

คำพูดเชิงบวก ส่วนใหญ่เป็นคำพูดที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าผู้ใหญ่ใส่ใจเด็ก รู้สึกมั่นคงทางด้านอารมณ์จิตใจ มีกำลังใจมากขึ้น ส่วนคำพูดเชิงลบ เป็นประโยคที่ทำให้ลดทอนกำลังใจและความสุขของเด็กๆ หลังจากนั้นครูประจำชั้นได้นำคำพูดที่เด็กสะท้อนมาพูดคุยกันในการประชุมครู และขยายไปยังกลุ่มไลน์ของพ่อ แม่ผู้ปกครอง สนับสนุนให้ใช้คำพูดเชิงบวกกับบุตรหลาน

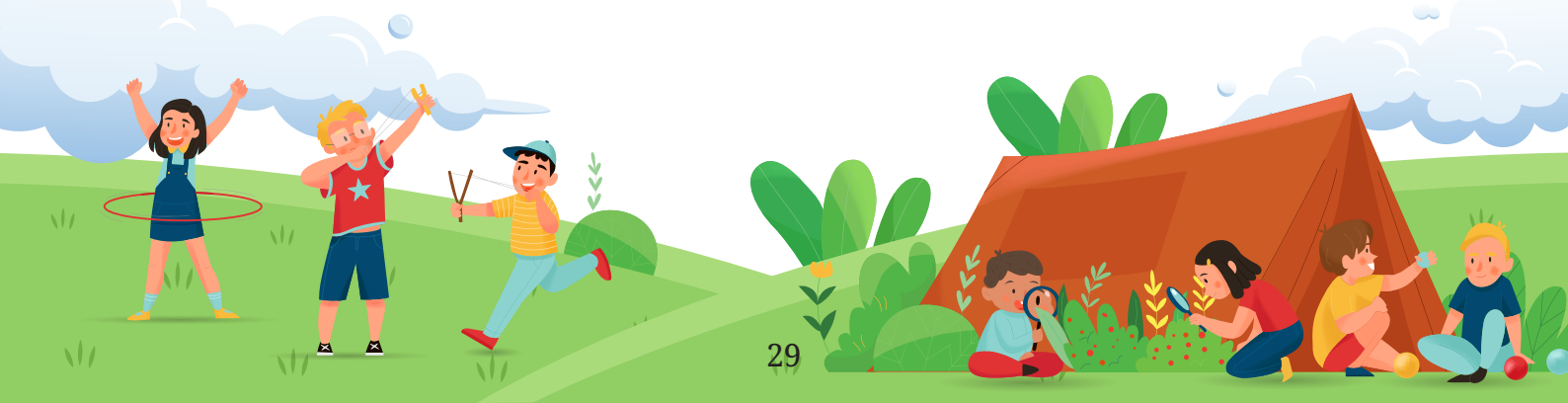

กิจกรรมที่ 2 การแก้ไขจุดเสี่ยง

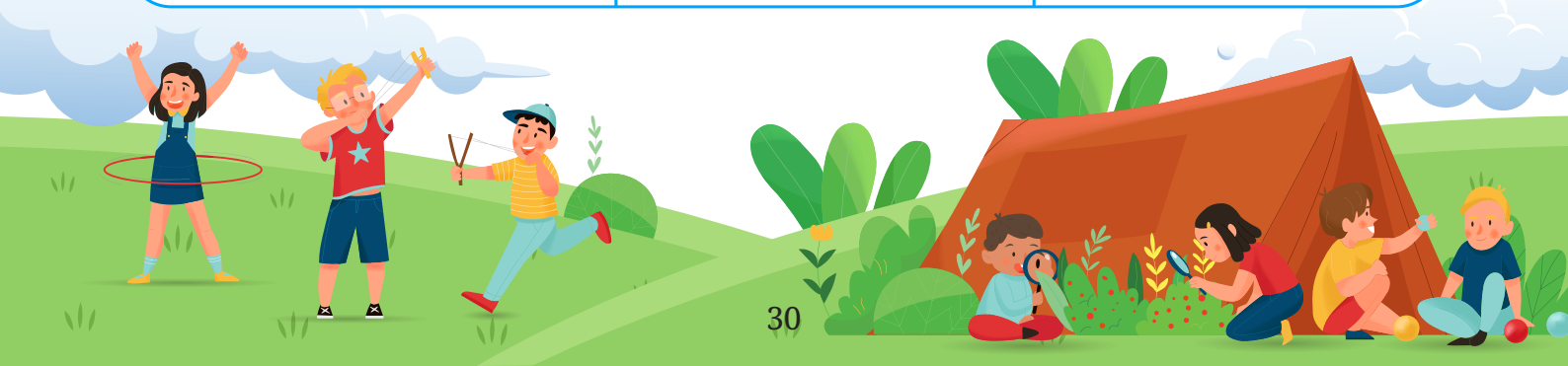
จากการเดินสำรวจจุดเสี่ยงในกิจกรรมครั้งที่ 3 ที่มูลนิธิฯ มาให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน และชวนโรงเรียนและผู้เข้าร่วมเดินสำรวจจุดเสี่ยง พบจุดเสี่ยงทั้งสิ้น 92 จุด ซึ่งผู้เข้าร่วมได้เลือกจุดเสี่ยงที่จำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วนมา 25 จุด และได้ช่วยกันระดมความเห็นว่าจะมีแนวทางแก้ไขจุดเสี่ยงนั้นๆอย่างไร

รายละเอียดจุดเสี่ยงเร่งด่วนทั้ง 25 จุด แนวทางแก้ไข และการดำเนินงานของโรงเรียนหลังจากการสำรวจจุดเสี่ยง

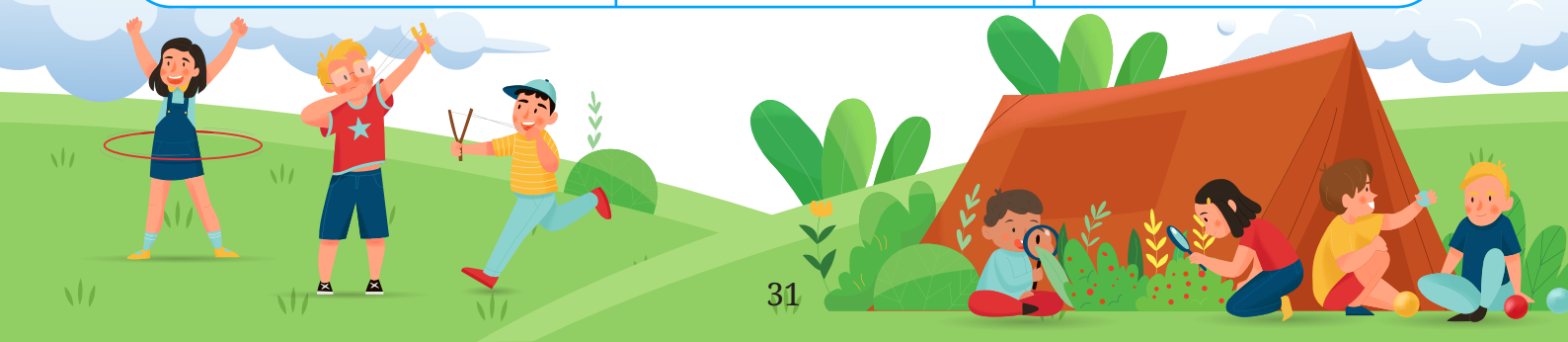
จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข	การดำเนินการแก้ไขของโรงเรียน
1.บ่อน้ำ : ไม่มีรั้วกัน บริเวณโดยรอบ รกร้าง ครู นักเรียนเสี่ยงตกน้ำ และพบสัตว์อันตราย (งู ตัวเงินตัวทอง)	•ทำรั้วกันบริเวณรอบบ่อน้ำ	ซื้อเสาสีเมนต์และคาน ติดตั้งรั้วกันรอบบ่อน้ำทั้ง 2 ด้าน
2.บ้านพักครู/โรงจอดรถนักเรียน : มีต้นไม้ใหญ่ มีกิ่งไม้ใหญ่หล่นใส่หลังคาโรงจอดรถทะเล ครูและนักเรียนเสี่ยงต่ออันตรายหากมีฝนตกหนัก ลมแรง	•ตัดแต่งกิ่งไม้ ตัดต้นไม้ขนาดใหญ่หรือสูงออก	ให้นักการทำการตัดแต่งให้เตี้ยลง ตัดกิ่งแห้งออกและซ่อมหลังคาโรงจอดรถใหม่
3.บริเวณห้องสมุด ICT (ข้างห้องสมุดฝั่งอาคารมัธยมฯ) : มีเศษกระเบื้องแตก เศษอุปกรณ์ก่อสร้าง แทะเหล็กแหลมอาจเป็นอันตรายต่อคนที่เดินผ่านบริเวณนี้	•เก็บ/ ทำลาย ทั้งในที่ที่ปลอดภัย	ทำลายและเก็บไปทิ้ง พร้อมปลูกต้นไม้เป็นแนวขอบทางเดินข้างๆห้องสมุดเรียบร้อยแล้ว
4.ทางเข้าบ้านพักครู : มีแถววัลย์พันสายไฟจำนวนมาก/อยู่ต่ำ ทางเข้ามีหลุมบ่อไม่เรียบ ขรุขระ เสี่ยงไฟดูด ถ้าฝนตก ถนนลื่น เสี่ยงเกิดอุบัติเหตุ	•ตัดแถววัลย์ออก แต่ต้องให้เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องไฟฟ้า มาดูก่อนว่าอันตรายหรือไม่ ปรับพื้นทางเข้าให้เรียบ ทำท่อระบายน้ำ เทปูน	แจ้งเทศบาลมาตรวจสอบแล้ว รอดำเนินการ
5.ห้องน้ำมัธยม : รั้วไม้ไผ่ชำรุด เสี่ยงต่อการล้มทับ ฝักันห้องน้ำชำรุด เสี่ยงหล่นทับนักเรียน อ่างล้างมือกระเบื้องแตก เสี่ยงกระเบื้องบาดมือ	•ซ่อมแซมหรือรื้อถอนรั้วไม้ไผ่ •ซ่อมฝักันห้องน้ำ •ซ่อมกระเบื้อง	รื้อถอนรั้วออก ปลูกต้นไม้เพิ่มและเปลี่ยนกระเบื้องที่แตกพร้อมนำเศษไปทิ้งเรียบร้อยแล้ว

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข	การดำเนินการแก้ไขของโรงเรียน
6.ป่า : อันตรายจากสัตว์มีพิษ	•ทำรั้วกัน	ปรับปรุงทัศน ทำเป็นแปลงนาสาธิต ติดป้ายและตัดหญ้าอย่างสม่ำเสมอ
7.สุนัข : กัดผู้ที่สัญจรไปมา	•จับไปฉีดยา ให้เทศบาลมาจับ หลีกเลี่ยงการเข้าใกล้	แจ้งเทศบาลดำเนินการแล้ว
8.รั้วไม้ไผ่ : มีความแหลมคม อาจทำให้เกิดบาดเจ็บ	•ซ่อมแซมไม่ให้มีจุดแหลมคม	รั้วไม้ไผ่ทำการรื้อออกเปลี่ยนเป็น เสาซีเมนต์และคาน ติดตั้ง เก็บ วัสดุเรียบร้อย
9.รางน้ำฝน : หล่นลงมาเป็นอันตราย กับคนข้างล่าง	•ซ่อมแซมให้มั่นคงกว่านี้	แจ้งเทศบาลดำเนินการนำรถ กระเช้ามาและให้ช่างดำเนินการ ซ่อมแซมเรียบร้อย
10.ราวกันตกบันได มีช่องว่างมากเกินไป อาจเป็นอันตรายทำให้เกิดการพลัดตกได้	•หาโต๊ะหรือตุ้มมากันบริเวณนี้	กันด้วยตุ้บ
11.ระเบียงอาคารสามชั้น : ขอบระเบียง เตี้ยเด็กอาจปีนและพลัดตกได้	•ทำราวระเบียงเสริมขึ้นมา	รองบประมาณในการดำเนินการ
12.ราวบันได : นักเรียนชอบรูดราวบันได	•ติดป้ายเตือนและครูพูดเน้นย้ำ ให้นักเรียนเห็นถึงความเสี่ยง	อบรมหน้าเสาธงในทุกวันและ ติดป้ายเตือน
13.ปลั๊กไฟในห้องป.1/1 : มีช่องว่างบน ปลั๊กเด็กอาจใช้นิ้วจิ้มเล่น	•ซ่อมแซม โดยปิดช่องว่างนั้น	นักการดำเนินการเปลี่ยนชุด ปลั๊กไฟใหม่เรียบร้อยแล้ว
14.ปลั๊กไฟตรงบันได : อยู่เตี้ยเกินไป และสายไฟไม่เรียบร้อย	•ซ่อมแซมสายไฟให้อยู่ในสภาพ ที่เรียบร้อย และขยับปลั๊กไฟขึ้น	ปลั๊กไม่ได้ใช้งานให้นักการถอด ออกแล้ว
15.ประตูฟุตบอล : ไม่ได้ยึดกับพื้นและ มีเหล็กยื่นออกมา	•ยึดกับพื้นให้เรียบร้อย และซ่อม แซมไม่ให้มีเหล็กยื่นออกมา	ยึดกับพื้นด้วยหมุดและซ่อมแซม ไม่ให้มีเหล็กยื่นออกมา

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข	การดำเนินการแก้ไขของโรงเรียน
16.สนามเด็กเล่นอนุบาล : เครื่องเล่นสนามชำรุดเสียหาย และระยะห่างไม่ถึง 1.5 เมตร	• จ้างช่างซ่อมแซม ฝ่ายอาคารสถานที่ติดตั้งเครื่องเล่นให้มั่นคง และเว้นระยะห่างให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย	ติดตั้งและซ่อมแซมเรียบร้อยแล้ว
17.สนามเด็กเล่นประถม : เครื่องเล่นชำรุด	• กั้นบริเวณพื้นที่สนามและติดป้ายงดใช้สนามและย้ายเครื่องเล่นไปยังพื้นที่ที่เหมาะสมและติดตั้งให้มั่นคง	เคลื่อนย้ายไปติดตั้ง ทำรั้วกัน และยึดกับที่แล้ว
18.พดลมเพดานห้องอนุบาล : คานไม้ยึดพดลมผุ ไม่แข็งแรง อาจจะหักได้ ฝาผนังชำรุด	• ให้ช่างทำการรื้อถอน ครุงดใช้งานพดลม	เปลี่ยนเป็นติดตั้งเครื่องปรับอากาศที่ได้รับบริจาคมา
19.ห้องอนุบาล : ฝาผนังชำรุด	• มีโครงการรื้อถอนอาคาร และขออาคารไปยังสำนักงานเขตพื้นที่เรียบร้อยแล้ว	รอดำเนินการ
20.รั้วสนามเด็กเล่น อนุบาล : เหล็กกันช่องชำรุด อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้	• ให้ช่างมาดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานไม่เป็นอันตรายกับนักเรียน	ดำเนินการซ่อมแซมอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานไม่เป็นอันตรายกับนักเรียนแล้ว
21.เครื่องเล่นบริเวณโดม : เครื่องเล่นชำรุดทำให้เกิดอันตรายได้ พื้นเป็นพื้นแข็ง	• เปลี่ยนหรือซ่อมแซมเครื่องเล่นที่ชำรุด นำทรายหรือหญ้า (30 ซม.) มาปูพื้นเพื่อลดแรงกระแทก	แจ้งงดการใช้งานและติดป้ายเตือน
22.พื้นที่ใต้ถุนอาคารไม้ (ห้องผู้อำนวยการ) : เป็นจุดอับที่นักเรียนสามารถมั่วสุมกันได้	• หาวัสดุที่เหมาะสมมาปิดช่องว่างใต้อาคาร	จัดห้องสำหรับนักเรียนในการเก็บอุปกรณ์และฝากนักเรียนคอยสอดส่องดูแล
23.บันไดทางขึ้น-ลงอาคารไม้ บริเวณข้างห้องผู้อำนวยการ : มีช่องที่ขาสามารถเข้าไปติดได้ หากนักเรียนเดินไม่ระวัง	• หาวัสดุที่เหมาะสมมาปิดช่องว่างระหว่างบันได	จ้างช่างมาดำเนินการซ่อมแซมปิดรอยช่องว่างเรียบร้อยแล้ว

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข	การดำเนินการแก้ไขของโรงเรียน
24.ประตูฟุตบอล : สามารถขยับและล้มได้หากมีนักเรียนไปโหน	•หาวัสดุมายึดหรือทาบขาประตูฟุตบอลไม่ให้ล้ม	อบรมนักเรียนและเคลื่อนย้ายไปเก็บด้านหลังเมื่อไม่ใช้งาน
25.รั้วหลังป้ายหน้าโรงเรียน : รั้วชำรุด มีรอยร้าวและเอียง อาจทำให้พังถล่มลงมาทับนักเรียนได้	•สร้างรั้วใหม่ที่แข็งแรง	ประชุมวางแผนจัดหางบประมาณมาซ่อมแซม

ตัวอย่างการดำเนินงานปรับปรุงจุดเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

หลังจากการสำรวจจุดเสี่ยง บางจุดเสี่ยงทางโรงเรียนได้มีแนวทางแก้ไขในปี 2566 บางจุดเสี่ยงทางโรงเรียนได้มีการปรับปรุงจุดเสี่ยงในปี 2567 ตัวอย่างการปรับปรุงจุดเสี่ยง ดังนี้

● **เครื่องเล่น : ซ่อมแซมเครื่องเล่นที่ชำรุด** โรงเรียนได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณมายังมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเพื่อแก้ไขปรับปรุงจุดเสี่ยงบริเวณสนามเด็กเล่นของโรงเรียนให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยโรงเรียนได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยงไปเมื่อ 22 กันยายน 2566 ซึ่งได้มีการซ่อมแซมเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นที่ชำรุดทรุดโทรมให้ปลอดภัย และได้แก้ไขซ่อมแซมไปบ้างแล้วส่วนใหญ่ ในปี 2567 ได้มีการทยอยซ่อมแซมเครื่องเล่นที่เหลือ รวมทั้งได้มีการซ่อมแซมเครื่องเล่นเพิ่มเติมที่มาชำรุดใหม่ในปี 2567 เครื่องเล่นบางอย่างโรงเรียนให้งดเว้นการใช้งานเนื่องจากยังไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม

● **บ่อน้ำ : ไม่มีรั้วกั้น** บริเวณโดยรอบบ่อน้ำมีลักษณะรก ไม่มีรั้วกั้น ทำให้ครูและนักเรียนเสี่ยงตกน้ำ และเสี่ยงเรื่องสัตว์อันตราย (งู ตัวเงินตัวทอง) ในปี 2567 โรงเรียนขอรับการสนับสนุนงบประมาณมายังมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเพื่อนำไปทำรั้วกั้นบริเวณรอบบ่อน้ำ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการที่เด็กจะตกน้ำ เนื่องจากเด็กนักเรียนต้องใช้เส้นทางนี้ผ่านไปมาเพื่อไปดูแลโรงเห็ด แปลงผัก เลี้ยงไก่ ทำนา รอบขอบสระน้ำ

Before

After

ร่วมแรงร่วมใจกันปรับจุดเสี่ยง
มีทั้งช่าง ครู และเครือข่ายต่างๆ

หลังจากการซ่อมแซมเครื่องเล่นไปแล้ว เด็กๆ ก็มาเล่นกันอย่างสนุกสนาน

ปี 2567 เครื่องเล่นมีการชำรุดเพิ่มเติม
โรงเรียนจึงยกเลิกการเล่นเครื่องเล่นนี้
ชั่วคราว

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรม Play Day

กิจกรรม Play Day จะจัด 2 ครั้ง โดยครั้งแรกจัดในปี 2566 จัดให้กับเด็กชั้นอนุบาล เน้นกิจกรรมการเล่นทั่วไป ครั้งที่สองจัดในปี 2567 จัดให้กับเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยได้บูรณาการเอาวิชาการมาเป็นรูปแบบการเล่น และบูรณาการกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติบางกิจกรรมเข้ามาด้วย

เด็กอนุบาล

ในปี 2566 โรงเรียนจัดกิจกรรม Play Day วันแสนสนุก สำหรับนักเรียนระดับอนุบาล 2-3 และชั้นประถมศึกษา โดยจัดขึ้นเป็นกิจกรรมพิเศษ 1 วัน ซึ่งหลังจากการอบรมครั้งที่ 2 ผู้อำนวยการวางแผนว่าโรงเรียนจะจัดวัน Play Day ขึ้นในโรงเรียน และได้ชวนให้คุณครูได้เข้ามาร่วมทำงานไปด้วยกันเพื่อให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคุณครูหรือนักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการเล่น เพราะการเล่นไม่ใช่แค่สร้างความสุขสนุกสนาน แต่ยังทำให้เด็กๆ ได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง มีพัฒนาการในด้านต่างๆ มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และสามารถพัฒนาเป็นจิตอาสาในการทำงานเพื่อเด็กในโรงเรียนและชุมชนได้อีกด้วย ซึ่งคุณครูก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน โรงเรียนจัดกิจกรรม Play Day ในวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2566 กิจกรรมมีทั้งหมด 5 ฐานประกอบด้วย มุมประสาทสัมผัส มุมศิลปะสร้างสรรค์ มุมบทบาทสมมติ มุมร่างกายเรียวและมุมฟองสบู่ ซึ่งแต่ละฐานจะใช้เวลา 15-20 นาที โดยคุณครูที่สอนระดับชั้นอนุบาล เป็นผู้จัดกิจกรรมนี้ให้กับเด็กๆ ช่วงแรกจะแบ่งเด็กเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 15 คน โดยเวียนเล่นไปแต่ละฐาน หลังจากนั้นจะให้เด็กแต่ละคนเลือกเล่นตามฐานที่ตนเองสนใจ เด็กอนุบาล 3 ที่เคยเล่นแบ่งในห้องเรียนมาก่อน ก็ยังให้ความสนใจกับมุมประสาทสัมผัส เมื่อถึงเวลาเลือกให้เล่นอย่างอิสระ (กิจกรรมเล่นแบ่ง กับ กิจกรรมฟองสบู่เป็นกิจกรรมที่คุณครูได้เรียนรู้จากการอบรม “การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก” ที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กจัดอบรมขึ้น)

★ ฐานที่ 1 : มุมประสาทสัมผัส

ฐานนี้จะเป็นกิจกรรม “กระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5” คือกิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็กเล็ก ด้วยการมองเห็น (Sight) การรับรส(Taste) การดมกลิ่น(Smell) การได้ยิน(Sound) และการสัมผัส (Touch) ซึ่งมีกิจกรรมหลากหลายให้เด็กได้ลงมือทำ ทั้งการปั้นดินให้เป็นรูปร่างต่างๆ แล้วแต่จินตนาการของเด็กแต่ละคน และดินก็มีคุณสมบัติของความเย็น ความลื่น ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มือและนิ้วมือ ในการวาดคลึง และปั้นกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (แขนหยิบจับเล่น) การทำงานระหว่างสายตาและมือ (ระหว่างการปั้น) พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และเสริมสร้างจินตนาการ รู้สึกผ่อนคลายอารมณ์เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน

การเล่นแป้ง เป็นหนึ่งในกิจกรรมในฐานนี้ ซึ่งเป็นเสมือนแป้งมหัศจรรย์ เป็นกิจกรรมที่ได้ประยุกต์มาจากกิจกรรมที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้จัดอบรมขึ้น ซึ่งเป็นแป้งที่ทำมาจากแป้งมันสำปะหลัง ผสมกับน้ำและสีผสมอาหาร สามารถใช้แทนดินน้ำมัน หรือดินเหนียวได้ เมื่อได้แป้งแล้ว เด็กสามารถเล่นในรูปแบบต่างๆ เช่น ขยำ ปั้น จับ ช้อนและประคองให้อยู่ในมือ กิจกรรมนี้เด็กๆ จะรู้สึกสนุก เพลิดเพลิน มีความสุข และยังช่วยทำให้กล้ามเนื้อของเด็กแข็งแรง ได้เรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนสถานะ จากของแข็ง เป็นของเหลวเมื่อเด็กได้สัมผัส เพราะบางครั้งแป้งก็จับตัวเป็นก้อน ทำให้รู้สึกว่ามีความแข็ง แต่เมื่อปล่อยให้แป้งไหลลงจากมือก็จะกลายเป็นของเหลว รู้สึถึงความนุ่มลื่นของแป้ง

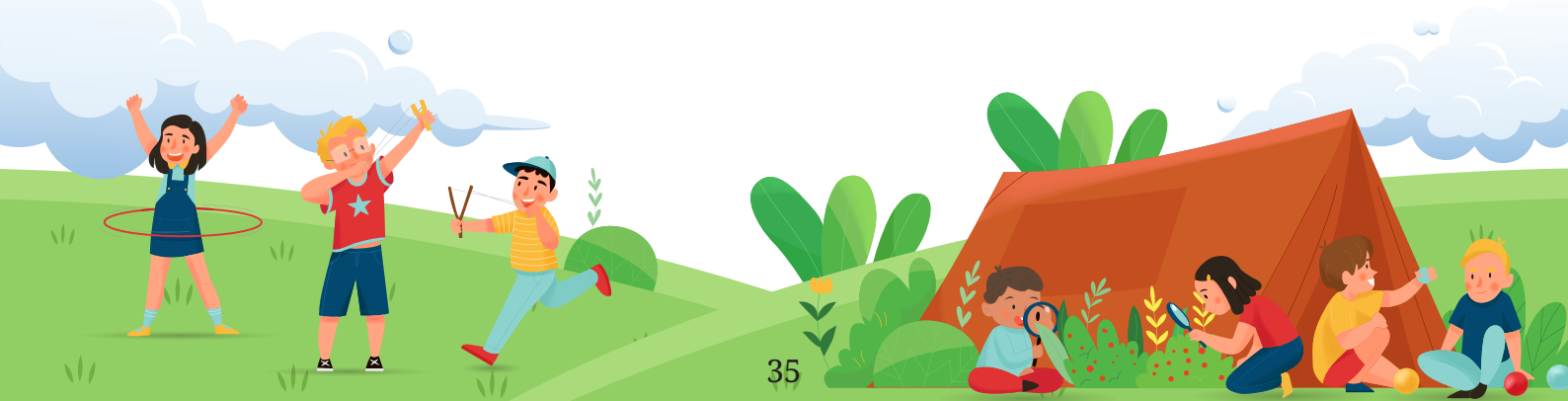
การเล่นทราย (ทรายขาว) ให้เด็กได้สัมผัสความนุ่ม ละเอียดยของทราย นอกจากการกระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็กแล้ว ยังเป็นการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างตา กับมืออีกด้วย เพราะการเล่นทรายเหมือนกับการเล่นได้ง่ายๆ แต่สำหรับเด็กต้องอาศัยการทำงานที่สัมพันธ์กันของตาและมือ สมองต้องมีการทำงานเชื่อมโยงกัน ยิ่งทำงานมาก เส้นประสาทในสมองก็ยิ่งพัฒนามากขึ้น

กิจกรรมปั้นดิน

กิจกรรมเล่นทราย

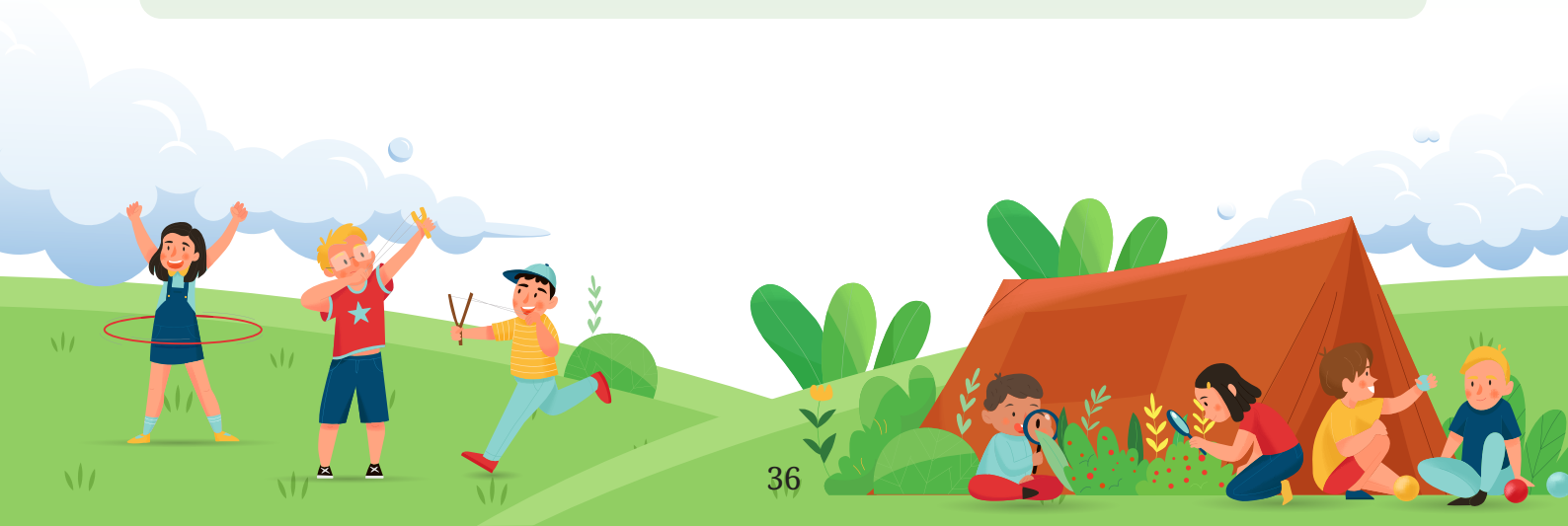

กิจกรรมเล่นแป้ง (แป้งมันสำปะหลัง)

นอกจากนี้คุณครูยังได้จัดกิจกรรมในห้องเรียนแต่ละสัปดาห์ร่วมด้วย เช่น หน่วยกล้วย หน่วยผลไม้ หน่วยอาหารดีมีประโยชน์ จะให้เด็กได้สังเกต ได้สัมผัส ดมกลิ่น รับรส ได้ยิน เป็นการลองปฏิบัติจริง ซึ่งกิจกรรมกระตุ้นประสาทสัมผัสต่างๆ เป็นกิจกรรมในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ของเด็ก และช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยอยู่แล้ว

กิจกรรมในห้องเรียน มีหน่วยกล้วย หน่วยผลไม้ หน่วยอาหารดีมีประโยชน์ ฝึกให้เด็กสังเกต สัมผัส ดมกลิ่น รับรส ได้ยิน

★ ฐานที่ 2 : มุมศิลปะสร้างสรรค์

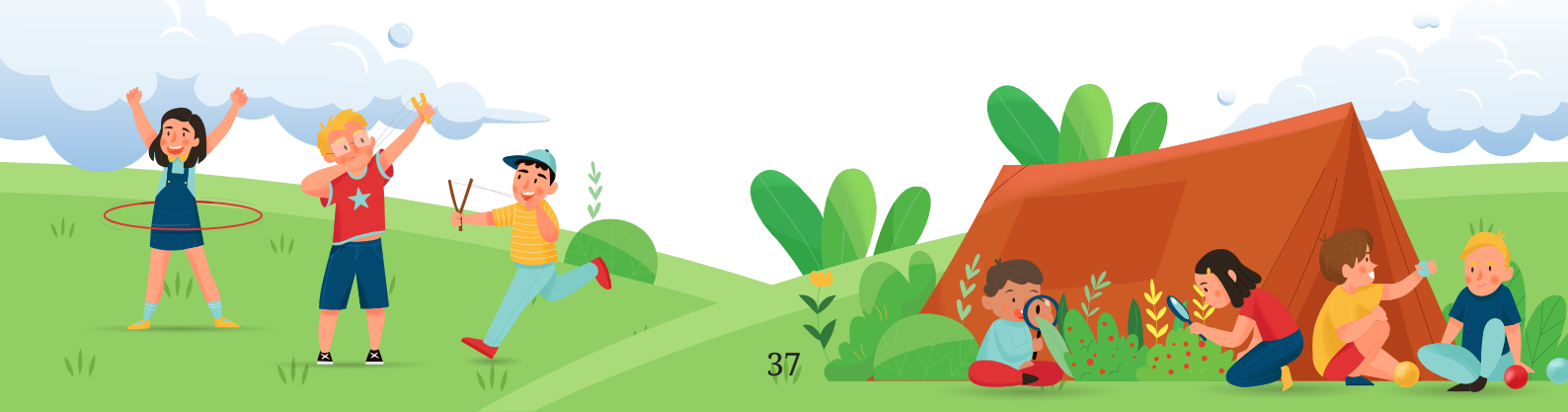

กิจกรรมในฐานนี้จะให้เด็กได้มาระบายสีตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเองโดยเลือกสีเลือกพู่กัน และแปรงตามที่แต่ละคนชอบ แล้วมาช่วยระบายสีร่วมกัน กิจกรรมนี้เด็ก ๆ จะได้มีการทำงานร่วมกัน และมีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน กระตุ้นการเจริญเติบโต และพัฒนาสมองกระตุ้นการใช้กล้ามเนื้อ มือกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ๆ ทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข พัฒนาการทำงานระหว่างมือกับตา รู้จักการอดทนและรอคอย

★ ฐานที่ 3 : มุมบทบาทสมมติ

ฐานมุมบทบาทสมมติ จะให้เด็กได้ใช้จินตนาการกับของเล่นหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งครั้งนี้เป็นการใช้จินตนาการ ความคิด และความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้อาชีพต่าง ๆ โดยการใช้การแต่งกาย การเล่น การสัมผัส การลงมือปฏิบัติ สร้างบทบาทสมมติ เช่น เป็นแม่ค้าขายกล้วยเตี๋ย เป็นคุณหมอ และเด็กได้เรียนรู้การเล่นกับเพื่อน ฐานบทบาทสมมติ ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการในโลกของการเล่นของเด็ก ๆ ช่วยส่งเสริมด้านความจำ ด้านภาษา ด้านความรู้สึก และด้านสังคมของเด็ก

ฐานที่ 4 : มุมร่างกายเรিংร่า

รืงกระโดดข้ามห่วง กระโดดไปตามภาพ ตามเส้นต่าง ๆ

รืงลอดใต้ และมาหาของ
ที่ซ่อนอยู่ในกล่องลูกบอล

มุมร่างกายเรিংร่า เป็นฐานกิจกรรมที่เน้นร่างกาย โดยให้เด็ก ๆ ได้เคลื่อนไหว รืงไปตามจุดต่าง ๆ เช่น รืงกระโดดข้ามห่วงต่อกันไป และกระโดดตามเส้นทางของภาพต่าง ๆ เช่น ภาพรอยเท้า เส้นฟันปลา ซึ่งเป็นการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ช่วยฝึกทักษะการทรงตัวของเด็ก ๆ ทำให้เด็กเดินรืงได้คล่องแคล่ว หลังจากนั้นให้เด็กรืงลอดใต้ จุดสุดท้ายเด็ก ๆ จะใช้มือล้วงไปในกล่องที่บรรจุลูกบอลที่ซ่อนของอยู่ เพื่อสัมผัสสิ่งที่อยู่ในกล่อง และบอกว่าเป็นอะไร กิจกรรมฐานนี้จะเป็นการกระตุ้นกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทั้งการรืง การกระโดด การคลาน (ลอดใต้)

★ ฐานที่ 5 : มุมฟองสบู่

เด็ก ๆ ทำฟองสบู่ ขนาดเล็กและใหญ่ได้ตามต้องการ

กิจกรรมฟองสบู่ จะใช้สบู่เหลวผสมกับน้ำ โดยผสมเข้าด้วยกันเบา ๆ ไม่ต้องตีให้เป็นฟอง พอเข้ากันได้ดี ก็สามารถนำไปเล่นได้ และใช้ไม้แขวนเสื้อตัดเป็นวงกลม และมีส่วนของที่จับ หลังจากนั้นก็จุ่มไม้แขวนเสื้อลงในฟองสบู่แล้วยกขึ้น โดยไม่ต้องแกว่งให้เกิดเป็นฟอง เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของการเกิดเป็นลูกโป่งจะลดลง ถ้าเกิดเป็นฟองแล้วก็ใช้กระชอนหรือช้อนตักฟองเล็ก ๆ ออก

กิจกรรมฟองสบู่ ก็เป็นอีกกิจกรรม ที่โรงเรียนได้เรียนรู้จากการอบรมครั้งที่ 2 ซึ่งนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ก็เคยได้ทำมาแล้วในชั้นเรียน แต่เมื่อนำมาใช้เป็นฐานนอกห้องเรียนในกิจกรรม Play Day อีกครั้ง เด็กก็ยังรู้สึกชอบรู้สึกสนุกสนานในการจัดกิจกรรมนี้เหมือนเช่นเคย เพราะกิจกรรม Play Day จะให้เด็กเลือกเล่นอย่างอิสระเสรีตามความสนใจของแต่ละคน ซึ่งเด็กก็ยังเลือกมาฐาน “ฟองสบู่” ค่อนข้างมาก เพราะเด็กได้ปลดปล่อย สามารถวิ่งในที่กว้างได้ เนื่องจากถ้าเป็นกิจกรรมในห้องเรียน จะมีพื้นที่จำกัด (เดิมทีครูอนุบาลจะจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเฉพาะกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว เช่น วิ่ง และออกกำลังกาย เท่านั้น)

กิจกรรม Play Day วันแสนสนุก เป็นการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน จัดเป็นฐานที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น และมีพื้นที่เล่น พื้นที่จัดกิจกรรมให้กับเด็ก ๆ ที่ใหญ่กว่าเดิม กระบวนการกิจกรรมเป็นการกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน : ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ของเด็ก ๆ บางกิจกรรมครูเคยจัดขึ้นในห้องเรียนมาแล้ว แต่บางกิจกรรมก็จะเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่สำหรับอนุบาล 2 เช่น กิจกรรมฟองสบู่ กิจกรรมเล่นแป้ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับการอบรมครั้งที่ 2 ก็นำมาปรับใช้ในงานนี้ รวมทั้งชื่องานในครั้งนี้ (กิจกรรมวัน Play Day) ก็เป็นการจุดประกายจากการที่ได้รับการอบรมเช่นเดียวกัน งานวันนี้เด็ก ๆ รู้สึกมีความสุขสนุกสนาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของรุ่นพี่รุ่นน้อง มีการเรียนรู้การอดทนรอคอย และเรียนรู้การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ในปี 2567 ระดับชั้นอนุบาลก็ได้จัดกิจกรรม “สร้างสรรค์ สร้างสุข การละเล่นไทย” (Plearn to Play)

เด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้น

หลังจากโรงเรียนได้จัดกิจกรรมนี้สำหรับเด็กชั้นอนุบาลในปี 2566 ไปแล้ว ในปี 2567 โรงเรียนก็ได้จัดกิจกรรมนี้อีกครั้งโดยจัดในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2567 ที่สนามฟุตบอล และใต้อาคารมัธยมศึกษา กิจกรรมครั้งนี้จัดให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีเด็กเข้าร่วมทั้งหมด 107 คน โดยครูจะแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม มีฐานกิจกรรมทั้งหมด 4 ฐาน โดยเด็กทุกคนจะได้ใช้ความรูสึก่อนที่จะแยกกลุ่มไปตามฐานแต่ละฐานใช้เวลาฐานละ 20 นาที ประกอบด้วย ฐานบิงโกธรรมชาติ ฐานแต้มบอลहरषา ฐานการละเล่นพื้นบ้าน และ ฐานแซนวิชอินเตอร์

1. ฐานบิงโกธรรมชาติ (วิชาศิลปะ วิชาวิทยาศาสตร์ และกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ)

ครูให้เด็กวาดรูปธรรมชาติรอบตัวมา 15 อย่างในใบงานบิงโก โดยวาดช่องละ 1 อย่าง มีช่องหนึ่งว่างไว้เพื่อเป็นเสมือนคะแนนพิเศษ แล้วให้เด็กเดินไปหาธรรมชาติที่เด็กวาดไว้ในแต่ละช่อง พอทุกคนเดินหาเสร็จแล้ว ก็มาเล่นบิงโกตามที่ครูบอกชื่อธรรมชาตินั้น ๆ ถ้าใครมีธรรมชาติที่ครูบอกตามแนวตั้งแนวนอน และแนวทะแยงก็สามารถได้บิงโก กิจกรรมนี้มีรุ่นพี่มัธยมฯ มาช่วยแนะนำน้อง ๆ ด้วย

2. ฐานแต้มบอลहरषา (วิชาพลศึกษา และวิชาคณิตศาสตร์)

ครูแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 10 คน ครูแจ้งกติกานักเรียนว่าลูกบอลพลาสติกแต่ละสีมีแต้มต่างกัน สีแดง = 1 แต้ม สีเขียว = 2 แต้ม สีม่วง = 3 แต้ม สีเหลือง = 4 แต้ม สีน้ำเงิน = 5 แต้ม สีฟ้าส้ม = 10 แต้ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งกันบวกเลขตามจำนวนที่ครูกำหนด โดยให้แต่ละกลุ่มช่วยกันนำลูกบอลพลาสติกสีไปใส่ในตะกร้าโดยบวกแล้วได้เท่ากับจำนวนที่ครูกำหนด หลังจากนั้นทั้งครูและนักเรียนมาสรุปกิจกรรมร่วมกัน

3. ฐานการละเล่นพื้นบ้าน : มอญซ่อนผ้า (วิชาสังคมศึกษา และวิชาดนตรี)

ครูนำเอาการละเล่นแบบไทย คือ มอญซ่อนผ้า มาให้เด็ก ๆ เล่น โดยคุณครูอธิบายขั้นตอนการเล่นให้เด็ก ๆ นั่งล้อมวง คนหนึ่งเป็นมอญเดินไปรอบ ๆ วง แล้วถ้าวางผ้าเช็ดหน้าไว้ด้านหลังใคร คนที่เป็นมอญต้องรีบวิ่งไปข้างหน้า เพื่อมานั่งในตำแหน่งผู้ที่ถูกซ่อนผ้าให้ได้ ส่วนผู้ที่ถูกซ่อนผ้าต้องหยิบผ้าที่อยู่ด้านหลังรีบวิ่งไปหามอญ ใครทำได้ก่อนเป็นฝ่ายชนะ (ต้องวิ่งไปด้านหลัง เหมือนที่มอญเดิน ห้ามวิ่งย้อนหลังโดยเด็ดขาดจะปรับแพ้)

4. ฐานแซนวิชอินเตอร์ (วิชาการงานอาชีพ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาจีน วิชาภาษาอังกฤษ)

ครูให้เด็กทำแซนวิช โดยครูอธิบายการทำแซนวิชและสาธิตการทำ 1 รอบ ด้วยภาษาไทย ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ แล้วหลังจากนั้นให้เด็กลองทำด้วยตนเอง

กิจกรรมนี้ ครูให้เด็กทำกิจกรรมเวียนเป็นฐาน ๆ ละ 20 นาที หลังจากเสร็จกิจกรรม ครูให้เด็ก ๆ เช็คเอาท์ โดยการติดสติ๊กเกอร์ตามความรู้สึกจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ฐานบึงโกธรมชาติ

ฐานการเล่นไทย (มอญซ่อนผ้า)

ฐานบึงโกธรมชาติ

ฐานแต้มบอลหรรษา

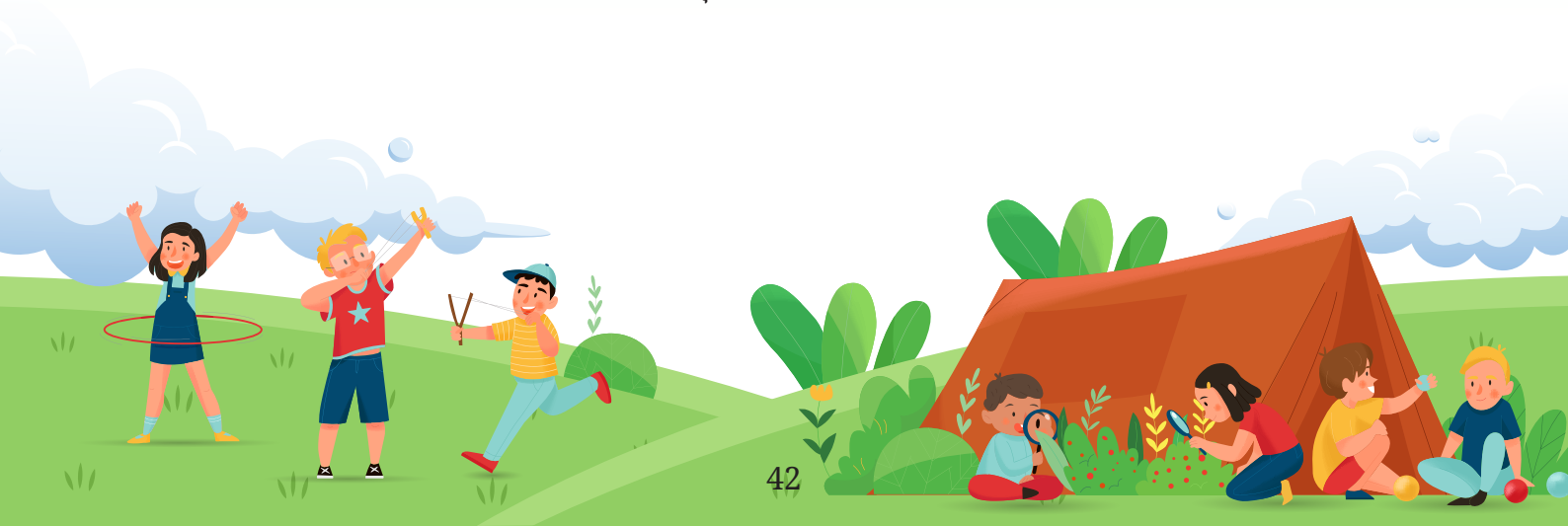
ฐานแซนวิชอินเตอร์

เช็ควิธีความรู้สึกก่อนแยกไปทำกิจกรรมตามฐาน

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรม play day ในปี 2567 แตกต่างจากปี 2566 คือ ปี 2566 ไม่มีการนำเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติมาใช้ในกิจกรรม แต่ในปี 2567 มีการนำเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติมาใช้ เนื่องจากปี 2566 เป็นกิจกรรมที่ทำกับเด็กชั้นอนุบาล ซึ่งเน้นการเล่นทั่วไป ส่วนกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติของเด็กอนุบาลจะเน้นการทำในห้องเรียน
2. กิจกรรม Play Day เป็นกิจกรรมที่สนุก ในปี 2567 มีการนำเอาการเล่นต่าง ๆ มาบูรณาการกับวิชาการ ซึ่งเด็กให้ความสนใจในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างมาก
3. ในฐานกิจกรรมบิงโกธรรมชาติ มีครู 2 คน ต่อจำนวนเด็ก 20 กว่าคน ซึ่งน้อยเกินไป ควรมีจำนวนครูมากกว่านี้ เนื่องจากบางช่วงครูต้องมาช่วยดูภาพในบิงโกที่เด็กแต่ละคนวาด บางครั้งไม่รู้ว่สิ่งที่เด็กวาดเป็นอะไร หรือบางช่วงต้องช่วยอธิบายเด็กบางคนให้เข้าใจโจทย์ แต่น้องบางคน ครูก็ให้รุ่นพี่มัธยมฯ มาช่วยอธิบายเพิ่มเติม แนวทางต่อไปอาจใช้วิธีแบ่งกลุ่มย่อย แล้วให้เด็กอธิบายสิ่งที่วาดในใบงานบิงโกทีละคนในกลุ่มย่อยก่อน ซึ่งจะใช้เวลามากขึ้น

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)

โรงเรียนได้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ไปทำกับนักเรียนในทุกระดับชั้นเรียน เช่น กิจกรรมเช็คอิน-เช็คเอาท์ความรู้สึก กิจกรรม Body Mapping กิจกรรมบิงโกธรรมชาติ (Bingo Game) และกิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ (Imagination from leaves)

ระดับชั้นอนุบาล

กิจกรรมของอนุบาล 2 และ อนุบาล 3 คุณครูชั้นอนุบาลได้นำเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) มาบูรณาการในชั้นเรียน โดยทั้ง 2 ชั้นเรียนจะทำกิจกรรมในรูปแบบเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถประยุกต์ใช้ได้โดยตรงไปตรงมา แต่บางกิจกรรมเพียงแค่ใช้อุปกรณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่วัตถุประสงค์ของการเล่นมีความแตกต่างกัน

กิจกรรมเช็คอิน-เช็คเอาท์ความรู้สึก

ครูระดับปฐมวัยทั้งอนุบาล 2 และ อนุบาล 3 นำกิจกรรมเช็คอิน เช็คเอาท์ มาทำเป็นประจำทุกวันในชั้นเรียน โดยทำในตอนเช้าที่มาโรงเรียน และตอนเตรียมจะกลับบ้านช่วงเย็น โดยใช้เป็นรูปสติ๊กเกอร์หน้าความรู้สึก ทำให้คุณครูทราบความรู้สึกของเด็ก ๆ ว่าแต่ละวันเด็ก ๆ รู้สึกอย่างไร มีความสุขในเรื่องใดบ้าง หรือมีปัญหาไม่สบายใจในเรื่องใดบ้าง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องครอบครัว เรื่องเพื่อน เรื่องเรียน เมื่อเด็กกล้าเล่าให้คุณครูฟังจะทำให้คุณครูรับรู้ความรู้สึกของเด็ก และเข้าใจเด็กมากขึ้น ส่วนเด็ก ๆ ก็จะรู้สึกว่ามีคนคอยรับฟังพวกเขา จากคำบอกเล่าของคุณครู ครูได้เล่าถึงบรรยากาศในการจัดกิจกรรมว่าเด็กทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างมาก โดยเด็กจะมาเช็คอินด้วยตนเองตอนเช้าทุกวัน และเด็กจะบอกให้คุณครูมาเช็คอินด้วย หรือตอนเช็คเอาท์ ถ้าหากครูลืมเด็กก็จะทวงให้คุณครูเช็คเอาท์ เด็กกล้าเล่าความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งเด็กสะท้อนหลากหลายความรู้สึก และครูจะไม่ตัดสินความรู้สึกของเด็ก จะให้เด็กแสดงความรู้สึกอย่างอิสระ

เด็กอนุบาลจะเช็กอิน-เช็คเอาท์ความรู้สึก เป็นประจำทุกวัน

กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้

เด็กชั้นอนุบาล 2 ได้นำกิจกรรมนี้ไปบูรณาการกับวิชาศิลปะสร้างสรรค์ หน่วยต้นไม้ กับ กิจกรรมแต่งตัวจากส่วนประกอบของต้นไม้ เนื่องจากเด็กค่อนข้างอายุน้อย ทักษะการวาดเขียนยังจับดินสอสีได้ไม่ค่อยถนัด จึงต้องมีต้นแบบและให้เด็กต่อ ยอด โดยครูใช้ภาพพื้นฐานที่เป็นรูปเด็ก และให้เด็กตกแต่งด้วยใบไม้ที่เด็กเลือกมาแล้วให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพ

บูรณาการจากจินตนาการจากใบไม้

กิจกรรม Sand Tray

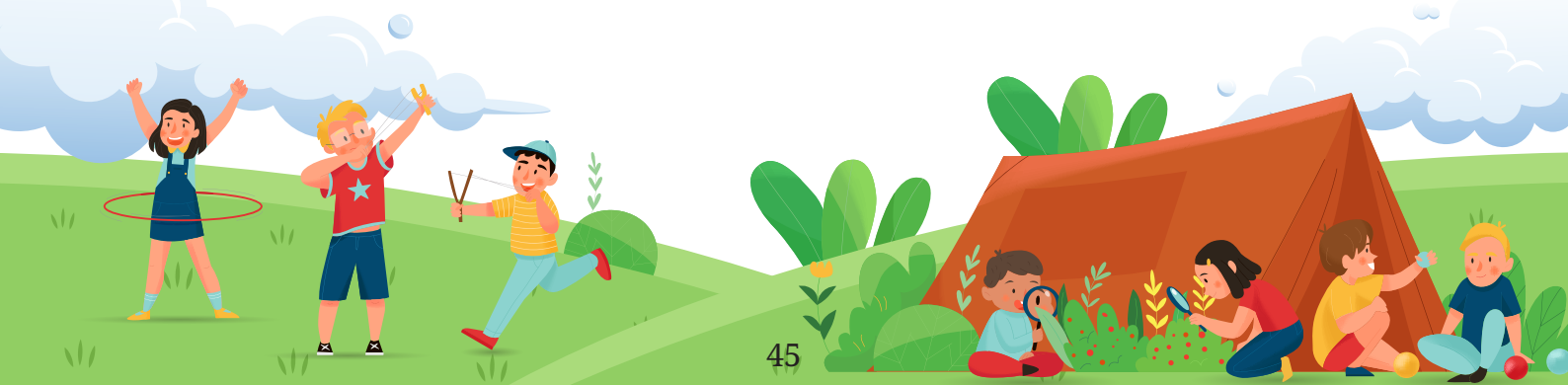
ครูบูรณาการกิจกรรมนี้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์น่ารัก โดยครูได้นำอุปกรณ์ทรายขาว และของตกแต่งรูปแบบต่าง ๆ เช่น สัตว์ ต้นไม้ มาให้เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรม และให้เด็ก ๆ จัดกระบะทรายและ ตกแต่งด้วยสัตว์ ต้นไม้ ในทรายขาว

จัดกระบะทรายและตกแต่งด้วยสัตว์ และต้นไม้ในทรายขาว

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

- การทำงานของครูระดับอนุบาลเป็นการทำงานเป็นทีมทั้งอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ครูจะแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันมาโดยตลอด กิจกรรมทั้ง 2 ชั้นมีแนวทางเหมือนกัน แต่อาจจะแตกต่างตรงที่การออกแบบกิจกรรม ซึ่งมีความเป็นอิสระ ทำให้คุณครูในแต่ละระดับชั้นรู้สึกสนุกในการคิดกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้น
- การทำกิจกรรมเช็ควินและเช็ควินท์ความรู้สึก มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกวัน ทำให้เด็กมีโอกาสดูแลความรู้สึกและความคิดเห็นได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป
- คุณครูมีการคิดกิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ บางกิจกรรมไม่สามารถทำได้เหมือนเด็กโต เช่น ในเรื่องการวาดรูป การคิดวิเคราะห์ แต่ครูออกแบบกิจกรรมให้ง่ายขึ้นสำหรับเด็กเล็ก เช่น จินตนาการจากใบไม้ มีภาพพื้นฐานเป็นรูปของเด็ก และให้เด็กตกแต่งด้วยใบไม้ที่เด็กเลือกมา
- ครูมีกระบวนการต่อยอดกิจกรรม จากที่ทำในห้องเรียนจนพัฒนาเป็นกิจกรรมพิเศษ โดยครูจะจัดกิจกรรมที่ใหญ่ขึ้นเป็นโครงการ และทำให้กิจกรรมมีความหลากหลายมากขึ้น และเด็กก็รู้สึกสนุกกับกิจกรรมนั้น
- กิจกรรมของเด็กเล็กจะสอดคล้องกับโครงการเพลินทุเพลย์ (Plearn to Play) เพราะเด็กวัยอนุบาลเน้นการเล่นอยู่แล้ว ทำให้สามารถทำกิจกรรมได้หลากหลาย

ระดับประถมศึกษาตอนต้น

กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติของเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีการนำไปทำในห้องเรียน และ ในปี 2567 เป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรม Play Day (กิจกรรมบึงโกธรรมชาติ และ เชื้ออินความรู้สึก สามารถดูได้ใน กิจกรรม Play Day)

ในปี 2566 ครูได้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ไปทำในห้องเรียน ซึ่งครูทำกิจกรรมเชื้ออินความรู้สึก เพียงกิจกรรมเดียว โดยทำกิจกรรมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นที่ครูสอนเท่านั้น โดยทำในช่วง กิจกรรมโฮมรูม และช่วงต้นของวิชาภาษาไทย

กิจกรรมเชื้ออินความรู้สึก

ปี 2566 คุณครูที่ได้รับการอบรมเป็นครูแกนนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ได้นำกิจกรรมนี้มาเชื้ออินความรู้สึกกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โดยให้เด็กให้คะแนนความรู้สึกของตนเอง ในวันนี้ ว่าจะให้คะแนนเท่าไร เช่น 1-5 หรือเป็นภาพสติ๊กเกอร์ยิ้ม จากยิ้มมาก ยิ้มปานกลาง ยิ้มน้อย จนไปถึงหน้าบึ้ง ซึ่งเด็กจะชอบทำกิจกรรมนี้มาก ถ้าวันไหนเด็กไม่ได้ทำก็จะถามครูว่า “ทำไมครูถึงไม่ได้ให้ทำ” เพราะเด็ก ๆ อยากให้ครูจัดกิจกรรมนี้ อยากบอกเล่าความรู้สึกให้คุณครูรับทราบ ซึ่งคุณครูไม่ได้ทำเป็นประจำทุกวัน ขึ้นอยู่กับมีช่วงเวลาที่เหมาะสม

กิจกรรมสืบจากธรรมชาติ

คุณครูประถมศึกษาปีที่ 2 ที่นำกิจกรรมนี้มาใช้ เป็นคุณครูศิลปะที่ไม่ได้เข้าอบรมเป็นครูแกนนำที่จะนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติไปทำกับนักเรียน แต่มีความสนใจในกิจกรรม เนื่องจากช่วงอบรมครูแกนนำในปี 2566 คุณครูต้องเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ในปี 2567 ครูได้ลองนำกิจกรรมสืบจากธรรมชาติมาใช้กับเด็กซึ่งคุณครูรู้สึกชอบและเด็ก ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายก็รู้สึกสนุก เนื่องจากมีการปฏิบัติจริง (นำใบไม้ ดอกไม้ พืช สมุนไพรมาสาธิต)

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. ครูที่ทำกิจกรรมเชื้ออินความรู้สึกกับเด็กนักเรียนชั้นป.1 ดำเนินกิจกรรมได้ดี มีความเป็นธรรมชาติ ให้อิสระและทางเลือกว่าเด็ก ๆ มีเทคนิคในการตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลจากเด็ก มีการถามความคิดเห็นของเด็กเป็นระยะ เช่น ใครจะพูดก่อน จะเริ่มพูดจากทางไหน ไปทางไหน ซึ่งเด็ก ๆ แย่งกันแสดงความคิดเห็น มีความกล้า

แสดงออก ครูรับฟังเด็กอย่างตั้งใจ รอเด็กในการตอบคำถาม เพราะบางทีเด็กไม่เข้าใจ หรือตอบไม่ตรงคำถาม ครูก็ไม่ได้ตำหนิเด็ก แต่จะให้โอกาสเด็กในการตอบ และเอาใจช่วยเด็กโดยการเดินไปใกล้ ๆ เพื่อรับฟังเด็ก

2. ครูชั้นป.1สามารถตั้งคำถามเชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลในสิ่งที่เด็กคิดและรู้สึก ทำให้รู้จักเด็กมากขึ้น เช่น มีเด็ก 2 คน ที่เชื่อกันความรู้สึกโดยให้ 2 คะแนน ครูจะถามว่า เพราะอะไรถึงให้ 2 คะแนน เด็กบอกว่าตื่นสาย ครูจะตั้งคำถามต่อไปเรื่อย ๆ ว่า “เพราะอะไรถึงตื่นสาย” เพื่อทำความเข้าใจและรู้จักเด็กแต่ละบุคคลมากขึ้นว่าเด็กมีปัญหาอะไรหรือไม่ กรณีนี้เด็กบอกว่า ดูทีวีดึก (ดูการ์ตูน) ดูกับใคร (ดูกับพ่อแม่) เป็นต้น หรือกรณีเด็กให้ 5 คะแนน ครูถามต่อว่า เพราะอะไรถึงให้ 5 คะแนน เด็กบอกว่า ตื่นเช้าอยากมาโรงเรียน ครูก็ถามต่อว่า เพราะอะไรถึงอยากมาโรงเรียน เด็กบอกว่าอยากเรียนหนังสือ อยากมาเจอเพื่อนๆ ครูก็ถามต่อว่า ชอบวิชาอะไรที่สุด เด็กตอบว่าชอบเลข ชอบภาษาไทย (หลากหลายวิชา) หรือเด็กบางคนบอกว่ารู้สึกสบายตัวเมื่อมาโรงเรียน ซึ่งเมื่อครูถามเด็กต่อ ครูพบว่าเด็กน่าจะไม่ได้เข้าใจความรู้สึกของตนเองหรืออาจจะใช้คำบอกความรู้สึกไม่ถูก คุณครูก็แก้ไขคำที่เด็กใช้ โดยบอกเด็กว่า “สบายตัว หมายถึงสดชื่นใช่ไหมคะ” เพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกของเด็กอย่างชัดเจนมากขึ้น

3. การที่ครูสามารถรอคำตอบจากเด็กด้วยท่าทีที่ผ่อนคลาย ทำให้เด็กไม่รู้สึกว่าครูกำลังเร่งเด็กหรือกดดันให้เด็กตอบ ซึ่งในครั้งหน้าครูจะปรับเป็นใช้ภาพการ์ตูน หรือภาพอิโมจิหน้าความรู้สึก แทนการใช้ตัวเลข 1-5 เพราะเด็กอาจจะสับสนกับการให้คะแนนที่เป็นระดับตัวเลข ถ้าเห็นภาพอาจบอกความรู้สึกได้ชัดเจนมากขึ้น

4. ครูมีทักษะในการทำกิจกรรม มีความยืดหยุ่นสูง พร้อมทั้งจะรับฟังและเข้าใจเด็ก และนำเสนอแนะที่ทางมูลนิธิฯ ให้ไปปรับใช้ในกิจกรรม นอกจากนี้ครูยังนำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้จากการอบรมแกนนำเพื่อสร้างความรู้สึกตื่นตัวพร้อมที่จะเรียน นำมาปรับใช้กับเด็กๆ โดยครูจะถามว่า “พร้อมมั๊ยๆ” เด็กก็จะตอบว่า “โอ้ย! ตื่นเต้นๆ” ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนสนุกมากขึ้น

★ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ปี 2566 ครูได้ทำกิจกรรมเชื่อกันความรู้สึก และบิงโกธรรมชาติ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1

กิจกรรมเชื่อกันความรู้สึก

ครูให้เด็กให้คะแนนความรู้สึกของตนเอง 1-5 ถ้ามีความรู้สึกไม่มีความสุข ไม่สดใส ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ไม่อยากเรียน รู้สึกกังวลใจ ก็อาจจะให้คะแนนน้อย แต่ถ้ามีความพร้อมในกิจกรรมในการเรียน มีความรู้สึกสดใส ไม่มีอะไรให้กังวลใจก็ให้คะแนนสูง ครูจะให้เด็กยกมือ โดยการถามทีละคะแนนว่าใครให้ 5, 4, 3,

2,1 คะแนน แต่บางครั้งครูจะเปลี่ยนให้เด็กติดสติ๊กเกอร์หน้ายิ้ม จนถึง หน้าบึ้ง 5 ใบหน้าด้วยกัน ซึ่งปีที่แล้ว จะทำกับเด็ก ป.6 ในปี 2567 จะทำกับเด็กป.4 ซึ่งครูจะเป็นครูประจำชั้น

กิจกรรมบิงโกธรรมชาติ

ครูให้เด็กวาดรูปธรรมชาติรอบตัวมา 15 อย่างในใบงานบิงโก โดยวาดช่องละ 1 อย่าง มีช่องหนึ่งว่างไว้เพื่อเป็นเสมือนคะแนนพิเศษ แล้วให้เด็กเดินไปหาธรรมชาติที่เด็กวาดไว้ในแต่ละช่อง พอทุกคนเดินหาเสร็จแล้ว ก็มาเล่นบิงโกตามที่คุณครูบอกชื่อธรรมชาตินั้นๆ ถ้าใครมีธรรมชาติที่ครูบอกตามแนวตั้ง แนวนอน และแนวทะแยงก็สามารถได้บิงโก

กิจกรรมนี้ จะทำให้รู้จักเด็กมากขึ้น เห็นลักษณะของเด็กแต่ละคนว่ามีลักษณะอย่างไรอย่างชัดเจน เช่น มีสมาธิ มีความซื่อสัตย์ (ฐานนี้จะมิกติกา เช่น ไม่บอกเพื่อนว่าเจอที่ไหน) มีน้ำใจ มีความละเอียด เป็นต้น ตัวอย่าง คือ เด็กคนหนึ่งตั้งใจหาหนอนเป็นระยะเวลานาน เมื่อไม่เห็นก็จะพยายามค่อยๆ หาต่อไปเรื่อยๆ โดยดูต้นไม้ทีละต้นอย่างละเอียดเพื่อค้นหาหนอน

นอกจากนี้กิจกรรมนี้ทำให้ครูรับรู้ปัญหาบางอย่างของเด็ก เมื่อถามเด็กเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้ช่วยให้เด็กมีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติในโรงเรียนบ้างหรือไม่ มีเด็กคนหนึ่งบอกว่าในขณะที่รอพ่อหรือยามารับที่โรงเรียน เด็กจะไปนั่งอยู่ที่ใต้ต้นไม้ใหญ่อยู่คนเดียว ทำให้รู้สึกสงบ บางครั้งก็รู้สึกเหงาเพราะกว่าพ่อหรือยามารับกลับบ้านก็ค่อนข้างเย็น ซึ่งครูจะไม่ทราบข้อมูลนี้มาก่อนทำให้รู้สึกตกใจ เพราะคิดว่าเด็กรอผู้ปกครองตามปกติ หลังจากนั้นครูจะติดตามสอบถามเด็กเป็นระยะ กรณีที่เด็กต้องรอพ่อและย่า เพื่อจะทราบความรู้สึกของเด็กว่าเป็นอย่างไร บางครั้งก็จะให้เด็กไปรอกับเพื่อน จากการทำกิจกรรมทำให้เข้าใจเด็กและรับรู้ความรู้สึกของเด็กมากยิ่งขึ้น และคิดว่าถ้าครูมีการตั้งคำถามกับเด็กในเรื่องราวต่างๆ ก็จะทำให้รู้จักเด็กลึกซึ้งมากขึ้น

★ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ปี 2566 ครูได้ทำกิจกรรมเช็คอินความรู้สึก Body Mapping บิงโกธรรมชาติ จินตนาการจากใบไม้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2

กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ ม.2/2

กิจกรรมนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกครูให้เด็กไปหาใบไม้ ซึ่งเด็กจะต้องไปหาใบไม้ ดอกไม้นอกห้องเรียน และนำมาพิจารณาใบไม้เหมือนกับตนเองอย่างไร เด็กจะรู้สึกแปลกใหม่ในการเรียนแบบนี้ เด็กหลายคนรู้สึกเขินอายในการอธิบาย แต่หลายคนก็สามารถอธิบายได้ดี ซึ่งทำให้รู้จักเด็กมากขึ้นว่าเด็กมีหลายประเภท เด็กบางคนจะไม่เลือกใบไม้ที่วาดยาก เช่น กระถิน ซึ่งเหมือนกับตนเองตรงที่เป็นคนคิดมาก เพราะกระถินมีใบเล็ก ๆ หลายใบแต่วาดยากเกินไป จึงไม่เลือกมา

ขั้นตอนที่ 2 ครูให้เด็กนำใบไม้ที่เลือก มาแปลงร่าง โดยวาดลงบนกระดาษ และวาดองค์ประกอบอื่นๆ มาบังรูปใบไม้ เพื่อซ่อนใบไม้ที่เลือกไว้ แล้วให้เพื่อนในกลุ่มหาใบไม้ให้เจอ จากการทำกิจกรรมนี้ทำให้เด็กมาเล่าเรื่องส่วนตัวและปรึกษาครูมากขึ้น

กิจกรรมเช็คอิน-เช็คเอาท์ความรู้สึก ม.2/2

กิจกรรมนี้โดยปกติครูจะให้เด็กทำในวิชาโฮมรูม โดยให้เด็กได้ทบทวนความรู้สึกในแต่ละวันก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน เด็กจะผ่านกิจกรรมเช็คอินความรู้สึกมาหลายครั้งแล้ว เมื่อต้องทำกิจกรรม ที่ต้องทบทวนความรู้สึก ทำให้กระบวนการมีความสนใจมากขึ้น ครูจะให้เด็กมีเวลาอยู่กับความรู้สึกของตนเองนานๆ ว่าตอนนี้ตนเองกำลังรู้สึกอย่างไร ไม่รีบเร่งทำกิจกรรม ถ้าเด็กจำนวนน้อยจะมีข้อได้เปรียบ และยังทำกิจกรรมมาหลายครั้งทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยกับการเช็คอิน และอยากจะทำกิจกรรมนี้ทุกวัน บางครั้งมีการทวงถามว่า “วันนี้ไม่มีเช็คอินหรือครับ?” ซึ่งบางวันจะไม่ทันเช็คอินในช่วงโฮมรูม ครูต้องให้เด็กไปเรียนคาบแรกก่อนแล้วค่อยมาเช็คอินในวิชาของครู ซึ่งครูจะพยายามทำกิจกรรมเช็คอินและเช็คเอาท์ทุกวัน

กิจกรรม Body Mapping ทำกับเด็กชั้นม.1-2

ครูให้เด็ก scan ร่างกายตนเอง และ ให้ระบายสีอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่เกิดความรู้สึก เช่น รู้สึกเมื่อย หรือ รู้สึกชอบ หรือ อาจจะเขียนอธิบาย พร้อมกับให้เด็กแต่ละคนบอกว่ารู้สึกอย่างไรกับร่างกายแต่ละส่วนและแลกเปลี่ยนกัน

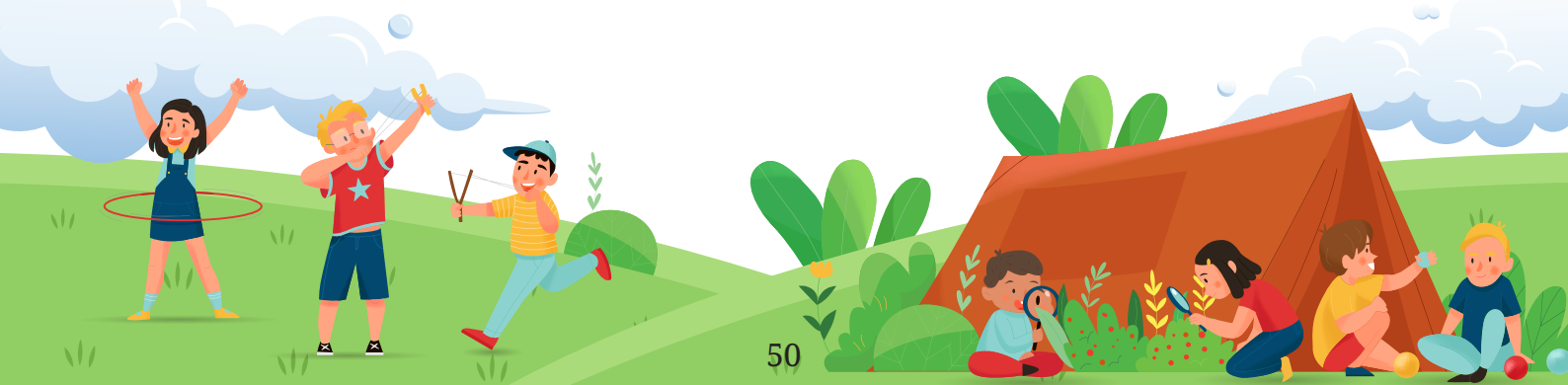

จากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมลักษณะนี้หลายครั้ง เด็กจะรู้ว่าเขาต้องสแกนส่วนไหนบ้าง และกล้าพูดมากขึ้น บุคลิกของเด็กจะออกมาจากการพูดซึ่งสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของเด็กอย่างชัดเจน มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีปัญหาเรื่องการสื่อสาร ก็ยังสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่มีอุปสรรค ซึ่งเพื่อนคนอื่นไม่มีการล้อเลียนหรือรังแกเด็กคนนี้ และยังช่วยกันดูแลช่วยเหลือเด็ก จากการสังเกตจะเห็นว่าเพื่อน ๆ จะรอคอยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษพูด ถึงแม้บางครั้งพูดไม่ตรงประเด็นก็ตาม

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. คุณครูมีความเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรมมากขึ้น

เมื่อครูได้ทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) หลายกิจกรรม ทำให้คุณครูเชี่ยวชาญในการดำเนินกิจกรรม มีหลักการในการตั้งคำถาม ซึ่งตอนแรกคุณครูจะมีความรู้สึกกังวลว่ากิจกรรมที่ทำจะเป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ แต่หลังจากที่ทำบ่อยครั้งขึ้นก็รู้สึกมั่นใจ สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับกลุ่มเด็กได้

2. เด็ก ๆ รู้สึกไว้วางใจครู กล้าเล่าข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

ครูท่านหนึ่งบอกว่า เดิมทีตนเองเป็นครูที่ดุที่สุดในโรงเรียน ทำให้เด็กรู้สึกไม่กล้าเข้ามาพูดคุยเท่าไรนัก ช่วงทำเช็ควินความรู้สึกลึก ๆ เด็กจะตอบคล้าย ๆ กัน เช่น รู้สึกง่วง แต่ตอนหลังเริ่มมีความรู้สึกแบบอื่น เช่น ไม่สบายใจที่.... หรือบอกเรื่องราวส่วนตัวมากขึ้น เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน การเช็ควินจึงเสมือนเปิดประตูให้เด็กบอกความรู้สึกที่แท้จริง รวมถึงเรื่องราวของตนเองมากขึ้น

3. คุณครูรู้จักและเข้าใจเด็กมากขึ้น

เดิมทีครูไปเยี่ยมบ้านเด็กหลายครั้ง แต่ไม่เคยรู้ข้อมูลลึก ๆ ของครอบครัว เพราะครอบครัวไม่เปิดเผยข้อมูล แต่หลังจากทำกิจกรรมเช็ควินความรู้สึกทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของเด็กมากขึ้น เช่น การตั้งคำถามกับเด็ก ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมทัศนศึกษาว่า เด็ก ๆ อยากไปเที่ยวที่ไหนกันบ้าง เพื่อนก็จะบอกว่าไปเที่ยวสวนสนุก แต่เด็กคนหนึ่งจะมากล่าวกับครูส่วนตัวในภายหลังว่า อยากให้ครูพาไปจังหวัดกาฬสินธุ์ เพราะเด็กอยากจะไปหาแม่ เนื่องจากเด็กเคยอยู่กับแม่ตั้งแต่เกิดจนถึงประถมศึกษาปีที่ 3 แต่ต้องย้ายมาอยู่กับพ่อและย่าที่อำเภอสวนผึ้ง เพราะถ้าอยู่กับแม่จะไม่ได้เรียนหนังสือ (พ่อแม่หย่าร้างกัน) และเด็กก็จะระบายเรื่องราวส่วนตัวให้ครูฟังเพิ่มขึ้น

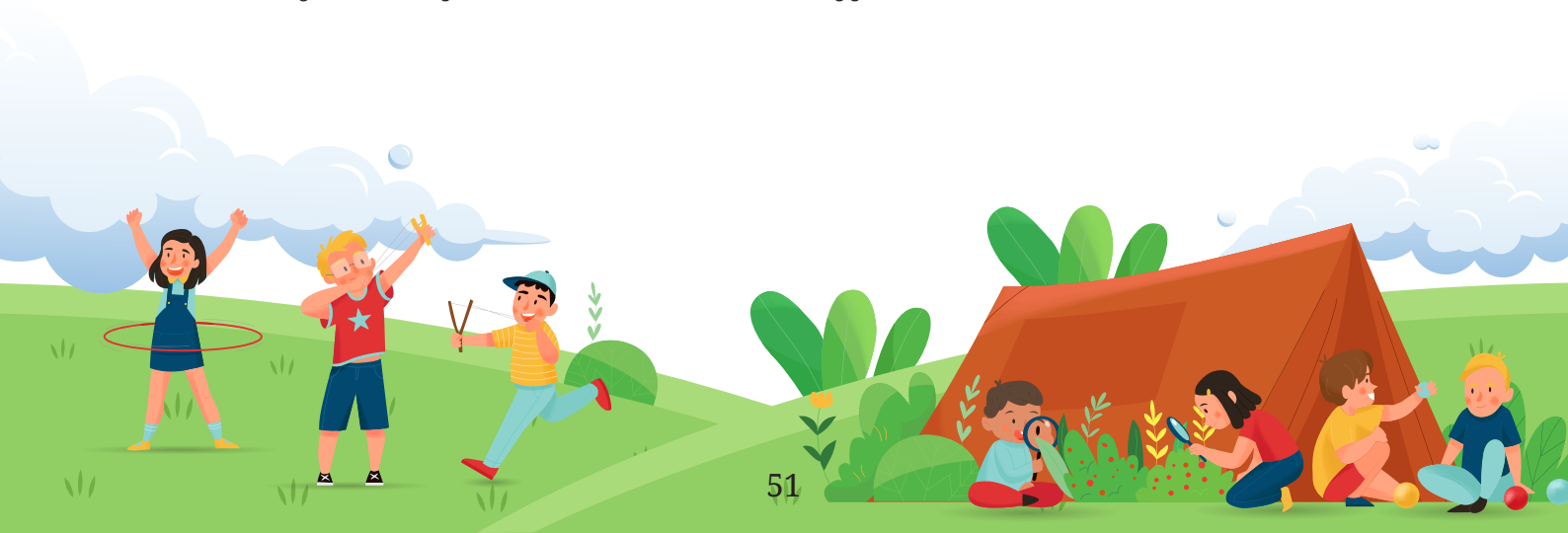
4. คุณครูรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากที่ได้ทำกิจกรรม Art and Nature Play

หลังจากที่ครูได้ทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) กับเด็ก ทำให้รู้จักเรื่องราวส่วนตัวที่เด็กไม่เคยเปิดเผยมาก่อน รับรู้ความรู้สึกของเด็กแต่ละคน และทำให้เด็กรู้สึกไว้วางใจ ทำให้คุณครูรู้สึกภูมิใจรู้สึกสบายใจ เพราะครูก็อยากรู้จักกับเด็กมากขึ้น จากเดิมที่เด็กไม่ค่อยกล้าพูด กลัวครูดุ (เพราะในสายตาของเด็กครูดุที่สุดในโรงเรียน) ก็กล้าเปิดใจมากขึ้น โดยครูบอกกับเด็กอยู่เสมอว่า เด็กสามารถพูดเรื่องราวต่าง ๆ กับครูได้ทุกอย่าง ไม่มีผิด ไม่มีถูก

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

1. คุณครูยังไม่มั่นใจในกระบวนการตั้งคำถามกับเด็ก

สิ่งที่ครูอยากจะปรับปรุงในการทำงานกับเด็ก คือ ทักษะในการตั้งคำถามเพราะไม่รู้จะถามอย่างไร เพื่อให้เด็กรู้สึกสบายใจที่จะตอบ เด็กบางคนก็รู้สึกยากที่จะตอบ ใช้คำถามหลายคำถามแล้ว เด็กยังรู้สึกไม่ไว้วางใจที่จะพูด ซึ่งทีมงานมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้ช่วยให้คำปรึกษากับครูเรื่องการตั้งคำถามเพิ่มเติม หรือการเพิ่มข้อความถามจากข้อมูลในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูรู้จักเด็กมากขึ้น

2. ครูมีภารกิจ และต้องทำกิจกรรมหลายกิจกรรมในโรงเรียน

ภารกิจของครูที่มากมาย ทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการทบทวนแผน และกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานเป็นระยะ ยกเว้นครูที่สอนศิลปะมักจะนำกิจกรรม Art and Nature Play มาใช้กับเด็กอยู่เสมอถ้าครูไม่ได้ไปทำภารกิจนอกโรงเรียน

3. ครูท่านหนึ่งมีความช่างสังเกต ครูเห็นเด็กคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ในห้องในขณะที่ทำกิจกรรม นำไปสู่การช่วยเหลือต่อไป

ในขณะที่อยู่ในห้อง ครูสังเกตเห็นว่ามีนักเรียนหญิงคนหนึ่งร้องไห้ จึงรีบประสานคุณครูประจำชั้นอีกท่านที่เป็นครูประจำชั้นร่วมกันให้มาพูดคุยกับเด็ก จากการพูดคุยพบว่าเด็กถูกล่วงเกินทางเพศ และเด็กกังวลเรื่องต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำล่วงเกินทางเพศ โรงเรียนจึงมีการดำเนินงานช่วยเหลือร่วมกับทีมสหวิชาชีพ

4. เด็กบางห้องมีการล้อเลียนเพื่อนที่วาดรูปตนเองแล้วสะท้อนความเป็นเพศทางเลือก

แนวทางแก้ปัญหา คือ พูดคุยกับเด็กที่ล้อเลียนเพื่อนให้เข้าใจว่าการเป็นเพศทางเลือกเป็นเรื่องปกติ ไม่ใช่เรื่องผิด และ ไม่ควรถูกล้อเลียน รวมถึงให้กำลังใจเด็กที่เป็นเพศทางเลือกและไม่ตัดสินการเลือกเพศของเด็ก หากเด็กตัดสินใจที่จะเป็นเพศทางเลือกก็ยอมรับในสิ่งที่เด็กเลือกและเป็น และการป้องกันไม่ให้เกิดการล้อเลียน คือ การวางกติการ่วมกันในห้องว่าจะไม่นำเอาข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมในห้องเรียนไปล้อเลียนต่อ

กิจกรรมที่ 5 : กิจกรรม Brain-Based Learning (BBL)

โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งเริ่มจัดกิจกรรม BBL ขึ้นในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2566 ที่โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยจัดให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กิจกรรมจัดขึ้นที่อาคารโดมอเนกประสงค์ (หน้าโรงเรียน) และได้จัดต่อเนื่องสัปดาห์ละ 1 ครั้ง กิจกรรมนี้มีมูลนิธิ สนับสนุนงบประมาณบางส่วนให้กับโรงเรียน เด็ก ๆ จะเข้าร่วมกิจกรรม BBL ก่อนเข้าชั้นเรียนในช่วงเช้าเพื่อให้เด็ก ๆ ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ และสนุกสนาน เพราะเด็กหลายคนมาโรงเรียนค่อนข้างเช้า และไม่มีอะไรทำ เด็กก็จะเล่นโทรศัพท์ โรงเรียนจึงมีกิจกรรม BBL เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมในช่วงรอเข้าแถวตอนเช้า ซึ่งจะเป็นกิจกรรมฐานต่าง ๆ

ฐาน BBL มี 8 กลุ่มสาระ ดังต่อไปนี้

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 ฐาน ตัวอย่าง เช่น ฐานบันไดงูคำกริยา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 2 ฐาน ตัวอย่าง เช่น ฐานบวกเลข

- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 2 ฐาน ตัวอย่างเช่น ฐาน “จุดเช็คอนวิทยาศาสตร์ Basic โค้ดตั้ง สารอาหาร” เพื่อให้เด็กได้เดินตามช่องเพื่อเลือกอาหารให้ครบทุกหมู่
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 2 ฐาน เช่น ฐานภาษาอังกฤษ Lucky ศัพท์ และให้เด็กรู้จักตัวอักษรภาษาอังกฤษ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ จำนวน 2 ฐาน ตัวอย่างเช่น เกมบันไดงูเศรษฐกิจพอเพียง
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 3 ฐาน เช่น ฐานโน้ตเปียโน คีย์บอร์ด
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 2 ฐาน เช่น ฐานตารางเก้าช่อง และฐานตั้งเต่มือและเท้า
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 2 ฐาน เช่น ฐานเขาวงกต ให้เดินตามเส้นทางไปหาปลาสีต่างๆ

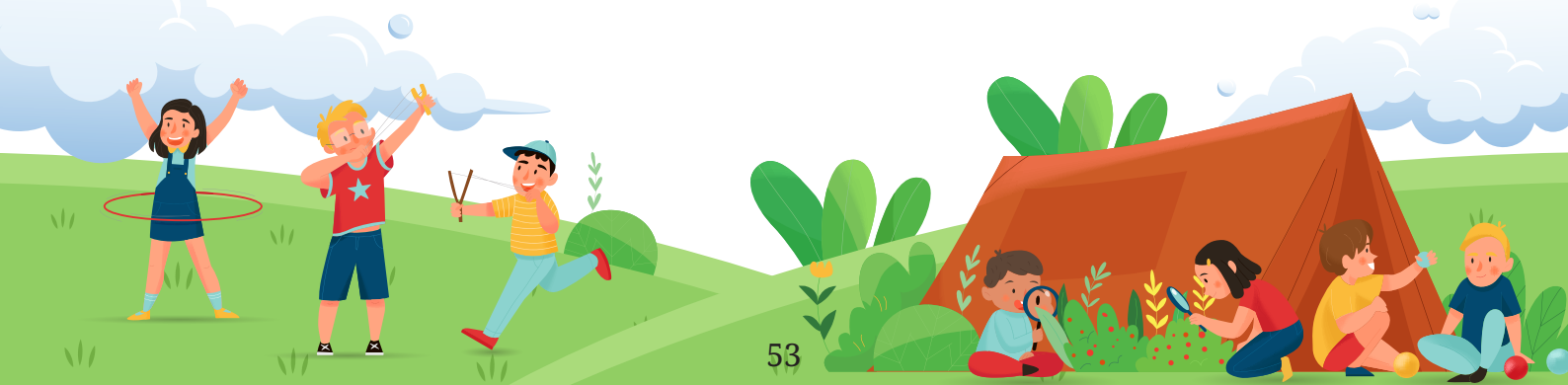
กิจกรรมฐานบันไดงูคำกริยา เด็กให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ในครั้งต่อ ๆ ไปโรงเรียนจึงมีแผนที่จะเพิ่มบันไดงูคำกริยาเพื่อเด็กจะได้ไม่ต้องรอคิวนาน และจะเพิ่มกิจกรรมการละเล่นสมัยก่อนมาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย เช่น ตีจับ ตั้งเต เป็นต้น

ฐานบันไดงูคำกริยา ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้องต่างอยากมาเล่นด้วยกันทั้งนั้น

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

- 1 ฐานที่เด็กประถมศึกษาให้ความสนใจค่อนข้างมากคือ “ฐานบันไดงูคำกริยา” เนื่องจากเด็กอยากโยนลูกเต๋า (ขนาดใหญ่) กติกาคือ ถ้าเด็กโยนได้แต้มเท่าไร ให้เดินตามจำนวนก้าวเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจะมีคำกริยาต่างๆ เช่น อ่าน เขียน ล้าง ตระโกณ จูบ เป็นต้น แล้วให้เด็กที่ไปยืนตรงคำไหน ให้แต่งประโยคด้วยคำกริยานั้น ฐานนี้จะมีเด็กยืนรอเพื่อทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีครูที่นำกิจกรรมประจำฐานอยู่ 2 คน แต่ครูจะให้เด็กที่อยากเล่นเกมในแต่ละกลุ่ม ได้มีโอกาสโยนลูกเต๋าที่ละคน คนที่ 1 โยนเสร็จแล้วก้าวไปช่องคะแนนที่ได้เรียบร้อย ก็ให้คนที่ 2 , 3, 4 โยนบ้าง เมื่อกลุ่มนี้เสร็จก็ให้กลุ่มอื่นถัดไปเรื่อยๆ

2. กิจกรรมนี้เป็นการระดมสรรพกำลังคุณครูค่อนข้างมาก และต้องทำกิจกรรมเข้ามากเพราะจะเป็นกิจกรรมช่วงที่เด็กมาถึงโรงเรียนและก่อนเข้าแถว ซึ่งตอนแรกนัดหมายทำกิจกรรมในตอนเช้า แต่ในวันทำจริงวันแรก เด็กได้ทำกิจกรรมนี้หลังเคารพธงชาติ เพราะต้องทำความสะอาดลานเอนกประสงค์ก่อนซึ่งอาจจะเป็นช่วงการเรียนการสอนปกติในคาบแรก ทำให้กิจกรรมนี้คล้ายกับกิจกรรมพิเศษในช่วงเช้า(จากเดิมโรงเรียนวางแผนไว้ว่า จะจัดกิจกรรมให้เด็กใช้เวลาว่างในช่วงเช้ามาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์)

3. เด็กประถมค่อนข้างตื่นเต้นกับการทำกิจกรรมมาก เด็กจะมารอเข้าในแต่ละฐาน และสนุกกับการทำกิจกรรมฐานกันเองแม้บางช่วงไม่มีครูประจำฐาน ส่วนเด็กมัธยมฯ บางคนก็จะเข้าร่วมฐาน แต่บางคนจะไม่ร่วมกิจกรรม เพราะในแต่ละฐานมีเด็กทำกิจกรรมเป็นจำนวนมาก เด็กมัธยมบางคนจึงนั่งจับกลุ่มคุยกัน ในอาคารโดมเอนกประสงค์บ้าง ที่โต๊ะหินด้านนอกบ้าง ซึ่งในครั้งต่อไปครูจะดึงเด็กมัธยมให้มามีส่วนร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

4. จากการทำกิจกรรมครั้งแรกผ่านไป โรงเรียนได้มีการประเมินกิจกรรมในช่วงเย็น และได้ปรับแผนกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับทั้งนักเรียนและครู คณะครูจึงปรับเป็นทำกิจกรรมนี้สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง

กิจกรรมที่ 6 : พัฒนาพื้นที่ BBL หรือ Brain-Based Learning

หลังจากได้จัดกิจกรรม BBL เมื่อปลายปี 2566 ทางโรงเรียนคิดว่ารูปแบบไว้นิลไม่ค่อยเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมมากนัก เพราะต้องเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา และกิจกรรมจะเป็นรูปแบบตายตัว ยากต่อการบูรณาการ ในปี 2567 โรงเรียนจึงปรับรูปแบบโดยการหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการให้เด็กมานั่งเล่น และทำกิจกรรมจึงได้ใช้พื้นที่ใต้อาคารมัธยมศึกษา ทำเป็นลานกิจกรรม Plearn to Play โดยในช่วงแรกพื้นที่นี้จะพื้นที่สำหรับให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาทำกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงโมงเพลินทูปเพลย์ โดยผู้บริหาร คุณครูและนักเรียนได้มาร่วมแรงร่วมใจกันทาสีอย่างเข้มแข็ง นอกจากจะได้พื้นที่การเล่นเพิ่มเติมแล้วยังทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้มีโอกาสแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ช่วยกันตกแต่งงานศิลปะบน BBL

ผู้อำนวยการมาร่วมเตรียมพื้นที่สีเขียว

วาดรูปสัตว์น่ารักสดใส

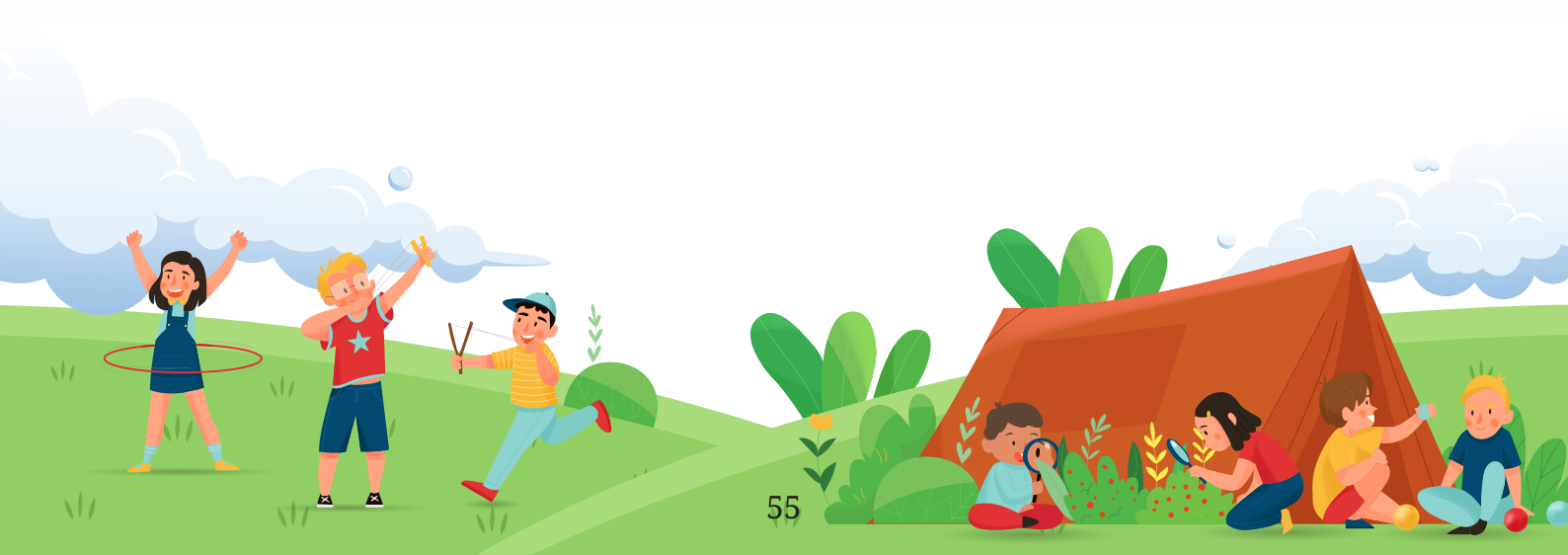
เตรียมความพร้อมทาสีอย่างเต็มที่

คุณครูและเด็กๆ ร่วมแรงร่วมใจทาสีกันอย่างแข็งขัน

พื้นที่ BBL พร้อมแล้วสำหรับเด็ก ๆ

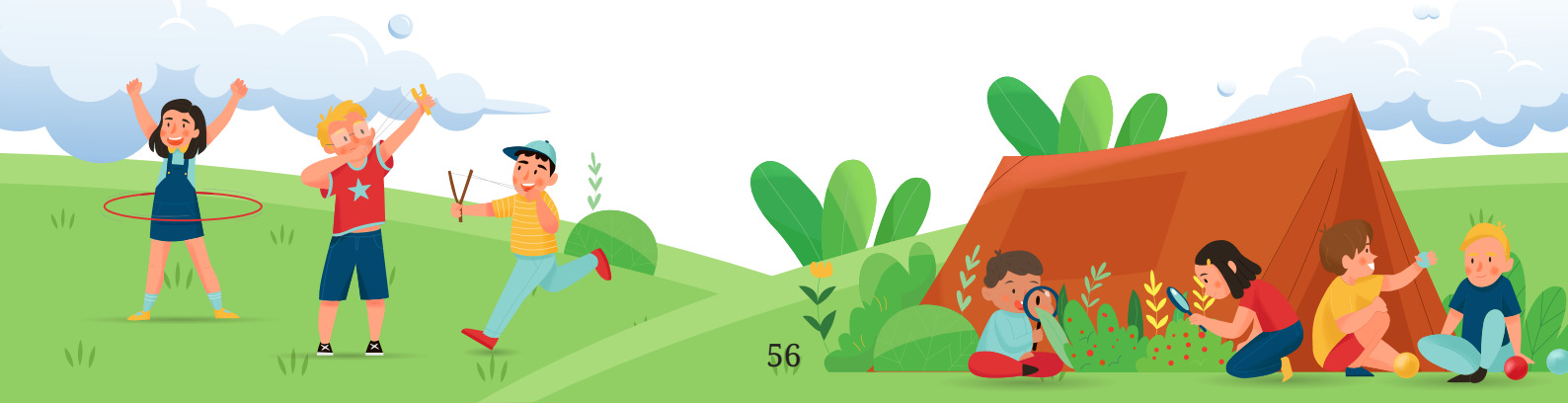

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. ผู้บริหาร คุณครูและนักเรียน รู้สึกสนุกสนาน ที่ได้มาร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสร้างพื้นที่การเล่นให้กับเด็กทุกคน เพราะหลังจากทำเสร็จแล้ว ทุกคนจะเห็นร่วมกันว่าผลงานออกมามีสีสันสวยงาม สร้างแรงจูงใจให้เด็กมาใช้ประโยชน์ ทั้งมานั่งเล่นชิงช้า นั่งคุยกัน และเด็กชั้นประถมก็มาเล่น กระโดดตามตัวเลข ตัวอักษรหรือนำการเล่นที่รุ่นพี่เคยทำมาเล่นกับเพื่อน ๆ ในช่วงเวลาว่าง
2. การทำพื้นที่ BBL บริเวณลานอเนกประสงค์ ใต้อาคารมัธยมศึกษา เป็นทางออกหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นตอนจัดกิจกรรม BBL เมื่อปี 2566 ที่โรงเรียนใช้ไวนิลให้เด็กทำกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนพบว่ามีจุดอ่อนค่อนข้างมาก ทางผู้บริหารและคุณครูจึงช่วยกันหาแนวทางออกร่วมกันโดยทำเป็นพื้นที่ BBL ให้เด็กได้มาเล่นอิสระได้ทุกเวลาที่เด็กสะดวก และเป็นพื้นที่ที่นักเรียนมักจะมานั่งรวมตัวกัน มาคุยเล่นกันทั้งเด็กประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
3. จากที่โรงเรียนมีชั่วโมงพลินทูลเพลย์ พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ทำกิจกรรมในชั่วโมงพลินทูลเพลย์ โดยโรงเรียนทำเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมบล็อกลูกตัวเลข ฐานบันไดใจ ก-ฮ ฐานตารางน้องผึ้งน้อยโยยบินสู่เส้นชัย ฐานตาราง 9 ช่องหรรษาฮาเฮ ฐาน hopscotch hand and feet (ตั้งเตมื่อและเท้า) เป็นต้น

กิจกรรมที่ 7 : ชั่วโมงพลินทูลเพลย์ (แทรกในตารางการสอนชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ทุกวันพฤหัสบดี)

โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งได้เพิ่มชั่วโมงพลินทูลเพลย์ ในตารางสอนของโรงเรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ (คาบสุดท้ายของวันพฤหัสบดี ก่อนวิชาลูกเสือ ซึ่งเดิมเป็นชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา) ก่อนหน้านี้นักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะมีชั่วโมงพลินทูลเพลย์ต่างวันกัน แต่หลังจากที่โรงเรียนมีแนวทางให้รุ่นพี่มัธยมทำกิจกรรมให้รุ่นน้องประถม เพื่อฝึกการเป็นแกนนำเด็กให้กับเด็กมัธยม จึงได้กำหนดเป็นชั่วโมงพลินทูลเพลย์ในวันเดียวกัน ซึ่งจะมีรูปแบบกิจกรรมทั้งการละเล่นแบบไทย เกม การเล่น กีฬาอิสระ ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม คุณครูจึงฝึกให้เด็ก ๆ มีแนวทางการเขียนโครงการ โดยให้เด็ก ๆ แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง มีวัตถุประสงค์อะไร มีกระบวนการอย่างไร และส่งโครงการให้คุณครูก่อนล่วงหน้าเพื่อปรับแก้ไข ในช่วงชั่วโมงพลินทูลเพลย์รุ่นพี่จะไปรับน้องๆชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มาทำกิจกรรมสลับวันกันไป

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์มาก เพราะช่วยทั้งพัฒนาเด็กระดับมัธยมฯ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องได้ดี ดูได้จากการแสดงออกของเด็ก ๆ เช่น
 - 1.1 เด็กประถมฯ ให้ความสนใจในชั่วโมงนี้มาก เด็กจะตั้งตารอคอยพี่ ๆ มารับที่ห้องเรียน เพื่อไปทำกิจกรรมเล่น (เด็ก ๆ จะรู้จักว่าเป็น “ชั่วโมงเล่น”)
 - 1.2 เด็กประถมฯ จะรู้สึกสนุกกับกิจกรรมของพี่ ๆ จะปล่อยอารมณ์ด้วยการส่งเสียงดังอย่างเต็มที่
 - 1.3 รุ่นพี่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น รู้สึกภูมิใจในการทำกิจกรรมกับน้อง ๆ
 - 1.4 สัมพันธภาพระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องดีขึ้นมาก มีการทักทายระหว่างกัน น้อง ๆ เรียกชื่อพี่อย่างคุ้นเคยเวลาเห็นพี่ที่เคยมารับไปทำกิจกรรมเดินผ่าน
 - 1.5 รุ่นพี่ก็รู้สึกอยากช่วยเหลือน้องมากกว่าเดิม กรณีน้องมีปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ
2. ครูที่ดูแลโครงการนี้มีลักษณะที่เปิดกว้าง ให้โอกาสเด็กได้คิด ได้ทำ และสนับสนุนช่วยเหลือเมื่อเด็กมีปัญหาอุปสรรค โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้ทำ มากกว่าผลลัพธ์ที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งการที่ครูมีท่าทีลักษณะนี้จะช่วยให้เด็กกล้าคิด กล้าทำ และสามารถพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

ปัญหาอุปสรรค

1. บางครั้งเด็กที่เป็นรุ่นพี่บางกลุ่มรู้สึกเหนื่อย เพราะคิดกิจกรรมค่อนข้างยาก และควบคุมน้องให้ทำกิจกรรมไม่ได้ คุณครูจะใช้วิธีถามเด็ก ๆ ที่เป็นรุ่นพี่ว่า แนวทางแก้ปัญหาเรื่องนี้จะมีอะไรได้บ้าง ให้เด็กช่วยคิดแก้ปัญหา หรือบางครั้งครูช่วยเด็กคิดทางเลือกกิจกรรมเพิ่มเติมจากความสนใจของเด็ก
2. เด็กที่เป็นรุ่นพี่บางคนอาจจะใช้อำนาจกับน้องด้วยการพูดเสียงดัง กรณีที่รู้สึกว่าน้องไม่เชื่อฟัง แนวทางแก้ปัญหาของคุณครู คือ ครูจะบอกเด็ก ๆ ให้ใจเย็น ๆ ให้เด็กเป็นแบบอย่าง หรือ Role Model ในการแสดงออกกับน้อง ๆ และครูมาคุยกับเด็ก ๆ รุ่นพี่ภายหลังว่าแต่ละคนแก้ปัญหากันอย่างไบบ้าง เพื่อให้เด็กเรียนรู้กันและกัน

กิจกรรมที่ 8 จัดทำพื้นที่เล่นสำหรับเด็กชั้นอนุบาล

ในเด็กชั้นอนุบาลนอกจากครูจะจัดโครงการ play day และ กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติในชั่วโมงเรียนแล้วโรงเรียนยังได้เพิ่มพื้นที่การเล่นสำหรับเด็กอนุบาลอีกด้วย รายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนได้ปรับพื้นที่ห้องสมุดตรงอาคารไม้ มาเป็นพื้นที่เล่น สำหรับให้นักเรียนชั้นอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ได้มาเล่น เช่น บ้านบอล พื้นที่ของเล่นไม้ พื้นที่เล่นตุ๊กตา เล่นบทบาทสมมติโดยมีเครื่อง

แต่งกายในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งคุณครูจะพาเด็ก ๆ ชั้นอนุบาล 2 และ อนุบาล 3 มาเล่นสลับวันกันไประหว่าง วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์

เล่นบ้านตุ๊กตา

เล่นบ้านบอล

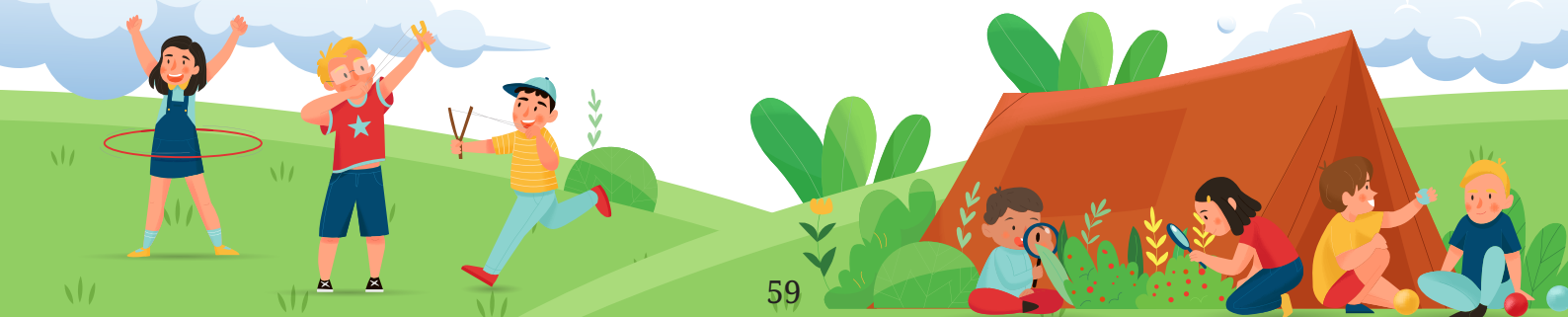
เล่นบทบาทสมมติ

Zone ของเล่นที่เด็กสามารถ
เลือกเล่นได้อย่างอิสระ

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. ครูปรับพื้นที่ตรงนี้ได้ค่อนข้างน่าสนใจ เพราะพยายามนำเอาของเล่นที่เด็กสนใจและเป็นของเล่นที่ช่วยพัฒนาเด็กมาไว้ในพื้นที่ ซึ่งเด็ก ๆ เฝ้ารอที่จะเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่นี้ สังเกตได้จาก
 - 1.1 เด็ก ๆ จะรู้สึกตื่นเต้นที่ได้ไปเล่นบ้านบอล และมุมของเล่นต่าง ๆ เพราะเด็กสามารถเลือกเล่นได้อย่างอิสระ ตามความสนใจของตนเอง
 - 1.2 เด็กให้ความสนใจกับบ้านบอลมาก เด็กหลายคนจะเข้าบ้านบอลเป็นที่แรก

- นอกจากการปรับพื้นที่ให้มีพื้นที่การเล่นแล้ว โรงเรียนยังปรับให้มีชั่วโมงเรียนโดยให้มีชั่วโมงการเล่นที่让孩子ได้เข้ามาเล่นในห้องนี้ ซึ่งทำให้พื้นที่ตรงนี้ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ
- ครูอนุบาล 2 และอนุบาล 3 จะพาเด็กมาเล่นในห้องนี้ทุกวันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ สลับกันไป
- ของเล่นในห้องเล่น ล้วนเป็นของเล่นที่สร้างสรรค์ ไม่มีของเล่นที่เป็นความรุนแรงเลย เช่น ปืน

- จัดทำพื้นที่เล่นน้ำ เล่นทราย สำหรับเด็กชั้นอนุบาล โดยได้จัดทำกระบะน้ำ กระบะทราย ขนาดปานกลางให้เด็ก ๆ ได้เล่น โดยกระบะจะอยู่บริเวณด้านหน้าของชั้นเรียนอนุบาล ซึ่งครูจะจัดให้มีชั่วโมงการเล่นในทุกสัปดาห์

การเล่นน้ำ เล่นทราย เป็นวิธีเล่นง่ายๆ แต่ได้ประโยชน์อย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นตัวช่วยปลดปล่อยพลังงานส่วนเกินของเด็กๆ ลดความหงุดหงิด สร้างสมาธิ เรียนรู้เกี่ยวกับประสาทสัมผัส การรับรู้ความรู้สึกของพื้นผิว ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ทั้งแขนขาที่ใช้ในการเล่น กล้ามเนื้อมัดเล็กจากการหยิบจับ ตัก ร่อน เท ชั่ง ตวงและคาดคะเนเป็นต้น รู้จักการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ ทั้งยังกระตุ้นการใช้จินตนาการ หรือการเล่นบทบาทสมมติ ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมจากการเล่นกับคนอื่น ทั้งการแบ่งปัน การใช้ภาษาในการสื่อสาร การอยู่ร่วมกับคนอื่น นอกจากนี้ยังสามารถฝึกเรื่องวินัยในการเล่นไปล้างมือเมื่อเล่นเสร็จได้อีกด้วย

เด็กเล่นกระบะน้ำ

เด็กเล่นกระบะทราย

ข้อสังเกตจากการดำเนินงาน

- ครูปรับจากกิจกรรมการเล่นที่ได้อบรมจากมูลนิธิฯ ที่มีวิทยากรจากมูลนิธิฯ เพื่อการพัฒนาเด็กมาอบรม และให้เล่นแบ่ง โดยปรับเป็นการเล่นทราย กับ เล่นน้ำ โดยครูมองว่าทราย กับ น้ำช่วย

ส่งเสริมพัฒนาการเด็กเช่นเดียวกัน และดูแลรักษาง่าย เก็บไว้ได้นาน สอดคล้องกับงบประมาณของโรงเรียนที่มี

2. เด็กให้ความสนใจในการเล่นน้ำเล่นทรายมาก เด็กจะรู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งที่จะได้เล่นน้ำเล่นทราย
3. นอกจากเด็กจะได้เล่นแล้ว เด็กยังได้เรียนรู้การแบ่งปันจากการเล่น แบ่งอุปกรณ์สำหรับการตักทราย ใส่ทราย เรียนรู้กติกาต่าง ๆ จากการเล่น
4. ครูต่อยอดและกระตุ้นให้เด็กหาคำตอบด้วย ไม่ใช่เพียงแค่พาเด็กเล่นอย่างเดียว เช่น ครูตั้งคำถามว่าน้ำไหลไปทางไหน ซึ่งช่วยพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา

กิจกรรมที่ 9 : กิจกรรมของเล่นของฉัน

โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งจัดกิจกรรมของเล่นของฉันในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2567 ที่ลาน BBL ใต้อาคารมัธยมศึกษา โดยจัดให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยกิจกรรมนี้บูรณาการมาจากกิจกรรมที่ได้จากการอบรมครั้งที่ 2 ที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กมาเป็นวิทยากร ในเรื่องของเล่นขึ้นเดียวในโลก

ขั้นตอนกระบวนการกิจกรรม

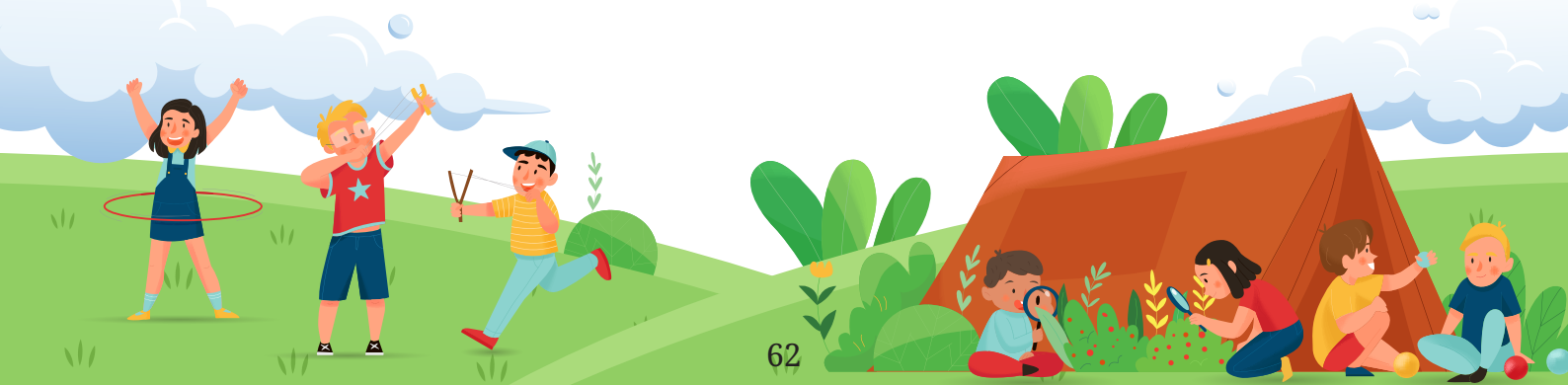
1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มละ 9-12 คน
2. ครู นักเรียน เดินสำรวจรอบโรงเรียน (ครูให้ข้อมูล คำแนะนำ รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ) เพื่อให้ทุกคนไปหาสิ่งของเหลือใช้ในโรงเรียน หรือสิ่งของจากธรรมชาติมาตกแต่งเป็นของเล่นของกลุ่ม หรือ บางคนอาจจะทำของเล่นของตนเองเพิ่มเติมก็ได้
3. นักเรียนเลือกสิ่งของที่ชอบและประทับใจจากการเดินสำรวจมา 1 สิ่ง
4. ครู นักเรียนนั่งล้อมกันเป็นวงกลม พูดยุติความรู้สึกต่อสิ่งของที่เลือกมาจนครบทุกคน
5. นักเรียนประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเสริมที่ครูจัดไว้ให้ (แปลงร่างจากสิ่งของที่เลือกมา)
 - ประถมศึกษาปีที่ 4 - ประถมศึกษาปีที่ 6 ประดิษฐ์ของเล่น (ตัดแต่ง)
 - มัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ประดิษฐ์ของเล่นขนาดใหญ่
6. นักเรียนพุดนำเสนอสิ่งประดิษฐ์ (ของเล่น) ของตนเองและสาธิตการเล่นให้เพื่อน ๆ ชม
7. ครู นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมเป็นรายบุคคล

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกิจกรรมหนึ่ง เพราะครูให้เด็กได้เดินสำรวจ ได้หาวัสดุเหลือใช้ในโรงเรียน และนำมาประดิษฐ์ตามความคิดของตนเอง และได้นำเสนอผลงาน ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาเด็กทั้งเรื่องความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กต้องดัดแปลงของเหลือใช้มาทำเป็นของเล่น ได้พัฒนาการสื่อสารถ่ายทอดความคิดของตนเองให้คนอื่นได้รับรู้ และเด็กได้เรียนรู้ว่าของทุกอย่างสามารถนำมาทำประโยชน์ได้ สุดท้ายคือเด็กรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนเองสามารถสร้างผลงานได้
2. มีครูหลายคนมาร่วมทำกิจกรรมนี้ ซึ่งคุณครูมีการทำงานเป็นทีม สามารถช่วยเหลือกิจกรรมระหว่างกันได้ เด็กทุกกลุ่มจะมีครูที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็ก ๆ ได้
3. เด็ก ๆ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี สามารถทำตามข้อตกลงได้ดี และเด็กทุกคนมีความตั้งใจในการประดิษฐ์ของเล่นทั้งของกลุ่มหรือของตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตัวเอง

วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง

ความคืบหน้า

1. โรงเรียนมีการขับเคลื่อนงานค่อนข้างหลากหลาย ครบทั้งเรื่องการเพิ่มพื้นที่เล่นและชั่วโมงการเล่นในโรงเรียน การจัดการพื้นที่ในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดกิจกรรมการเล่น การจัดกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ โดยมีทั้งการจัดในลักษณะกิจกรรมพิเศษ และการบูรณาการในห้องเรียนโดยทำทุกระดับชั้น
2. กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ช่วยทำให้ครูกับนักเรียนมีความเข้าใจกันมากขึ้น ครูรับฟังนักเรียนมากขึ้น นักเรียนมีความไว้วางใจครูมากขึ้น ทำให้เมื่อนักเรียนมีปัญหาจะมาเล่าให้ครูฟัง และครูก็จะหาทางช่วยเหลือนักเรียนได้ ถือว่าเป็นผลพวงที่เกิดจากการทำกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น
3. จากสถานการณ์ปัญหาในช่วงก่อนเริ่มโครงการที่โรงเรียนประสบปัญหาเรื่องเด็กออกจากโรงเรียนกลางคัน จำนวนเด็กนักเรียนลดลงเนื่องจากผู้ปกครองไม่มั่นใจในโรงเรียน ในปี 2567 พบว่าจำนวนนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งมีจำนวนมากขึ้นจากตอนก่อนเริ่มโครงการ รวมถึงมีการติดตามเด็กที่ออกจากโรงเรียนและไม่กลับมาเรียน ให้กลับมาเรียนได้จนครบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในโรงเรียนของผู้ปกครอง และ การที่โรงเรียนพัฒนาให้โรงเรียนสามารถดึงเด็กให้กลับมาสู่โรงเรียนได้ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดสิ่งเหล่านี้มีหลายปัจจัย ไม่ใช่เพียงแค่โรงเรียนมีกิจกรรมการเล่นเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญคือ ทัศนคติของผู้บริหารและครูต่อเด็กนักเรียน การให้โอกาสเด็ก และพยายามหาวิธีในการดึงเด็กให้กลับมาสู่ระบบโรงเรียน โดยมีทั้งการเพิ่มกิจกรรมการเล่น และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาเด็กในเรื่องทักษะต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากทักษะวิชาการ การปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของเด็ก การใส่ใจรับฟังเด็ก และการติดตามความเป็นไปของเด็ก

ปัญหาอุปสรรค/ข้อท้าทาย

1. แม้ว่าโรงเรียนจะมีการดำเนินงานได้ค่อนข้างหลากหลาย แต่ตลอดการดำเนินโครงการพบว่าโรงเรียนมีการกิจค่อนข้างมาก ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าของครูในการปฏิบัติงาน หรือส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากผู้บริหารไม่สนับสนุนการทำกิจกรรมในด้านนี้ก็อาจจะทำให้โอกาสที่จะมีการจัดกิจกรรมน้อยลง แต่ด้วยผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งให้ความสำคัญ จึงมีการขับเคลื่อนงานไปได้

2. การทำงานกับครอบครัวยังเป็นความท้าทาย เนื่องจากมีผู้ปกครองจำนวนน้อยที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ต้องทำงานเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว เมื่อต้องมิกิจกรรมที่ต้องให้ผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรม จึงมีผู้ปกครองจำนวนไม่มากที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ หากผู้ปกครองนำเอาแนวทางกิจกรรมไปทำต่อที่บ้าน น่าจะช่วยให้บ้านน่าอยู่มากขึ้น และช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้ดีขึ้นเช่นกัน
3. ในเรื่องการจัดการพื้นที่ในโรงเรียนให้ปลอดภัย แม้ว่าโรงเรียนจะมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีอีกหลายจุดที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก เช่น อาคารไม้ที่ชำรุด
4. จากการที่โรงเรียนนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติไปทำกับนักเรียน ทำให้พบปัญหาเด็กนักเรียนถูกล่วงเกินทางเพศ ซึ่งเป็นเรื่องที่โรงเรียนยังไม่คุ้นเคยและไม่รู้ว่าควรช่วยเหลืออย่างไร มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กจึงได้จัดประชุมหารือแนวทางแก้ปัญหาหารือ (Case Conference) โดยเชิญจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และนักกฎหมาย เข้าร่วมประชุมด้วย ทำให้เกิดความร่วมมือกับโรงเรียนในการช่วยเหลือเด็ก ดังนั้นหากการทำกิจกรรมแล้วทำให้ครูพบเด็กนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือคุ้มครอง ครูจำเป็นต้องประสานงานไปยังผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเด็กไม่ควรทำงานเพียงลำพัง

ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน

1. ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร ที่มีแนวคิดสอดคล้องกับโครงการ โดยผู้บริหารต้องการให้โรงเรียนมีบรรยากาศน่าเรียน ให้เด็กนักเรียนอยากมาโรงเรียน ดังนั้นจึงเน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเด็กที่จะช่วยดึงดูดให้นักเรียนมาโรงเรียน ผู้บริหารจึงเปิดรับกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมกับกระตุ้น และสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันดำเนินงาน รวมทั้งแสดงเจตนารมณ์ให้สังคมรับรู้ทั่วกันว่า “โรงเรียนแห่งความสุข โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ” (โดยขึ้นป้ายตรงหน้าโรงเรียน)
2. ปัจจัยความสำเร็จนอกเหนือจากผู้บริหาร คือ บุคลากรครูในโรงเรียนที่มีความตั้งใจ ร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เห็นว่าดีสำหรับนักเรียน ในขณะเดียวกันครูมีภารกิจค่อนข้างมาก ซึ่งหากโครงการใด ๆ ที่จะมาลงที่โรงเรียนควรมีการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนควบคู่ไปด้วย ทั้งเรื่องงบประมาณพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาครู รวมถึงการสนับสนุนช่วยเหลือกรณีที่โรงเรียนพบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน หรือ ปัญหาในการดำเนินงาน

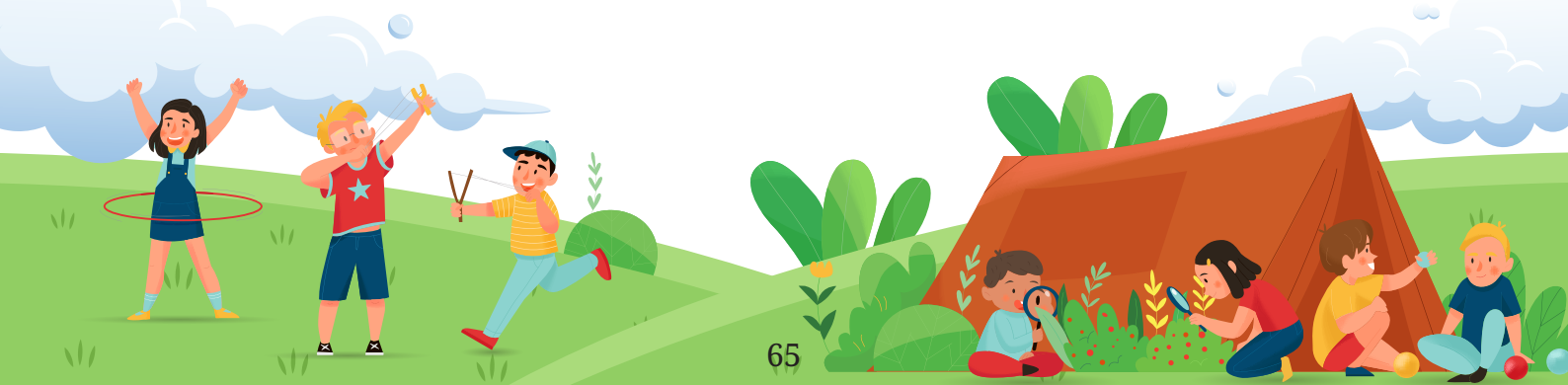

ข้อเสนอต่อการพัฒนา

1. ผลจากการดำเนินงานของโรงเรียนอนุบาลสวนผึ้งเป็นไปในทางที่ดีมาก สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเล่นและการส่งเสริมพัฒนาเด็ก รวมถึงระบบการเรียนการสอนเพื่อป้องกันเด็กออกกลางคัน โรงเรียนควรพัฒนาในเรื่องเหล่านี้ต่อไป หน่วยงานต้นสังกัด และ หน่วยงานต่างๆ ควรสนับสนุนช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องทั้งเรื่องงบประมาณ การให้คำปรึกษาช่วยเหลือเพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องต่อไป
2. โรงเรียนยังคงต้องพัฒนาต่อไปในการทำงานกับผู้ปกครอง กิจกรรมการเล่น และการทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติที่จะทำให้เป็นระบบทั้งโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจจะต้องเริ่มต้นกับเครือข่ายผู้ปกครอง หรือแทรกอยู่ในวันที่มีการประชุมผู้ปกครอง โดยให้ห้องเรียนแต่ละห้องจำลองการทำกิจกรรมการเล่นที่โรงเรียนทำกับเด็กในห้องเรียน

พี่ ๆ พาน้องเล่นเกม ลิงชิงบอล ในช่วง Plearn to Play

โรงเรียนกลางคลองสิบ

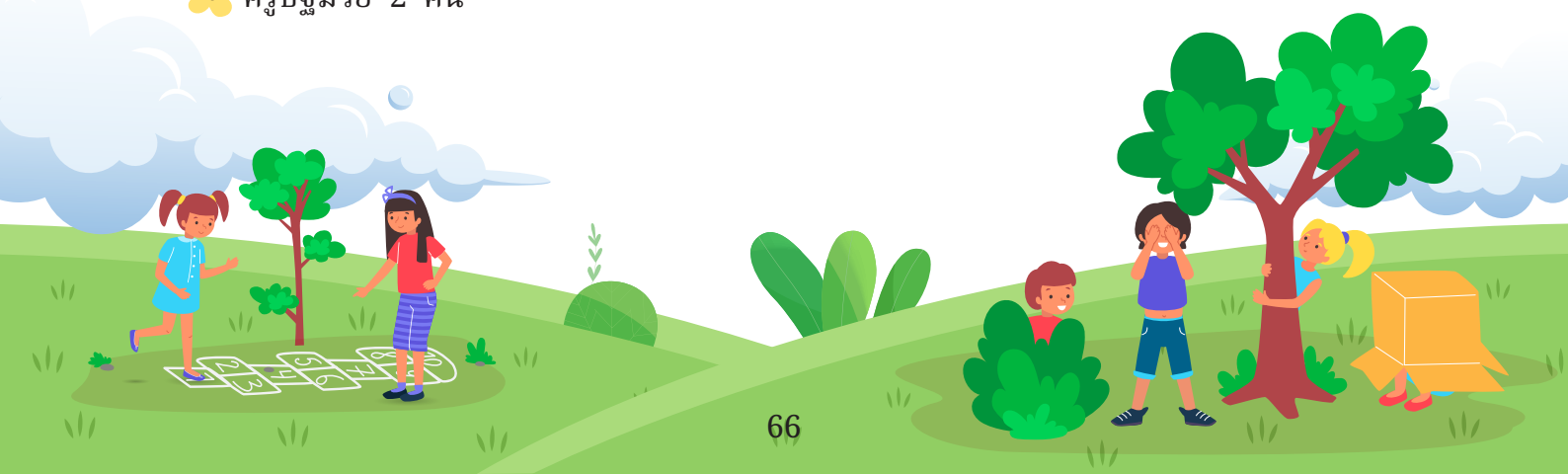

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

โรงเรียนกลางคลองสิบ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 7 ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีผู้บริหารและบุคลากรครูทั้งหมด 13 คน ซึ่งแบ่งครูสอนตามรายวิชา และระดับชั้น ดังนี้

จำนวนผู้บริหารและบุคลากรครู มีทั้งหมด 13 คน ซึ่งจะแบ่งครูสอนตามรายวิชา ดังนี้

- ✿ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน (ผู้อำนวยการ)
- ✿ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 1 คน
- ✿ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 5 คน
- ✿ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ 1 คน
- ✿ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาฯ 1 คน
- ✿ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 1 คน
- ✿ กลุ่มสาระการงานและอาชีพ 1 คน
- ✿ ครูปฐมวัย 2 คน

จำนวนนักเรียน

- ✿ ชั้นอนุบาล 2-3 จำนวน 47 คน
 - ✿ ประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 91 คน
 - ✿ ประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 72 คน
- รวมนักเรียนในระบบ 210 คน

สภาพปัญหาและจุดเริ่มต้นของการเข้าร่วมโครงการ

โรงเรียนกลางคลองสิบ เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุ้มครองเด็กซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กทำกับโรงเรียน มูลนิธิจึงได้ประสานพูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องโครงการเพลินทูเพลย์ ซึ่งผู้อำนวยการ (ในตอนเริ่มโครงการเป็นท่านหนึ่ง เมื่อดำเนินงานไป 1 ปีมีการเปลี่ยนผู้บริหารเป็นอีกท่านหนึ่งเนื่องจากท่านเดิมเกษียณอายุราชการ) มีความสนใจในการพัฒนาเด็กและพัฒนาโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนได้รับเด็กนักเรียนจากสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญาพรมาร่วมกับนักเรียนในพื้นที่ บางครั้งเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ส่งผลให้มีการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือร้องไห้โดยไม่มีสาเหตุ ผู้บริหารจึงคาดหวังว่าการเข้าร่วมโครงการนี้จะช่วยให้เด็กนักเรียนกลุ่มนี้ได้ปรับอารมณ์หรือมีการแสดงออกที่ดีขึ้น รวมทั้งครูมีความเข้าใจเด็กมากขึ้น

การดำเนินงานของโรงเรียนกลางคลองสิบหลังจากเข้าร่วมโครงการ

กิจกรรมที่ 1 การปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง

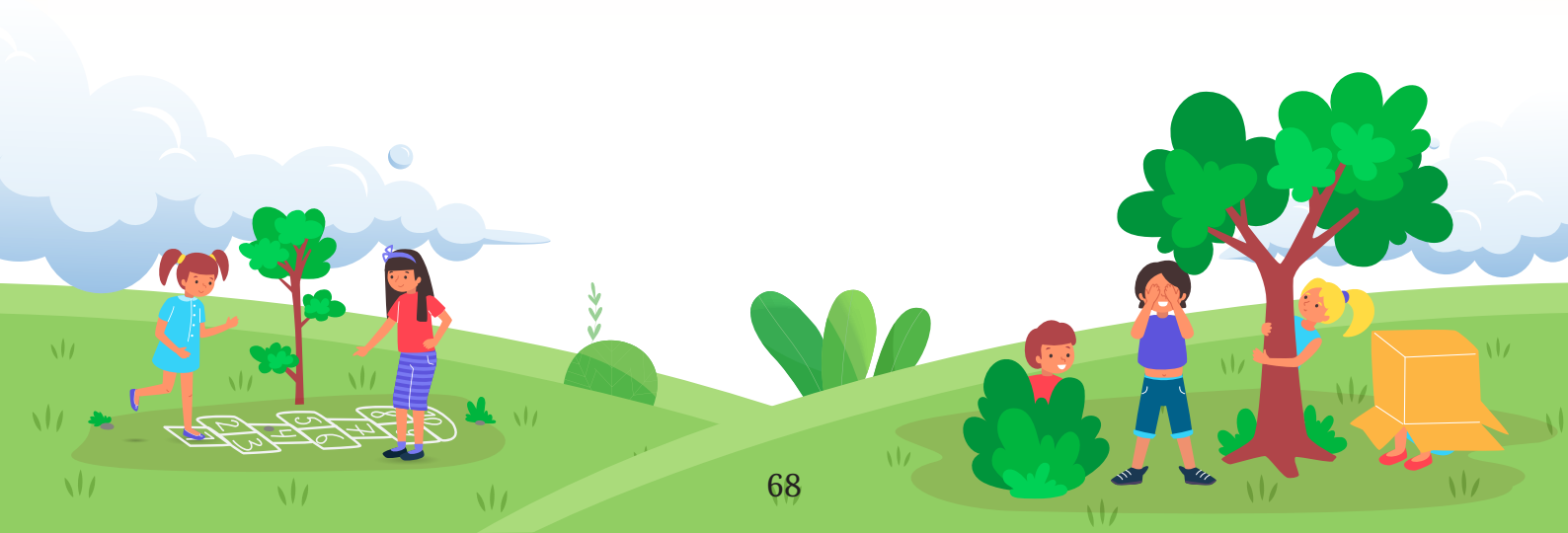
หลังจากที่คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีการเดินสำรวจจุดเสี่ยงในวันที่ 10 มิถุนายน 2566 ได้พบจุดเสี่ยง 46 จุด เมื่อจัดลำดับ 5 ลำดับในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งแนวทางการป้องกันและแก้ไข มีทั้งหมด 25 จุด ดังนี้

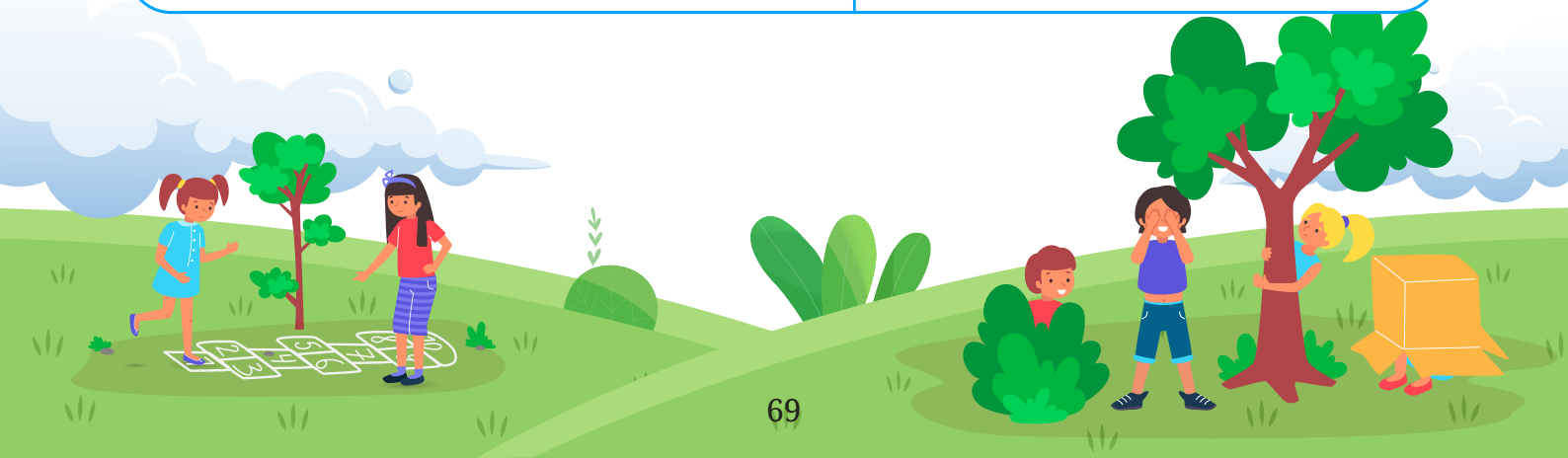
จุดเสี่ยงบริเวณถนนหน้าอาคารเรียน
และเป็นพื้นที่วิ่งเล่นสำหรับเด็ก

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
1. สนามเด็กเล่น : เชือกและไม้ผูกเหล็กเป็นสนิม	• ซ่อมแซมเชือก และไม้ใหม่
2. ห้องเก็บของใต้เวที : ประตูปิดไม่สนิท อาจจะมีสัตว์มีพิษได้	• ซ่อมแซมบานประตูเปิด-ปิดให้สามารถปิดได้สนิท
3. รั้ว : รั้วกั้นระหว่างที่โรงเรียนกับชุมชนเตี้ย ทำให้ไม้เลื้อยเข้ามา	• ก่ออิฐไม้ติดพื้นดินสูงประมาณ 60 ซม. โดยรอบ
4. ท่อน้ำ : มีเหล็กแหลม ฝาปิดชำรุด	• เปลี่ยนฝาท่อใหม่
5. ท่อน้ำ : ฝาท่อแตก	• เปลี่ยนฝาท่อใหม่
6. ระเบียงหน้าอาคาร : ไม่มีตะแกรงกั้นตลอดอาคาร อาจทำให้เด็กตกลงไปได้	• ติดตั้งเหล็กดัด หรือตะแกรงเพื่อป้องกันการพลัดตก
7. หน้าต่างกระจกห้องเรียน : ไม่มีเหล็กดัดหรือตะแกรงกั้น ทำให้เด็กตกลงไปได้	• ติดตั้งเหล็กดัด หรือตะแกรงเพื่อป้องกันการพลัดตก
8. บันได ราวบันได : เด็กขึ้นไปตามราวบันได อาจก่อให้เกิดอันตรายได้	• ทำขอบกั้นให้สูงขึ้นเพื่อไม่ให้เด็กปีนและลื่นลงมา
9. ระบบไฟ แสงสว่าง ห้องน้ำ ประตู : ประตูลูกบิดเปิด ปิดไม่ได้ กลอนใส่ไม่ได้ ไฟชำรุด	• ซ่อมบำรุงระบบไฟ และประตู
10. โกลฟุตบอล : ขาลอย ไม่ได้ยึดติด	• ซ่อมแซมให้โกลประตูอยู่ในสภาพพร้อมใช้ และทำที่ยึดติด เพื่อให้โกลไม่เคลื่อนที่ไปมา
11. ตู้กดน้ำในโรงอาหาร : อาจจะมีไฟฟ้าลัดวงจรได้	• หาแผ่นรองพื้น และตรวจเช็คไฟรั่ว
12. ที่เสียบไม้กวาด : อาจมีสัตว์มีพิษอยู่ได้	• เก็บและทำความสะอาด

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
13. ที่เก็บที่ตักขยะ : อาจมีสัตว์มีพิษอยู่ได้	• เก็บและทำความสะอาด
14. อุโมงค์บวบ : อาจมีสัตว์มีพิษอยู่ได้	• ทำความสะอาดและดูแลไม่ให้รก
15. ต้นมะนาว : อาจจะมีคนวิ่งไปชน	• เก็บและทำความสะอาด และบอกนักเรียนให้ระวัง
16. ท่อน้ำทิ้งแอร์ ช้างหลังอาคารสีฟ้า : น้ำทิ้งแอร์ทำให้พื้นเปียก นักเรียนอาจลื่นล้ม	• ทำท่อน้ำทิ้งใหม่ เพื่อไม่ปล่อยน้ำแอร์บนพื้น
17. ฝาห้องน้ำครู : ฝาท่อปิดไม่สนิท พื้นต่างระดับ ทำให้สะดุด	• ปรับพื้นให้เสมอ
18. สายไฟอาคารสีฟ้า : เก่า ควรระวังสายไฟพันกัน	• ซ่อมแซม เปลี่ยนสายไฟใหม่ เก็บให้เป็นระเบียบ
19. พื้นกระเบื้อง ฐานพระ หน้าอาคารสีฟ้า : พื้นมีเหลี่ยม บริเวณมุมแหลมคม และพื้นเปียก อาจลื่น	• กำหนดบริเวณ ห้ามเข้า หรือเข้าเป็นเวลาหรือทำเร็ว
20. เสากีฬาในโดม : โยกได้ อาจล้มใส่เด็กระหว่างเด็กปีนป่าย ซึ่งอาจไม่ปลอดภัยได้	• นำเสาไปเก็บไว้ในที่ปลอดภัย มัดไว้เก็บให้พ้นมือเด็ก
21. ฝ้าโดยรอบห้องสมุด : ชำรุด อาจหล่นใส่หัวได้รวมทั้งหลอดไฟ	• ทำฝ้าใหม่ / ซ่อมบำรุงชั่วคราว
22. หลุมบริเวณทางเข้าโรงเรียน : น้ำท่วมขัง เด็กหรือครูอาจหกล้ม	• เทปูนให้เสมอ
23. รั้วบริเวณที่จอดรถหัก : เด็กอาจแอบลอดออกไปเล่นข้างนอกโรงเรียน	• ซ่อมแซมรั้วให้มิดชิดและปลอดภัย

จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
24. มีท่อไม้บริเวณสนามหน้าโรงเรียน : เด็กหรือครู อาจสะดุดล้มและเกิดการบาดเจ็บ รถที่มาจอดอาจ เกิดอันตราย	ตัดต่อไม้ให้เสมอกัน (ในช่วงเย็นวันที่ จัดการอบรม เครือข่ายแกนนำผู้ปกครอง มาช่วยกันตัดต่อไม้ และเทปูนให้เสมอพื้น)
25. พื้นตรงทางเข้าโดมใหญ่มีลักษณะต่างระดับ : สะดุดล้ม (นักเรียน ครู ผู้ปกครอง)	เทปูนให้เสมอกัน หรือทำแบบสโลป

หลังจากการสำรวจจุดเสี่ยงไปแล้ว โรงเรียนได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง และ ทำให้เด็กมีพื้นที่ การเล่นที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงซ่อมแซมบริเวณหลังโรงอาหาร

ตัวอย่างการดำเนินงานปรับจุดเสี่ยงของโรงเรียนกลางคลองสิบ

โรงเรียนได้ทำการซ่อมแซมบริเวณด้านหลังโรงอาหาร ช่วงเดือนสิงหาคม 2566 โดยก่อนหน้าจะ ปรับปรุงพื้นที่ตรงนี้มีสภาพเป็นหินลูกรัง และดินเสื่อมโทรม มีฝาปิดถังไขมันที่สูงพื้นพื้นขึ้นมา รวมทั้งรั้วใช้ เศษกระเบื้องหลังคา กันป้องกันการตกบ่อ

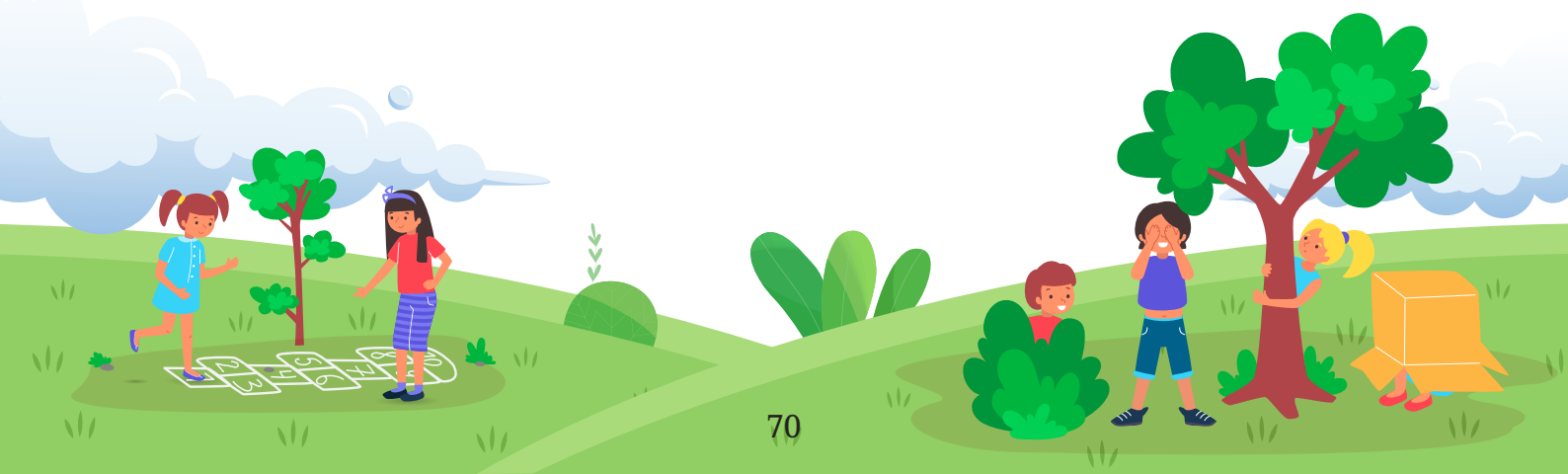
การดำเนินงาน โรงเรียนถนอมทรายเพื่อปรับหน้าดินให้พื้นดินมีความสูงและราบเรียบเสมอกัน และใช้ อิฐตัวหนอนปูทับตลอดบริเวณ และกันรั้วด้วยไม้แฉะ

ก่อนปรับปรุง

ระหว่างปรับปรุง

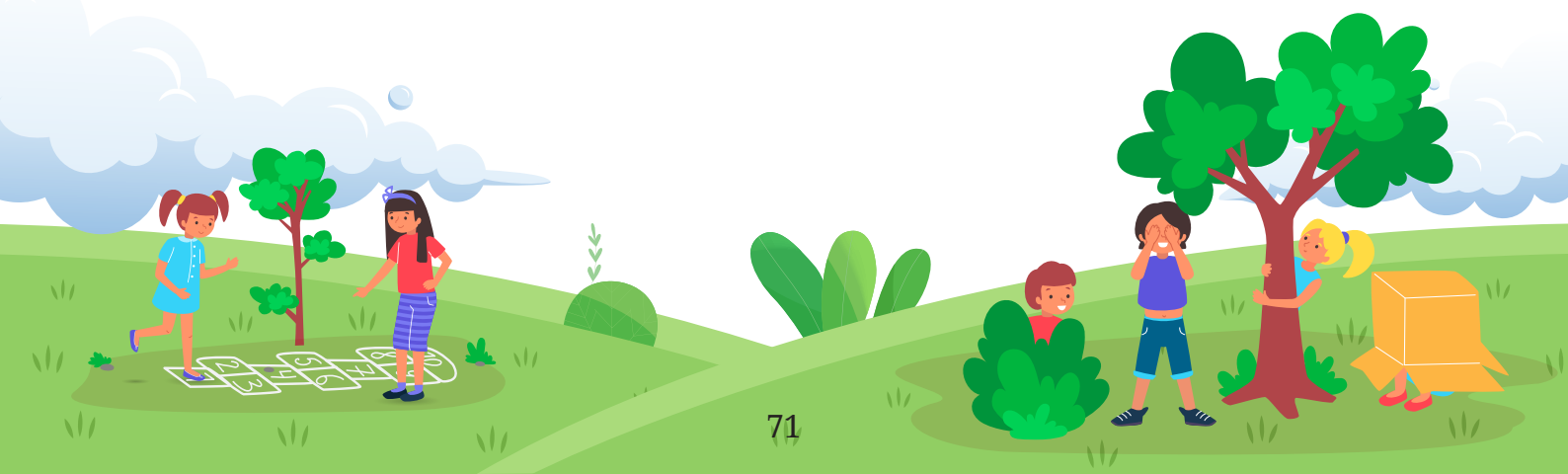
ระหว่างปรับปรุง

กันรั้วใหม่

กิจกรรมที่ 2 “จัดหาอุปกรณ์การเล่น และสื่อการเรียนรู้” สำหรับนักเรียน

โรงเรียนได้จัดหาอุปกรณ์การเล่น และสื่อการเรียนรู้มาเพิ่มเติมให้แต่ละห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เล่นในช่วงเวลาว่าง โดยดำเนินงานตั้งแต่ช่วงกลางปี 2566 ก่อนหน้านี้โรงเรียนไม่มีของเล่นในชั้นเรียน โรงเรียนจึงดำเนินการในส่วนนี้เพื่อให้เด็กได้เล่นในช่วงเวลาว่าง ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่เด็กมีของเล่นในห้องเรียนของตนเองโดยแต่ละห้องจะได้อุปกรณ์การเล่นห้องละ 2-3 ชุด ตามจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ซึ่งคุณครูจะปล่อยให้เด็กเล่นอย่างอิสระในช่วงคาบว่าง และ ชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในคาบสุดท้ายของการเรียน เด็ก ๆ รู้สึกสนุกสนานกับการทำกิจกรรมยามว่างร่วมกับเพื่อน ๆ มักจะมาขออุปกรณ์จากคุณครูไปเล่นกับเพื่อน ๆ

อุปกรณ์การเล่นที่จัดซื้อ มีดังนี้

1. ของเล่นเพื่อพัฒนาสติปัญญาและกล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่
 - จิ๊กซอว์ไม้การ์ตูน
 - ตัวต่อเสริมทักษะ
2. ของเล่นเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ พัฒนาความกล้าตัดสินใจ ฝึกสมาธิ และความมีน้ำใจนักกีฬา สำหรับเด็กป.1- ป.6 ได้แก่
 - คอนโดไม้
3. อุปกรณ์ป้องกันที่ช่วยพยุงเด็ก ขึ้นลอยตัวเหนือน้ำ และไม่จมน้ำ สำหรับเด็กเล็กและเด็กโต ได้แก่
 - เสื้อชูชีพ
 - ห่วงยาง
4. อุปกรณ์ส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับเด็กป.1-6 ได้แก่
 - เชือกกระโดด
5. อุปกรณ์ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กป.1-6 (ครูคอมพิวเตอร์เป็นผู้รับผิดชอบสอนในวิชาเรียน) ได้แก่
 - เกม Coding (Let go code)

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play)

โรงเรียนกลางคลองสิบ มีคุณครู 1 ท่านไปขยายผลกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) กับนักเรียน โดยครูไปทำกิจกรรมนี้กับนักเรียนที่มาจากสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ร่วมกับเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นห้องที่ครูท่านนี้เป็นครูประจำชั้นอยู่ รวมทั้งเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่กับครอบครัวตนเอง มาร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนจากบ้านธัญญพร เพื่อให้เด็กนักเรียนที่มาจากสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพรและเด็กคนอื่น ๆ มีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง มีการพัฒนาทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา สามารถดำรงชีวิตในสังคมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข โดยทำกิจกรรมทุกวันศุกร์ในช่วงเวลา 3 ชั่วโมงและในช่วงเวลาเรียน 5 ครั้ง ๆ ละ 20 คน นอกจากนี้คุณครูจะนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ไปทำกับนักเรียนชั้นอื่นๆด้วย โดยทำในช่วงที่คุณครูท่านอื่นติดภารกิจ กิจกรรมที่ทำ คือ กิจกรรมเช็คอินความรู้สึก กิจกรรม Body Mapping กิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติ (สกัดสีจากธรรมชาติ) กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ กิจกรรมบิงโกธรรมชาติ กิจกรรมแมนดาลาจากธรรมชาติ กิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray) และกิจกรรมปั่นความสุข ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 กิจกรรม Body Mapping เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ scan ร่างกายและให้ระบายสีภาพร่างกายของตนเอง พร้อมกับให้เด็กๆ ทบทวนตัวเองว่าเรารู้สึกอย่างไรกับแต่ละส่วนของร่างกาย

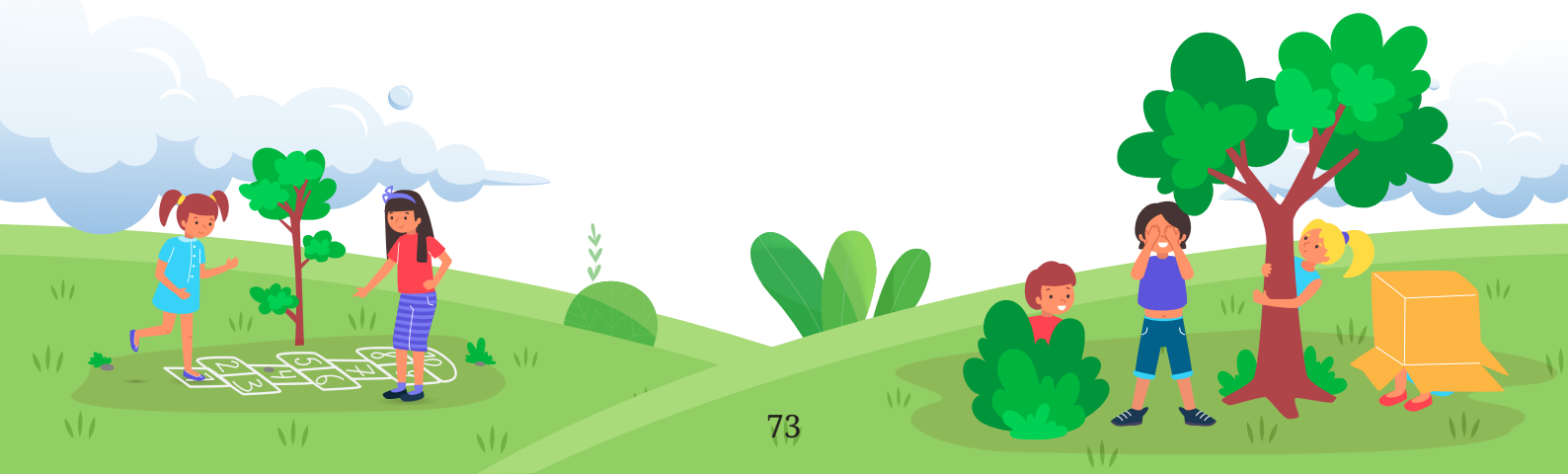

1.2 จินตนาการจากใบไม้ ครูให้เด็กสำรวจและเลือกใบไม้จากบริเวณโรงเรียนมาเป็นตัวแทนของเรา และให้บอกว่า เรากับใบไม้ มีคุณสมบัติเหมือนกันตรงไหน แล้ววาดรูปจากใบไม้ที่เลือก แล้วแปลงเป็นรูปต่างๆ แล้วแต่จินตนาการ โดยซ่อนภาพใบไม้ที่เราเลือกไว้ในภาพ ซึ่งเด็กเล็กจะวาดไม่ค่อยซับซ้อนมากนัก จะเห็นภาพใบไม้ที่เลือกได้ง่ายกว่าเด็กโต

ปัญหาอุปสรรค

● ครูไม่มีห้องสำหรับทำกิจกรรมประจำ ช่วงแรกครูใช้ห้องประชุมเล็ก แต่ต่อมามีปัญหาคือไม่สามารถใช้ห้องประชุมเล็กได้ ครูจึงจำเป็นต้องย้ายไปทำตรงจุดต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ลานโดม แต่กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติต้องใช้อุปกรณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สะดวกในการขนย้ายอุปกรณ์ เพราะคุณครูเป็นผู้รับผิดชอบเพียงคนเดียว คุณครูจึงไปขอยืมงบประมาณจากองค์กรภายนอก เพื่อทำห้อง

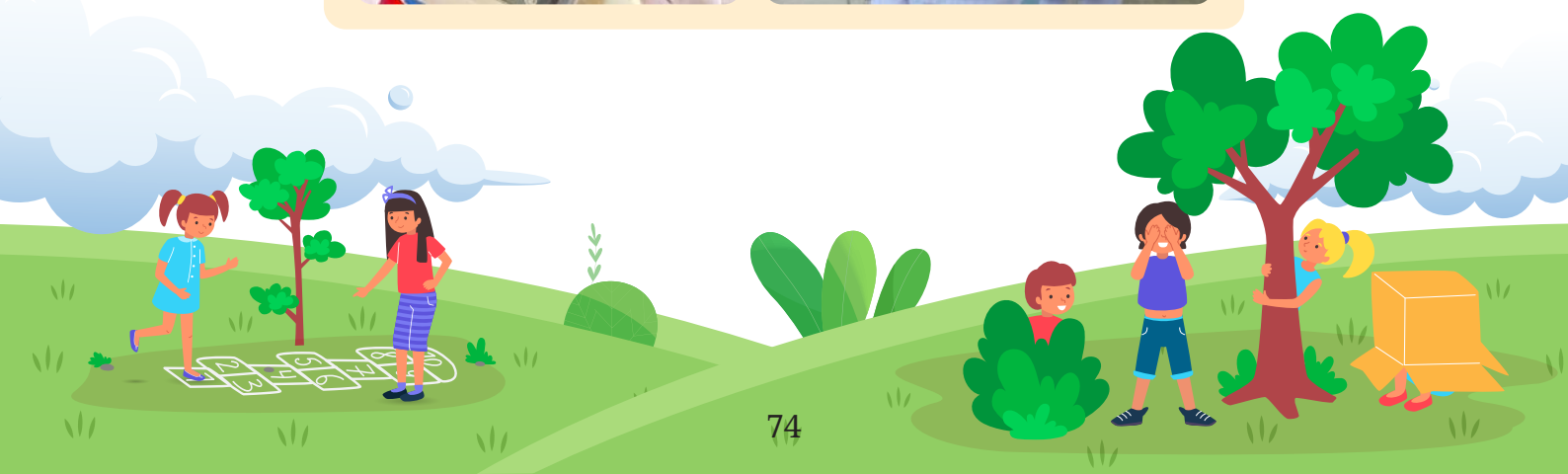

สำหรับเด็กกลุ่มที่จะทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ซึ่งได้รับงบประมาณเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่มีปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้ สุดท้ายโครงการที่ของงบประมาณจากองค์กรภายนอกจึงถูกยกเลิกไป

ห้องที่คาดว่าจะใช้สำหรับทำกิจกรรม แต่ภายหลังยกเลิกไป

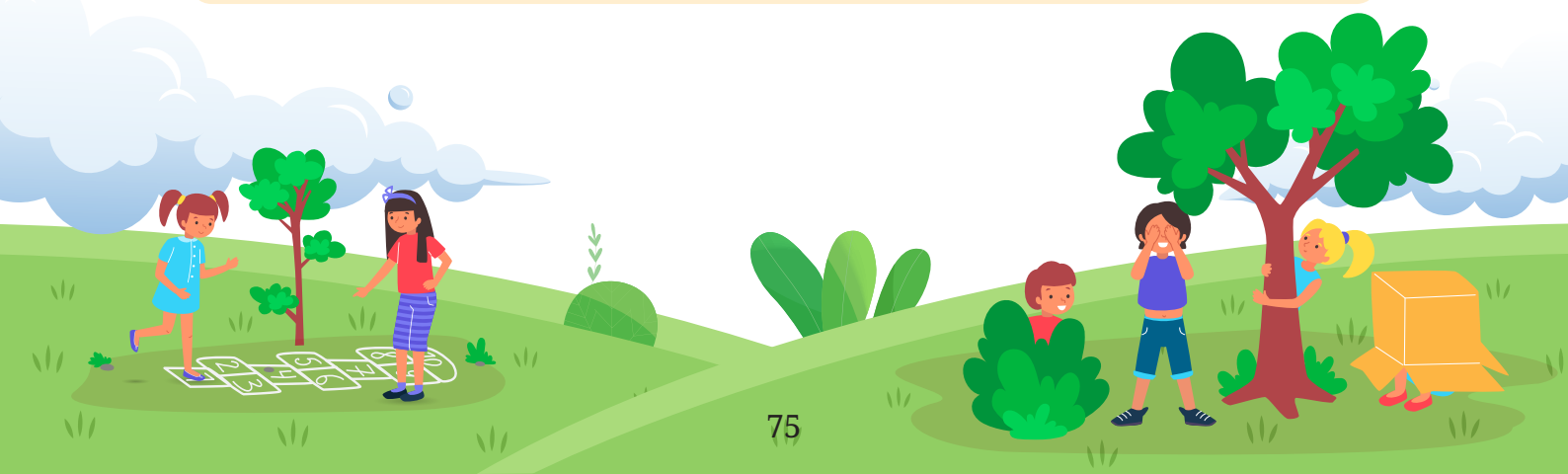
1.3 บึงโกธรรมชาติ ครูให้เด็ก ๆ ทำใบงานบึงโก (16 ช่อง) โดยให้เด็กคาดเดาว่าหากเดินสำรวจธรรมชาติในโรงเรียนเด็กจะไปเจออะไรบ้าง แล้วให้เด็กวาดรูปสิ่งที่คาดว่าจะเจอ 15 อย่างลงในช่อง ๆ ละ 1 ภาพ และเว้น 1 ช่องว่างให้เป็นช่องพิเศษที่เด็กมีโอกาสดำเนินการได้บ้างได้มากขึ้น หลังจากนั้นจึงให้เด็กไปหาธรรมชาติที่ตนเองวาดรูปไว้ในใบงาน เมื่อเสร็จแล้วจึงมารวมตัวกัน ณ จุดใดจุดหนึ่ง เพื่อเฉลยบึงโกกัน

1.4 สีจากธรรมชาติ และสกัดสีจากธรรมชาติ ครูให้เด็กไปหาใบไม้ ดอกไม้ และผลไม้ นำมาสกัดสี โดยใช้การตำ แล้วคั้นน้ำให้ได้สีธรรมชาติ และนำสีที่ได้มาผสมกับสิ่งต่าง ๆ เช่น มะนาว เป็นต้น เพื่อให้ได้สีที่แตกต่างไป แล้วนำมาระบายบนกระดาษปอนด์ แล้วนำมาเปรียบเทียบสีที่คั้นสด ๆ กับสีที่ผสมบางอย่างเพิ่มเข้าลงไป สีจะแตกต่างกันอย่างไร

1.5 พื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray) ครูใส่ทรายขาวในกระบะทราย แล้วให้เด็กเลือกตุ๊กตาที่เป็นเสมือนตัวแทนของเรามา 1 ตัว หลังจากนั้นให้เด็กสัมผัสทรายว่ามีความนุ่มอย่างไร นั่นคือพื้นที่ปลอดภัย แล้วให้ไปเลือกสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ว่า พื้นที่ปลอดภัยที่เราอยู่นั้น จะมีสิ่งแวดล้อมอะไรบ้างและเป็นรูปร่างอย่างไร เด็กจะทำ 1 คน ต่อ 1 กระบะทราย

1.6 แมนดาลาธรรมชาติ ครูบอกเด็กว่า เราจะทำแมนดาลาซึ่งเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงตัวเรา ความภาคภูมิใจความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วงแรกครูจะถามเด็กว่า อะไรเป็นความภาคภูมิใจของตนเอง ซึ่งเด็กจะบอกว่าเคยกินขนมอร่อย เช่น เลย์รสไข่เค็ม บางคนบอกว่าได้ไปเที่ยวหลายที่กับครอบครัว ปลุกต้นไม้ร่วมกับครอบครัว พอต้มไม้โตก็รู้สึกมีความสุข และให้เด็กไปหาอุปกรณ์ธรรมชาติ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ ใบไม้ สีสันจากธรรมชาติ ในบริเวณโรงเรียน และอุปกรณ์ เช่น หินสีขนาดเล็กๆ ทราย แล้วนำมาจัดวางบนผ้า เมื่อทำเสร็จให้เด็กตั้งชื่อผลงานของตนเอง กิจกรรมครั้งนี้ทีมงานได้ลงไปสังเกตการณ์ ได้เห็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของครู มีขั้นตอนดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการเช็คอินความรู้สึก

คุณครูได้ทำกิจกรรมเช็คอิน โดยให้เด็กให้คะแนนความรู้สึกของตนเอง คะแนนเต็ม 5 คะแนน ครูถามเด็ก ๆ ว่าตอนนี้เด็ก ๆ ให้คะแนนความรู้สึกของตนเองเท่าไร เด็ก ๆ ตอบว่า

0 คะแนน มี 1 คน เพราะยังไม่เคยทำกิจกรรม

1 คะแนน มี 6 คน เพราะยังไม่เคยทำกิจกรรม รู้สึกตื่นเต้น และอยากลองทำ

2 คะแนน 1 คน เพราะยังไม่เคยทำกิจกรรม

3 คะแนน 1 คน เด็กไม่รู้เหตุผลว่าเพราะอะไรจึงให้ 3 คะแนน

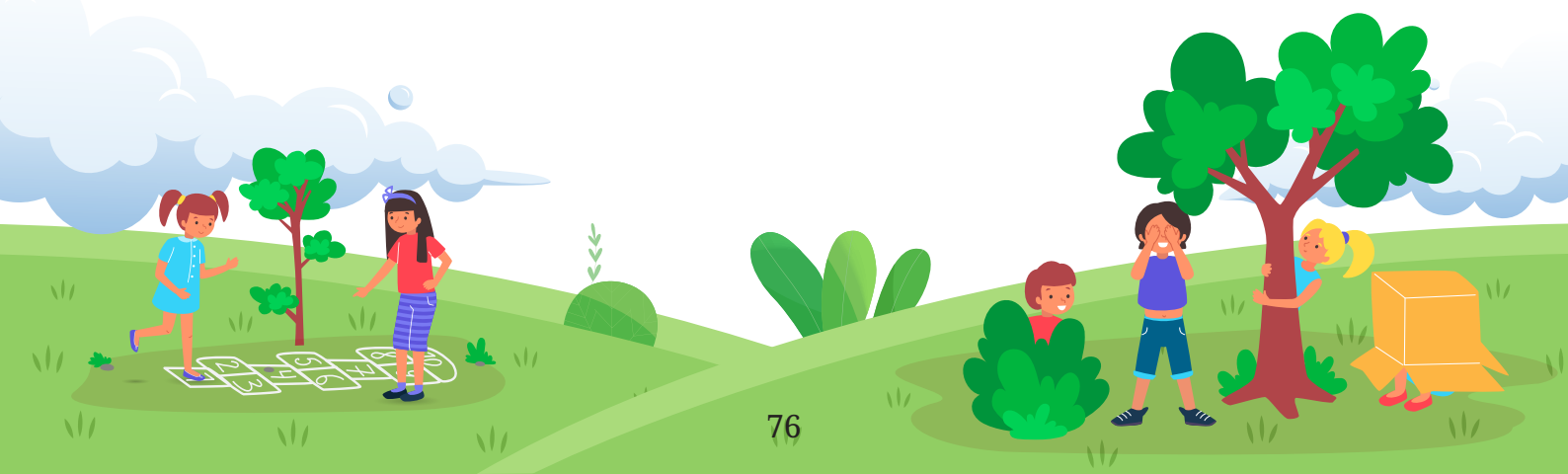
4 คะแนน 1 คน เพราะเคยทำกิจกรรมกับหัวหน้าฝ่ายบำบัดฟื้นฟู เนื่องจากเป็นเด็กที่อยู่ในความดูแลของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กมาก่อน

2. กิจกรรม แมนดาลาธรรมชาติ

2.1 เริ่มจากครูตั้งคำถามกับเด็ก ๆ ว่า “อะไรเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของตนเอง” ให้แต่ละคนบอกเล่าสิ่งที่เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของตนเองอย่างคร่าว ๆ เพื่อดูความเข้าใจของเด็กก่อน

2.2 ครูอธิบายขั้นตอนกิจกรรม และให้เด็ก ๆ ไปหาธรรมชาติที่อยู่รอบโรงเรียน เพื่อนำมาตกแต่งแมนดาลาธรรมชาติของตนเองเพิ่มเติม เช่น ใบไม้ ดอกไม้ บางส่วนทางคุณครูจะเป็นผู้เตรียมไว้ให้ เช่น ดิน ทราย หินสี ใบไม้ดอกไม้ที่บ้าน ดอกไม้ข้างทาง ไยมะพร้าวและอุปกรณ์ธรรมชาติต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 ให้เด็กนำอุปกรณ์ที่คุณครูเตรียมไว้ให้ใส่จานมาในปริมาณที่พอใช้ของตนเอง มาตกแต่งบนพื้นผ้าสีขาวโดยให้เด็กหยิบแล้วแบ่งไว้ให้เพื่อนคนอื่นได้ใช้อุปกรณ์ด้วย ช่วงนี้ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ถ้ายังไม่เสร็จสามารถต่อเวลาได้

2.4 เมื่อทุกคนทำเสร็จแล้ว ให้แต่ละคนได้เล่าแมนดาล่าธรรมชาติของตนเอง ว่าความรู้สึกภาคภูมิใจของแต่ละคนมีอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร ส่วนเพื่อน ๆ ให้ตั้งใจฟังเรื่องเล่าและความรู้สึกของเพื่อน เมื่อได้ฟังแล้วรู้สึกอย่างไร สามารถแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้

เด็ก ๆ ไปหาธรรมชาติที่อยู่รอบโรงเรียน เพื่อนำมาตกแต่งแมนดาล่าธรรมชาติของตนเอง

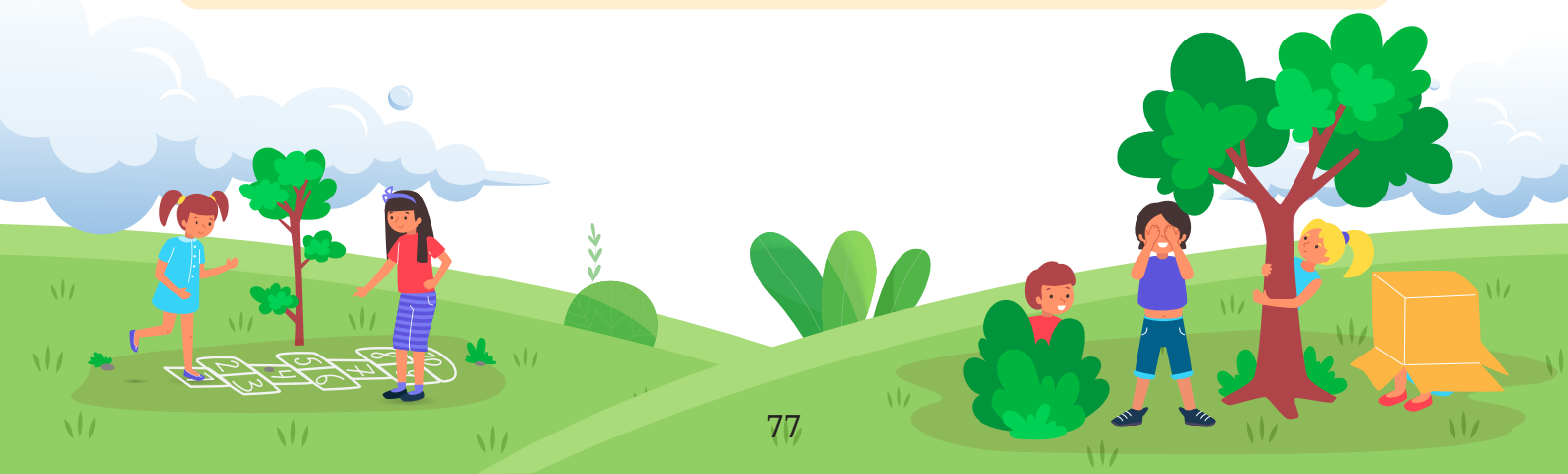
คุณครูอธิบายกิจกรรมในวันนี้ ให้เด็กสร้างแมนดาล่าที่เป็นความภูมิใจในตนเอง

ความภูมิใจที่ชัดเจนตามจินตนาการของเด็ก ๆ

ทุกคนตั้งใจฟังเพื่อนเล่า อาจเป็นครั้งแรกที่ได้ยิน

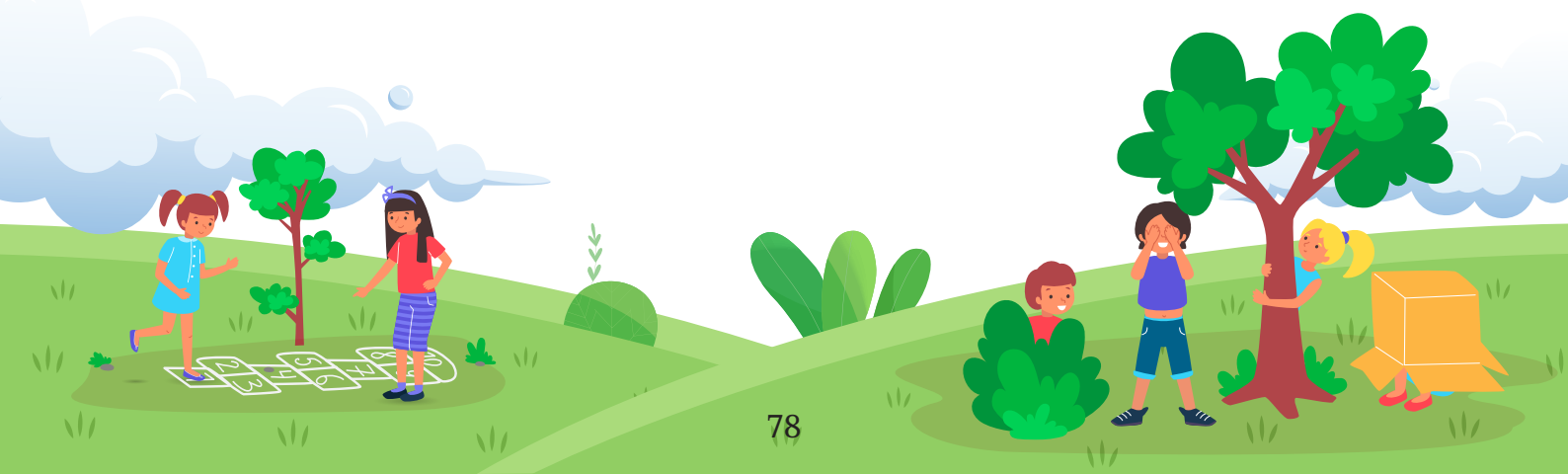

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. คุณครูที่นำกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมครั้งนี้เป็นอย่างดี ทั้งอุปกรณ์ ขั้นตอนกระบวนการ เตรียมอุปกรณ์ในปริมาณที่เพียงพอ และมีความหลากหลายน่าสนใจ
2. ครูนำกระบวนการได้ค่อนข้างดี ครูค่อย ๆ อธิบายให้เด็กเข้าใจไปทีละขั้นตอน ไม่เร่งรีบ ด้วยน้ำเสียงสงบ เพื่อให้เด็กทุกคนเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งคำถามตามกระบวนการได้ดี
3. การทำกิจกรรมในครั้งนี้ ทำให้คุณครูได้รับรู้ปัญหาและเข้าใจเด็กมากขึ้น ทั้งเด็กที่อยู่กับครอบครัวตนเอง และเด็กที่มาจากสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร

การสังเกตการณ์จากสิ่งที่เด็กแสดงออก

1. เด็กมีความมั่นใจและกล้าใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาตกแต่งบนผ้า มีเด็กบางคนจะหยิบวัสดุอุปกรณ์ที่ครูเตรียมมาไปเป็นจำนวนมาก เช่น หินก้อนเล็ก ๆ ซึ่งครูได้บอกกับเด็กว่าให้หยิบไปโดยคำนึงถึงเพื่อนคนอื่นด้วย
2. เด็กทุกคนตั้งใจทำกิจกรรม มีสมาธิ รู้สึกมีความสุขกับผลงานของตนเอง สามารถคิดได้ค่อนข้างลึกซึ้ง
3. เด็กทุกคนสามารถทำกิจกรรมได้ดีมาก เข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบายว่าสิ่งที่เด็ก ๆ จะต้องทำคือภาพของความรู้สึกภาคภูมิใจตามจินตนาการของแต่ละคน อาจจะเป็นความภาคภูมิใจที่เกี่ยวกับครอบครัวเกี่ยวกับตนเอง หรืออื่น ๆ และสามารถอธิบายหรือเล่าเรื่องความภาคภูมิใจของตนเองให้เพื่อน ๆ และคุณครูได้รับรู้เมื่อทำเสร็จแล้ว
4. เด็กทุกคนตั้งใจฟังสิ่งที่เพื่อนเล่า เด็กแต่ละคนจะเล่าเรื่องราวจากผลงานของตนเอง ซึ่งหลายคนจะเชื่อมโยงไปถึงครอบครัวตนเอง เพื่อน และบางคนยังมีสิ่งที่ค้างคาใจเกี่ยวกับครอบครัว เช่น
 - ปัญหาทุกอย่างมีการแก้ไขได้ เพราะทุกอย่างมีทางออกเสมอ
 - กำลังใจคือการได้กลับบ้าน ทำให้มีแรงผลักดัน
 - ความภูมิใจที่สุดคือเพื่อน ๆ แต่ละสัปดาห์เพื่อนชอบ มีเพื่อนเยอะ เพราะหนูเป็นคนสนุก ความสุขของเราทั้งหมด คือ การได้อยู่ด้วยกัน
 - “สวนหลังบ้าน” พ่อและเด็กช่วยกันปลูก รั้วพ่อเป็นคนสร้าง ดอกไม้แทนพ่อแม่ลูก
 - “ความสุขของครอบครัว” ได้อยู่กับครอบครัวแล้วมีความสุข ได้ไปเที่ยวทะเล
 - “เพื่อนของฉัน” มีทั้งความสุข ความทุกข์ แต่ความสุขมากกว่า เวลาคุยกัน เล่นกันทำให้มีความสุข

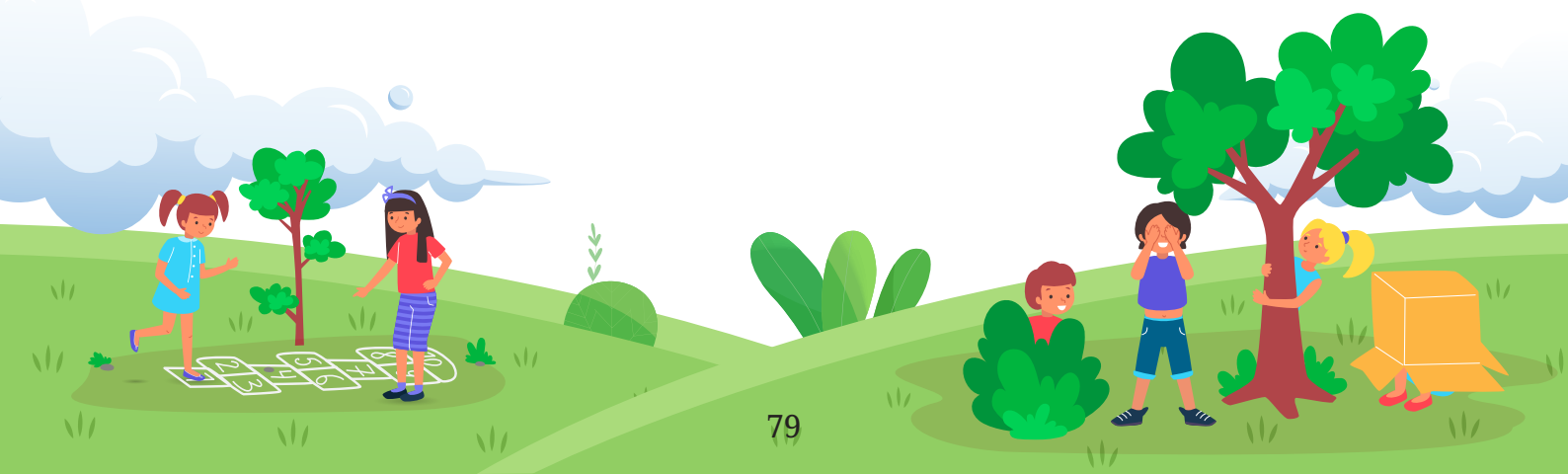

5. ความรู้สึกของเด็ก ๆ หลังจากที่ได้แต่ละคนเล่าเรื่องราวผลงานของตนเอง พบว่า

- เด็กแต่ละคนจะมีความรู้สึกไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการสนับสนุนให้กำลังใจ
- เด็กจากบ้านธัญญพรบางคนจะแสดงความเข้มแข็ง และรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของเพื่อนคอยปลอบใจให้กำลังใจเพื่อน
- เด็กที่อยู่กับครอบครัวมักจะพูดถึงเชิงบวก พูดถึงเพื่อนสนิท ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน แต่บางคนก็รู้สึกไม่มีความสุข ซึ่งสาเหตุเกิดจากครอบครัว
- เด็กทั้ง 2 กลุ่ม จะแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างกัน ทำให้เปิดใจต่อกัน

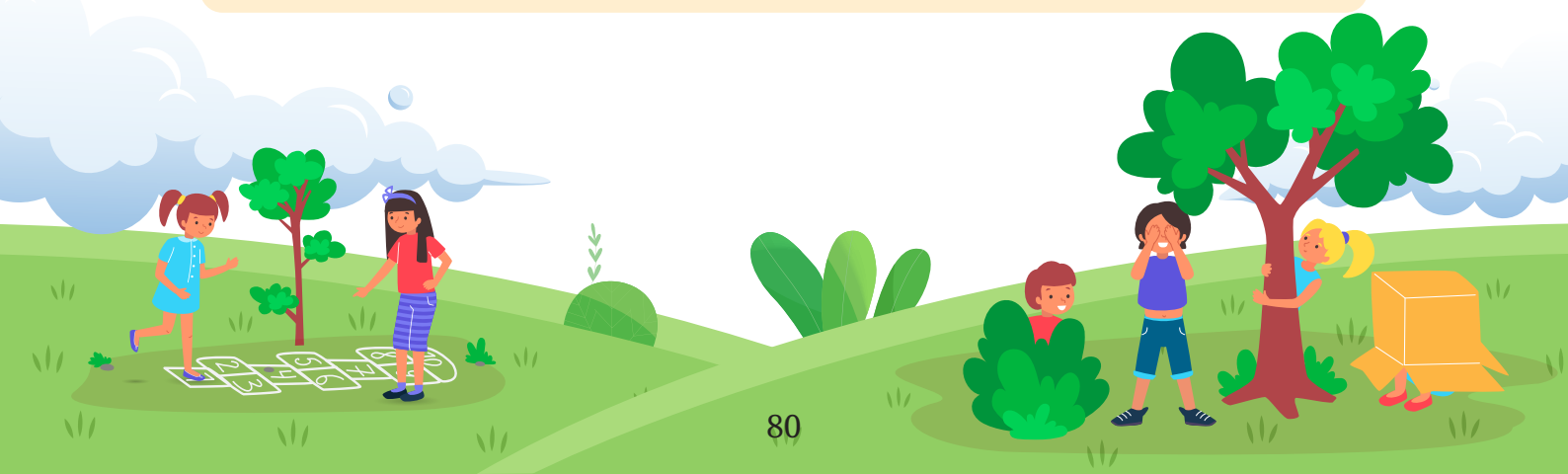
หมายเหตุ : กิจกรรมนี้มีความน่าสนใจ คือ ทำให้เด็กแต่ละคนมีความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้นและสามารถให้กำลังใจกันเองได้ ทำให้บรรยากาศระหว่างกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ถ้าได้ทำกระบวนการอย่างต่อเนื่อง น่าจะทำให้เด็กจากบ้านธัญญพรรู้สึกมั่นใจ เห็นคุณค่าในตนเอง และช่วยให้ปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์ลดลง

1.7 ประติมากรรมครอบครัว ครูให้เด็กทำสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงความเป็นตัวเองและครอบครัว โดยใช้ดอกไม้ ใบไม้ สิ่งของจากธรรมชาติ ก้อนหิน ดิน ทราชย์ แล้วร่างบนผ้าให้เห็นเป็นรูปร่าง แล้วค่อยเลือก พ่อ แม่ พี่ น้อง ในครอบครัว ใช้อะไรเป็นตัวแทนของแต่ละคน แล้วค่อยวางบนสติ๊กเกอร์รูปวงกลม แล้วค่อยแปะสติ๊กเกอร์ปิดอีกที

1.8 ปั่นความสุข ครูนำดินมาให้เด็ก ๆ ทำความรู้จัก โดยให้เด็กสัมผัส ดมกลิ่นก่อน แล้วจึงให้ปั้นเป็น
 สิ่งต่างๆ ตามคำบอก หลังจากนั้นให้ปั้นความสุขที่เราอยากปั้นเป็นรูปอะไรก็ได้ ทั้งนามธรรมและรูปธรรม
 จะมีอยู่จริงหรือไม่มีอยู่จริงก็ได้ เช่น คน สิ่งของ สัตว์เลี้ยง หรือ สิ่งต่าง ๆ ที่เราได้ใช้ ได้เห็น อยู่ด้วยแล้ว
 สบายใจ แล้วตกแต่งระบายสีดินที่เราปั้น

2. ครูนำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ไปทำกับเด็กคนอื่น ทั้งเด็กที่อยู่ในความดูแล (คุณครูเป็นครูประจำชั้นประถมปีที่ 2) ในช่วงโม่งลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และในห้องที่ครูได้รับมอบหมายให้ไปสอนแทนในช่วงที่ครูท่านอื่นติดภารกิจ ครูเลือกทำกิจกรรมหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมเช็ควินใบไม้ จินตนาการจากใบไม้ สีสันจากธรรมชาติ และ Body Mapping โดยครูทำกับเด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 (33 คน) ประถมศึกษาปีที่ 3 (31 คน) และ ประถมศึกษาปีที่ 4 ในช่วงเดือนพฤศจิกายน และเดือนธันวาคม 2567

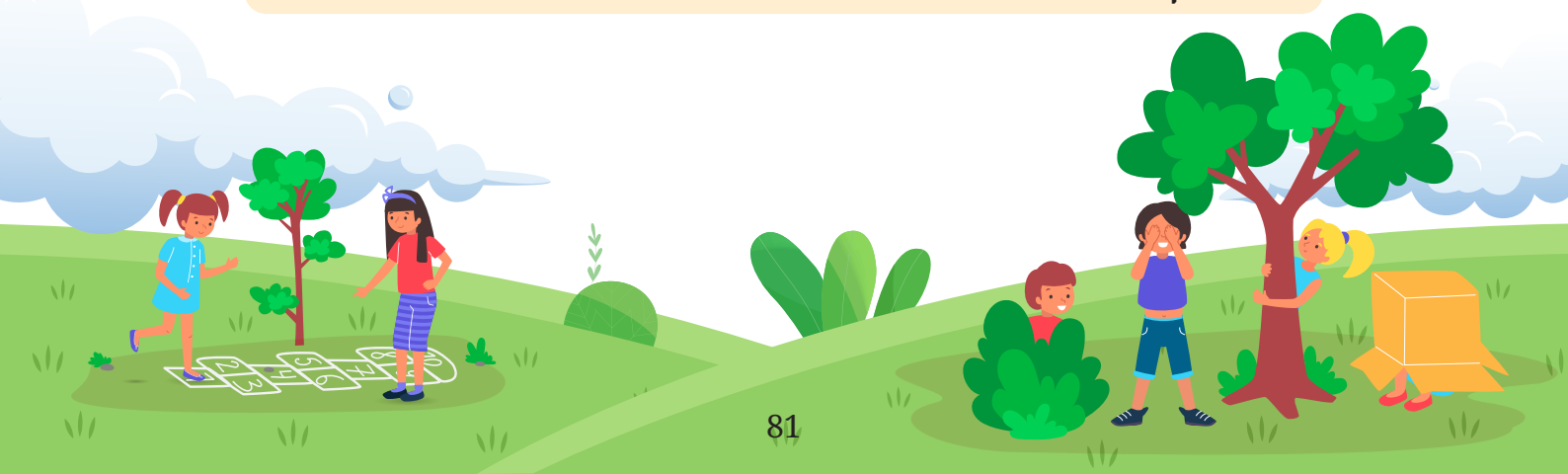
ข้อสังเกต : ระหว่างเด็กทำกิจกรรม เด็ก ๆ รู้สึกสนุกสนานกับกิจกรรม และให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

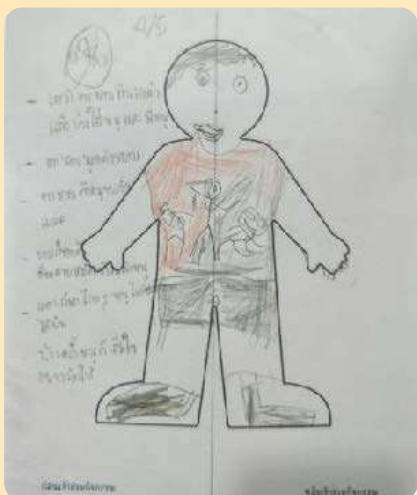

ทำกิจกรรมเช็ควินใบไม้ และกิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ กับน้อง ๆ ป. 1

ทำกิจกรรมเช็ควินใบไม้ และกิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ กับพี่ ๆ ป. 3

ทำ Body Mapping กับเด็ก ป.4

ทำสีส้นจากธรรมชาติ

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. คุณครูที่รับผิดชอบกิจกรรม มีความตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมโครงการอย่างมาก (ตั้งแต่ได้รับการอบรมจากมูลนิธิฯ ครั้งแรกครูบอกว่าอยากไปทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) กับเด็ก ๆ เมื่อได้ทำจริงครูมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในกระบวนการกิจกรรม มีการประสานงานมาเพื่อขอคลิปวิดีโอจากเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ เพื่อศึกษารายละเอียดการทำกระบวนการทุกกิจกรรม มีการเลือกกิจกรรมที่หลากหลายของศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature) มาทำกิจกรรมกับเด็ก มีการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ทุกอย่างด้วยตนเอง และอุปกรณ์ที่ใช้มีค่อนข้างมาก มีการประสานงานมาปรึกษามูลนิธิฯ ว่าจะหาซื้อได้ที่ไหน เช่น ดิน สφυญากาศ ตุ๊กตาโมเดล ซึ่งเห็นความตั้งใจของครูอย่างมาก
2. ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ดูจากการที่ครูส่งภาพกิจกรรมมาให้ทีมงานมูลนิธิฯ ทางไลน์ทุกครั้งที่คุณครูทำกิจกรรม และจะเห็นสีหน้าของเด็กที่แสดงความรู้สึกสนุกสนาน ร่าเริง มีรอยยิ้มในระหว่างทำกิจกรรม
3. ครูรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมที่ทำกับเด็กบ้านธัญญพร และเด็กที่อยู่กับครอบครัว มีเวลาค่อนข้างมาก และเป็นกิจกรรมที่ได้ลงรายละเอียดกับความรู้สึกของเด็กแต่ละคน ซึ่งเด็กรู้สึกไว้วางใจครูจึงเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวได้มาก
4. ในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ครูเป็นครูประจำชั้น ครูสังเกตเห็นสิ่งที่เด็กเปลี่ยนไป คือ เด็กกล้าพูดกล้าบอกเล่าความคิด ความรู้สึกของตนเองกับครูมากขึ้น

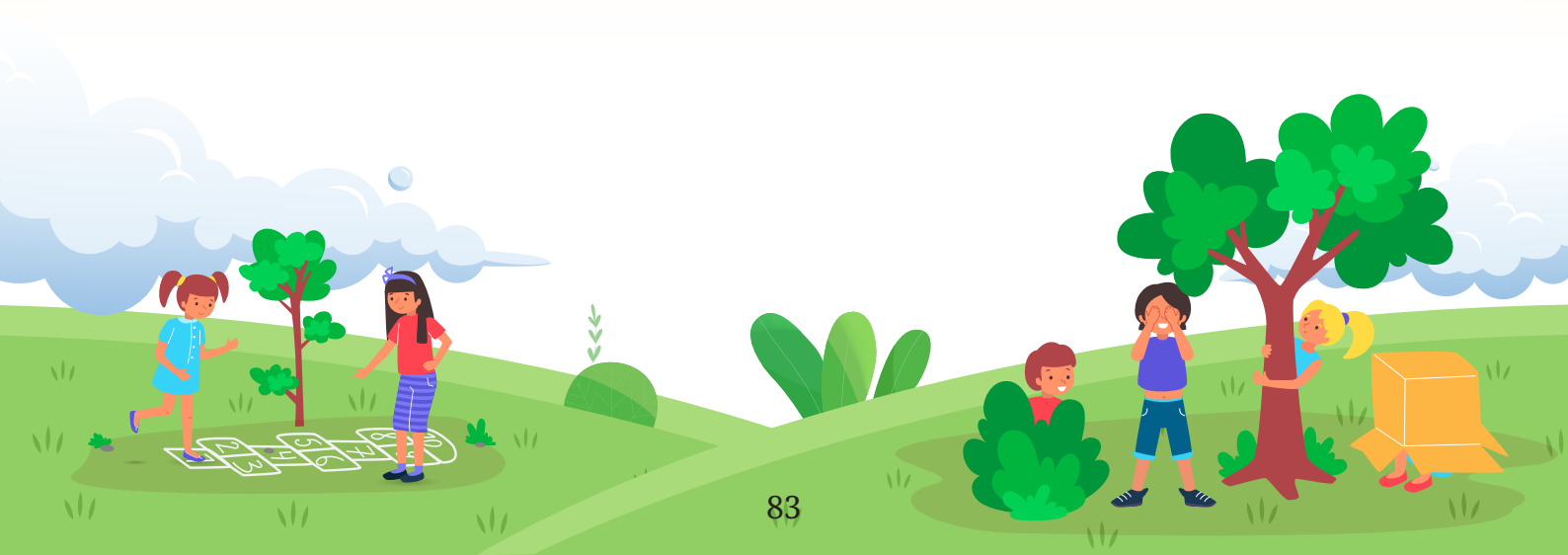
วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของโรงเรียนกลางคลองสิบ

ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

ความก้าวหน้าที่น่าสนใจของโรงเรียน คือ การที่ครูแกนนำนำเอาศิลปะกับธรรมชาติไปทำกับเด็กนักเรียนจากสถานสงเคราะห์ที่มาเรียนที่โรงเรียน ด้วยความตั้งใจเริ่มต้นของครู คือ ต้องการปรับอารมณ์จิตใจ และพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งผลจากการทำกิจกรรมนี้เป็นไปในทิศทางที่ดี เพราะทำให้ทั้งเด็กได้สำรวจความรู้สึกและแสดงออกมาโดยมีครูคอยรับฟัง เด็กกับเด็กเข้าใจกันมากขึ้น และครูกับเด็กเข้าใจกันมากขึ้น ต่อมาครูมีแนวคิดที่จะพัฒนากิจกรรมนี้ต่อจนเกิดเป็นชมรม และมีห้องสำหรับทำกิจกรรมเฉพาะ แต่ด้วยปัญหาอุปสรรคบางอย่างจึงไม่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ ครูที่ทำเรื่องนี้ยังคงมีความประสงค์ที่จะทำกิจกรรมนี้ต่อ แต่จะทำได้ในระดับเล็ก ๆ เฉพาะในห้องเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ และทำได้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ ซึ่งหากสามารถดำเนินงานได้ในระดับโรงเรียนจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้รับโอกาสที่ดีในการปรับทั้งอารมณ์จิตใจ และ พฤติกรรม ช่วยให้เด็กใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

ปัญหาอุปสรรค/ข้อท้าทาย

1. ความเข้าใจโครงการของผู้บริหารสำคัญมาก เนื่องจากโครงการนี้เน้นการเล่นผ่านรูปแบบต่างๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาการ หากผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่มีความเห็นที่สอดคล้องกับโครงการอาจส่งผลให้ผู้บริหารไม่สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
2. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารอาจส่งผลต่อการดำเนินโครงการ เนื่องด้วยกิจกรรมของโครงการนี้เน้นเรื่องการเล่น ซึ่งอาจจะมองว่าไม่มีประโยชน์ต่อเด็ก และส่งผลให้ไม่มีการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการต่อไป

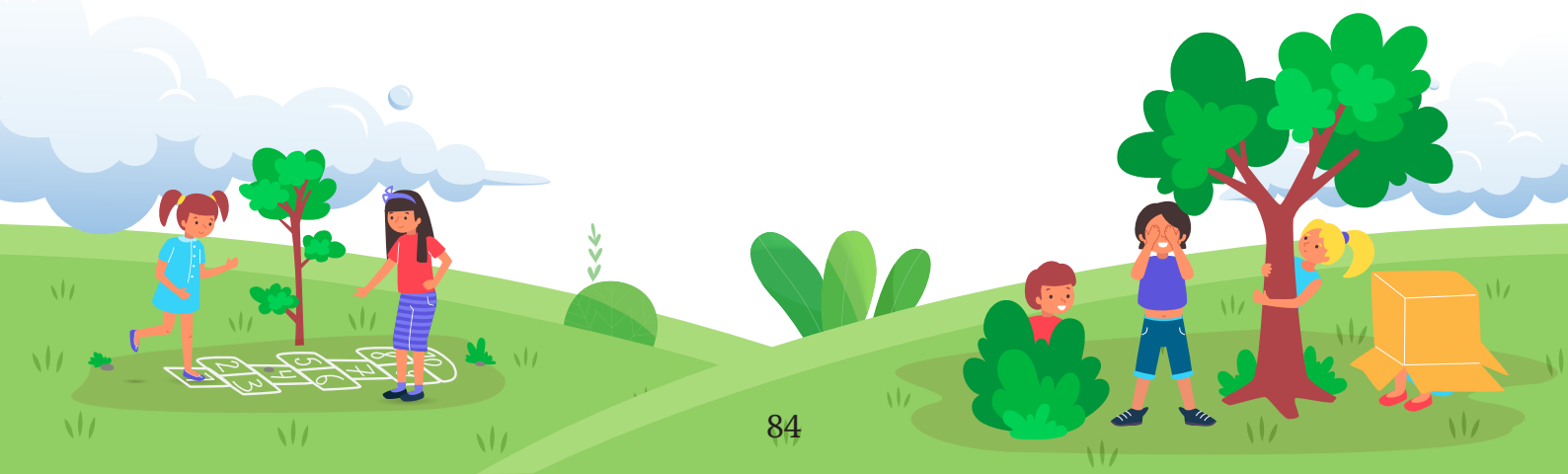

ปัจจัยสนับสนุน

ในการดำเนินงานโครงการ บุคลากรครูมีความสำคัญมากเพราะเป็นผู้ที่นำกิจกรรมลงสู่เด็ก โรงเรียนนี้มีบุคลากรครู 1 คนที่รับผิดชอบกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ซึ่งครูมีความสนใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้มาก จึงตั้งใจที่จะพัฒนากิจกรรมนี้สำหรับเด็กนักเรียน ซึ่งความน่าสนใจคือโรงเรียนมีเด็กจากสถานสงเคราะห์มาเรียนร่วมกับเด็กที่อยู่ในบริบทครอบครัว ครูได้พยายามเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติไปทำกับเด็กกลุ่มนี้เพื่อให้เด็กผ่อนคลาย ได้ระบายความเครียดหรือความกังวล นำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน ซึ่งครูมีแนวคิดที่จะพัฒนาให้เป็นชมรมศิลปะกับธรรมชาติด้วย

ข้อเสนอต่อการดำเนินงาน

การดำเนินงานของโรงเรียนมีความน่าสนใจ หากได้ดำเนินงานต่อจะเกิดเป็นบทเรียนที่ดีทั้งสำหรับเด็กและสำหรับโรงเรียน ซึ่งเป็นการนำเอากระบวนการการเล่นผ่านเครื่องมือศิลปะกับธรรมชาติมาช่วยปรับอารมณ์และพฤติกรรมของเด็ก หากไม่สามารถดำเนินงานได้ทั้งระบบโรงเรียนอาจจะดำเนินงานในระดับห้องเรียนหรือวิชาเรียนที่ครูสอน หากสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลที่ดีกับเด็ก อาจจะขยายสู่ระดับโรงเรียนได้ต่อไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 เขตบึงกุ่ม

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 133 ม.13 ซอยประเสริฐมนูกิจ 48 แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีเด็กชั้นเรียน อนุบาล 1 ถึงอนุบาล 3 ซึ่งมีอายุระหว่าง 0-5 ปี และอายุ 6-12 ปี รวม 50 คน (พฤศจิกายน 2567) อายุน้อยที่สุดคือ 2.6 ปี และ มากที่สุดคือ 6.7 ปี ส่วนบุคลากรในโรงเรียนปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 5 คน

จำนวนเด็กในปัจจุบัน คือเตรียมอนุบาล 20 คน อนุบาล 1 มี 11 คน อนุบาล 2 มี 12 คน และ อนุบาล 3 มี 7 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

สถานการณ์ปัญหาของโรงเรียนก่อนเข้าร่วมโครงการเพิร์นทูเพลย์ (Plearn to Play)

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ในชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ซึ่งชุมชนมีลักษณะเป็นชุมชนแออัด เด็กส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองที่สูงวัย พบปัญหา

การเลี้ยงดูบุตรหลานที่ไม่เหมาะสม และการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย รวมทั้งปัญหายาเสพติด ทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก เด็กบางคนตัวเองหรือสมาชิกในครอบครัวเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เพราะผู้ปกครองไม่ได้สนับสนุนทางด้านการเรียน หรือ ผู้ปกครองมีปัญหาเรื่องยาเสพติด

จุดเริ่มต้นของโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการ เพลินทุเพลย์ (Plearn to Play)

รูปแบบการดำเนินงานของโครงการเพลินทุเพลย์ (Plearn to Play) ค่อนข้างตรงกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กระดับปฐมวัย เพราะมีเครื่องมือเรื่องของศิลปะและการเล่นสามารถสร้างความสุขและแรงจูงใจในการมาเรียนได้ รวมถึงเด็กกลุ่มอื่นๆที่คุณครูเคยทำงานด้วย เช่น เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ถ้าครูที่เขาคุ้นเคยยังมีการทำงานส่งเสริมพัฒนาอย่างต่อเนื่องกับเด็ก สร้างแรงจูงใจในการให้เด็กกลับมาเรียนใหม่ก็อาจจะทำให้เด็กที่ออกนอกระบบโรงเรียน รู้สึกอยากกลับมาเรียนในระบบการศึกษาอีกครั้ง

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2

กิจกรรมที่ 1 “โครงการศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย”

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 จัดกิจกรรมนี้เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2566 โดยมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ก่อนหน้าเดือนตุลาคม 2566 ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้มีการสำรวจจุดเสี่ยงภายในศูนย์พบว่า มีจุดเสี่ยงทั้งหมด 5 จุด ดังนี้

1. รางน้ำฝน ตรงบริเวณลานอเนกประสงค์ชำรุด

ลานอเนกประสงค์ เป็นสถานที่ที่นักเรียนใช้ทำกิจกรรมกลางแจ้ง เมื่อรางน้ำฝนชำรุด ทำให้น้ำรั่วลงพื้นกระเบื้องเวลาที่เด็กวิ่งเล่นทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ซึ่งทางศูนย์ได้ทำการซ่อมแซมในเบื้องต้น แต่เนื่องจากรางรับน้ำฝนดังกล่าวถูกใช้งานมาเป็นระยะเวลาหลายปีเมื่อซ่อมแซมแล้วก็ยังชำรุดอยู่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนใหม่เพื่อลดอันตรายจากการลื่นล้มบาดเจ็บของเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งมีนักเรียน (57 คน) บุคลากรครู (10 คน) ผู้ปกครอง (104 คน) และผู้มาติดต่อศูนย์ฯ เพื่อมาใช้สถานที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น To Be Number One ด้านวิชาการต่าง ๆ หรือประชาชนในชุมชนที่มาขอใช้บริการเป็นจำนวนมาก

2. ฝ้าเพดานห้องน้ำนักเรียน

มีแนวทางจัดซื้อฝ้าเพดานเปลี่ยนใหม่เฉพาะจุด โดยเสนอคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณซ่อมแซม แจ้งให้ต้นสังกัดทราบและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

3. ฝาท่อระบายน้ำ บริเวณอ่างแปรงฟันไม่มีตาข่ายปิดกั้น ทำให้สัตว์มีพิษสามารถเข้ามาได้

มีแนวทางจัดซื้อท่อระบายน้ำ จัดซื้อวัสดุเพื่อซ่อมแซมเฉพาะจุด โดยเสนอคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณซ่อมแซม แจ้งให้ต้นสังกัดทราบและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

4. รั้วด้านข้างศูนย์ฯ เป็นตาข่ายสัตว์มีพิษสามารถเข้ามาได้

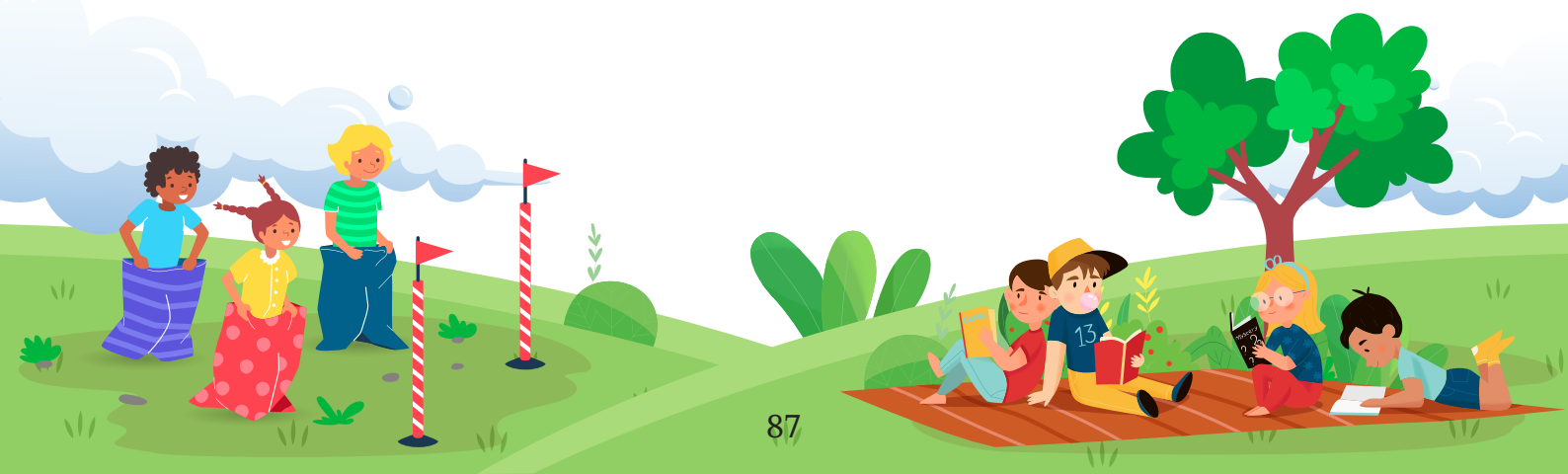
จัดซื้อวัสดุเพื่อซ่อมแซมเฉพาะจุด โดยเสนอคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณซ่อมแซม แจ้งให้ต้นสังกัดทราบและประสานงานสำนักงานเขตเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

5. บริเวณใต้อ่างแปรงฟันล้างมือ ไม่มีตาข่ายปิดกั้น ทำให้สัตว์มีพิษสามารถเข้าไปอาศัยอยู่ได้

ในตอนแรกทางศูนย์ฯ ได้ประเมินงบประมาณการซ่อม และเสนอขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ หลังจากการสำรวจแล้วพบปัญหาดังกล่าว ทางศูนย์ฯ จึงได้ประสานงานช่างในการปรับปรุงซ่อมแซม และดำเนินการติดมุ้งลวดเพื่อปิดช่องใต้อ่างน้ำให้มีสภาพเหมาะสมและปลอดภัย

6. จัดหาถังดับเพลิงเพิ่ม

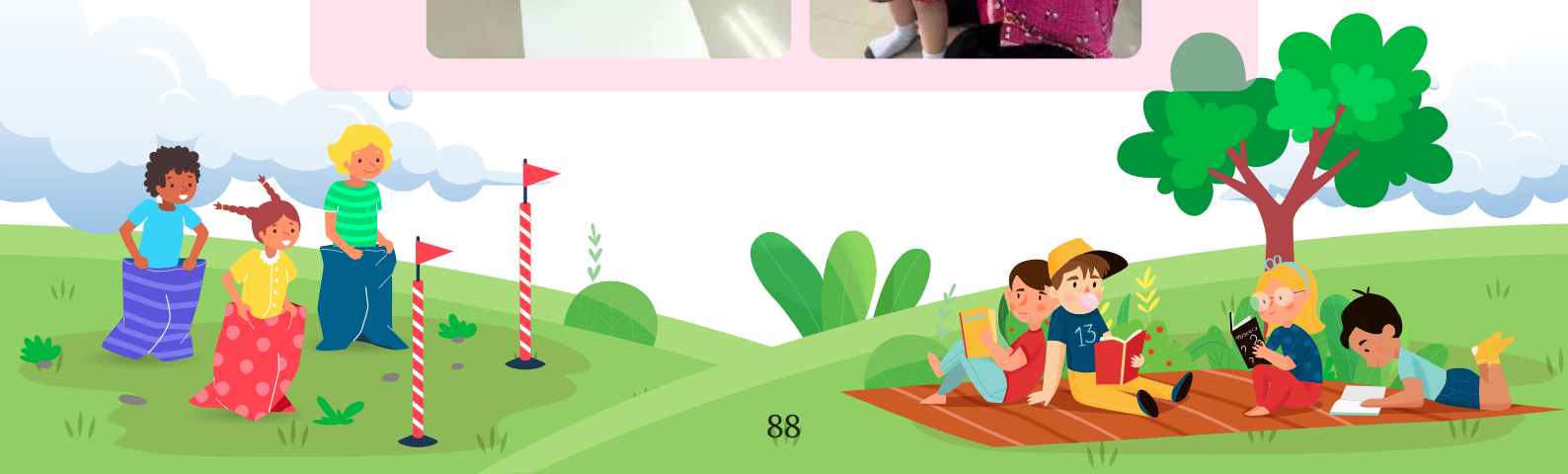
เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีถังดับเพลิงที่พร้อมใช้งาน เพียง 1 ถังเท่านั้น ซึ่งจากขนาดพื้นที่ไม่เพียงพอในการใช้หากเกิดเหตุการณ์ และศูนย์พัฒนาเด็กฯ อยู่ในพื้นที่ชุมชนซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการเกิดเหตุไฟไหม้ จึงได้จัดหาถังดับเพลิงเพิ่ม 1 ถัง

กิจกรรมที่ 2 : โครงการ “ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Learn to play)”

ศูนย์พัฒนาเด็กฯ จัดกิจกรรมนี้เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2566 เป็นต้นไป โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ต้องการส่งเสริมทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้กับเด็ก และให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานของเด็กปฐมวัย ให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน ร่าเริงเหมาะสมตามวัย มีความมั่นใจกล้าแสดงออก กิจกรรมนี้ นำเอากระบวนการ “ศิลปะกับธรรมชาติ” (Art and Nature Play) มาใช้ในการสร้างความสุขให้กับเด็ก ทำให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจอยากมาเรียนเพราะได้ทำกิจกรรมสนุกสนาน มีโอกาสได้พูดได้สื่อสาร แสดงความรู้สึกความคิดเห็นของตนเอง เข้าใจความรู้สึกของตนเอง และความรู้สึกของเพื่อน

กิจกรรมที่จัดขึ้นนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ กิจกรรมสีเส้นธรรมชาติ และกิจกรรม Sand Tray พื้นที่ปลอดภัย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องไปกับกิจกรรมหลักที่ศูนย์ฯ ได้จัดขึ้น เว้นกันไปในแต่ละสัปดาห์ โดยจัดให้กับเด็กอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ทั้งสิ้น 12 ครั้ง

กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้

เด็กจะรู้สึกสนุกสนานกับกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติมาก เข้าใจคำสั่งว่าไปหยิบใบไม้ที่เหมือนกับตัวเอง ใบไม้ที่เด็กหยิบจึงเป็นความชอบ และขนาดที่เล็กใหญ่ตามลักษณะของตนเอง แต่อาจจะยังไม่ลึกซึ้งในแง่ นามธรรมเท่าไรนัก เพราะอายุเด็กบางคนยังไม่ถึงวัยที่เรียนรู้เรื่องนามธรรม (7 ปี) และสามารถต่อยอดเป็น รูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการของตนเอง ส่วนกิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray) เด็ก ๆ ก็ค่อย ๆ เรียนรู้การ สัมผัสธรรมชาติของทราย ว่ามีความละเอียดแบบไหน มีโมเดลอะไรที่เด็กอยากให้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัยของ ตนเองบ้าง รวมถึงกิจกรรมสีสันธรรมชาติ ครูจะให้เด็กได้เรียนรู้รูปทรงจากธรรมชาติที่นำมาใช้สกดสี (เป็น การบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ) เด็กทุกคนชอบการลงมือปฏิบัติทั้งการดำ คั้นเพื่อสกดเป็นสีธรรมชาติ ระบาย สีธรรมชาติ มีสมาธิกับกิจกรรมที่ทำ คุณครูบอกว่าช่วงแรกเด็กๆ จะยังอธิบายไม่ค่อยเข้าใจ แต่เมื่อฝึกให้เด็ก ได้พูดบ่อย ๆ ก็ทำให้เด็กมีพัฒนาการสื่อสารที่ดีขึ้น สามารถบอกเล่าความคิด ความรู้สึกของตนเองได้

กิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray)

กิจกรรม “การสกัดสีจากธรรมชาติ”

กิจกรรม “การสกัดสีจากธรรมชาติ”

ผลการดำเนินการ

- เด็ก ๆ รู้สึกสนุกสนานและผ่อนคลายกับการทำกิจกรรม หากสัปดาห์ไหนที่ไม่ได้ทำเด็กมักจะถามถึงว่าเมื่อไรจะทำกิจกรรมอีก
- เด็กสามารถตอบคำถามปลายเปิด และอธิบายได้ เช่น รู้สึกอย่างไร เพราะอะไร เป็นต้น
- เด็กมีทักษะการทำงานร่วมกัน เนื่องจากต้องแบ่งปันอุปกรณ์ นำวัตถุดิบมาแลกเปลี่ยนกัน
- เด็กมีความอดทนและรอคอยมากขึ้น เพราะกิจกรรมจะต้องให้เด็กไปทีละกลุ่ม และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปเอาวัตถุดิบ และอุปกรณ์

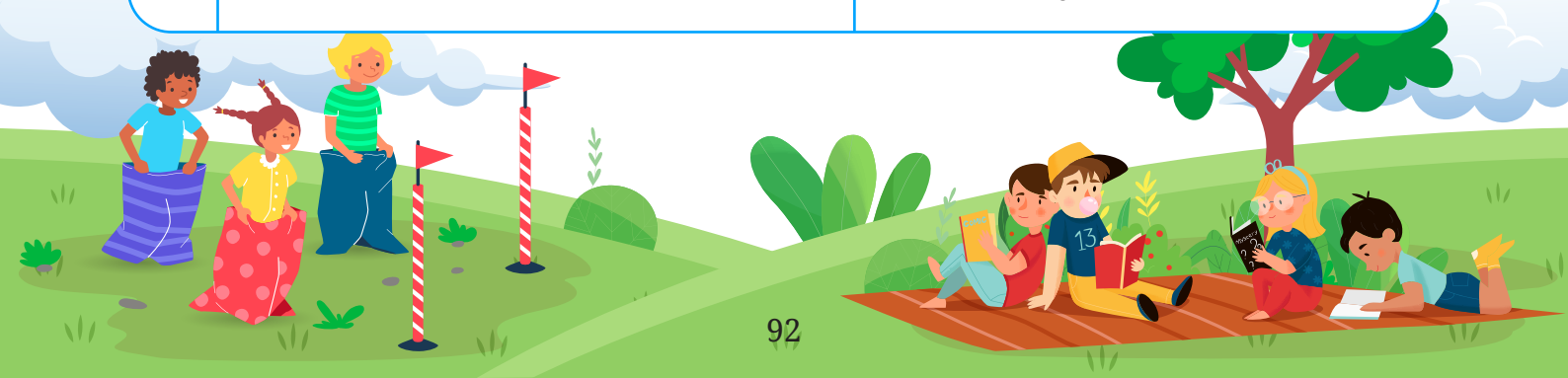

กิจกรรมที่ 3 โครงการ “สำรวจจุดเสี่ยงในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2”

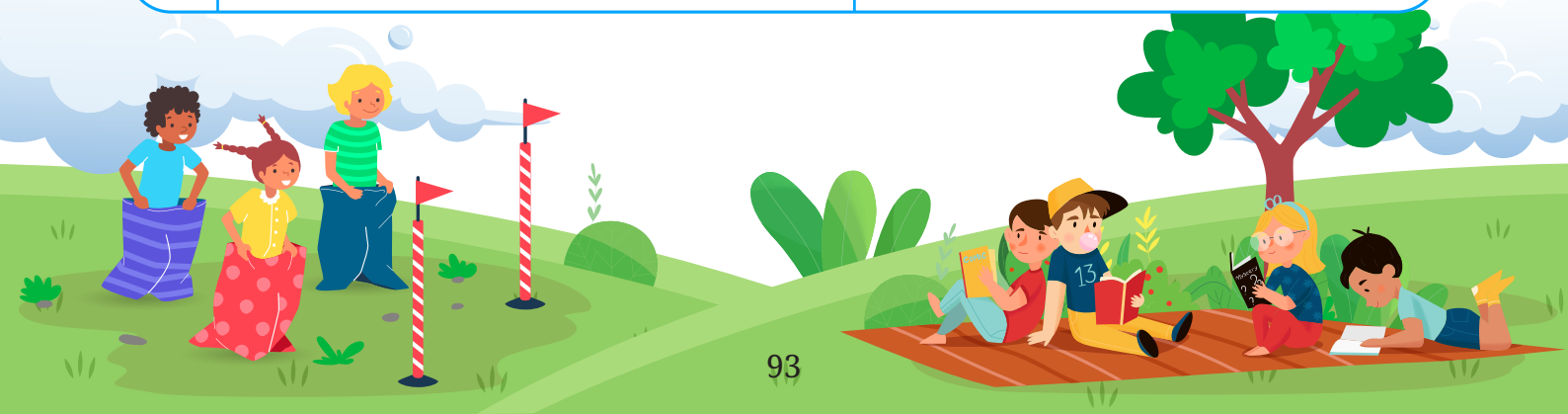
ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้จัดกิจกรรมนี้ขึ้นในวันที่ 6 กรกฎาคม 2567 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กิจกรรมนี้มีผู้เข้าร่วม 20 คน ประกอบด้วย คณะครูศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 คณะกรรมการชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 (อสส.) , เครือข่ายผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 และ อาสาสมัครสาธารณสุข ชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 1

ก่อนที่จะสำรวจจุดเสี่ยง หัวหน้าครูศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้อธิบายการดำเนินการสำรวจจุดเสี่ยงว่าจะต้องมีวิธีการสำรวจอย่างไรบ้าง จากการสำรวจจุดเสี่ยงโดยพบจุดเสี่ยงทั้งหมด 28 จุด ดังนี้

	จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
1.	บริเวณลานอเนกประสงค์ กระเบื้องหลุดร่อน ทำให้น้ำผุดขึ้นมา กระเบื้องปิดไม่สนิท อาจเกิดอันตรายกับเด็ก อาจลื่นล้มและอาจจะเตะกระเบื้องทำให้เกิดอันตราย	ซ่อมแซมกระเบื้องที่หลุดร่อน ใช้ยาแนวมาใส่ตามแนวกระเบื้อง เพื่อให้เรียบ ไม่ทำให้สะดุดลื่นล้ม
2.	รั้วข้างโรงเรียน เป็นแบบตาข่ายทำให้สัตว์ต่าง ๆ สามารถเข้ามาในโรงเรียนได้	เอาฟิวเจอร์บอร์ดมาปิดกั้นให้เต็มพื้นที่ เพื่อทำให้สัตว์ต่าง ๆ ไม่สามารถเข้ามาได้
3.	โต๊ะทานอาหารนักเรียน เป็นโต๊ะแอสแตนเลสมีขนาดใหญ่ ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล อาจเกิดอุบัติเหตุเวลารับประทานอาหารได้	ระหว่างที่เด็กทานอาหาร ควรมีผู้ใหญ่ดูแลอย่างใกล้ชิด
4.	แผ่นกันความร้อนโดมลานอเนกประสงค์ เกิดการชำรุด	ซ่อมแซมตรงจุดที่มีความเสียหาย ค่อนข้างมาก และอาจหลุดร่วงลงมา
5.	น้ำพุหน้าโรงเรียน อาจจะเป็นแหล่งยุงลาย หรือเด็กอาจจะวิ่งชนได้	ตกแต่งน้ำพุไม่ให้เป็นอันตราย และวางในจุดที่ไม่ให้เด็กเดินสะดุดได้ง่าย และเปลี่ยนน้ำบ่อย ๆ เพื่อป้องกันยุงลายมาไข่
6.	ห้องธุรการ บานเกล็ดชำรุด	ซ่อมแซมบานเกล็ดเพื่อไม่ให้มีช่องโหว่
7.	อ่างล้างหน้า แปร่งพื้น ไม่มีที่กั้น อาจเกิดอันตรายจากสัตว์มีพิษ	ซ่อมแซม ทำมุ้งลวดกั้นไม่ให้มีช่องที่สัตว์มีพิษจะเข้าไปอยู่ได้

	จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
8.	อ่างล้างหน้า แปร่งพื้น พื้นลื่นและ พื้นชำรุด	ซ่อมแซมพื้นที่ชำรุด และให้เด็กกระวังน้ำ เปียกพื้น คอยเช็ดทำความสะอาดในช่วงที่เด็กมาล้างหน้า แปร่งพื้น
9.	อ่างล้างหน้า แปร่งพื้น เกิดการชำรุดบริเวณ กระเบื้องและขอบกระเบื้อง	ซ่อมแซมเปลี่ยนกระเบื้องที่มีขอบแตก และ อาจจะเป็นอันตรายสำหรับเด็ก
10.	ท่อน้ำมีน้ำไหลซึมออกมาทำให้พื้นเปียกและ ลื่น	ปิดท่อนโดยใช้เทปพันสายไฟพันซ้อนเหลื่อม ทับกันหลาย ๆ รอบ เพื่อป้องกันน้ำไหลซึม
11.	คอยล์แอร์ร้อน ตั้งอยู่บริเวณที่ไม่เหมาะสม	จากการดูจุดที่ตั้งแล้วก็ยังเป็นจุดที่ไม่ได้ ขวางทางการเดินเท้าไร่นัก สามารถวาง ตรงนั้นได้
12.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 1 มุ้งลวดขาดอาจจะทำ ให้มีสัตว์มีพิษเข้ามาในห้องเรียนได้	ซ่อมแซมมุ้งลวดทุกบาน
13.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 1 มีช่องว่างตรงพื้นทำ ให้สัตว์เลื้อยคลานเข้ามาได้	นำที่ปิดช่องบานประตูมาใส่เพื่อป้องกัน ไม่ให้สัตว์เลื้อยคลานเข้ามา
14.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 1 กระจกห้องเรียน เป็น บานเกล็ดเกิดการชำรุด อาจส่งผลให้เกิด อันตรายกับเด็ก	เปลี่ยนบานเกล็ดใหม่ทุกบาน
15.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 3 เพดานหลุดร่วงและ ไม่แน่นสนิท อาจจะทำให้มีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่	เปลี่ยนฝ้าเพดานทุกบานที่อาจเป็น อันตรายกับเด็ก
16.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 3 ผนังห้องชำรุด อาจจะ ทำให้มีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่	ก่อปูนเพื่อปิดกั้นตรงผนังห้องที่มีรอยแตก ไม่ให้มีช่องว่างที่ทำให้สัตว์เลื้อยคลานเข้า มาในห้องได้ เนื่องจากด้านหลังกำแพงจะ เป็นหมู่บ้านที่สร้างขึ้นใหม่ ทำให้มักมีสัตว์ เลื้อยคลานเข้ามาตามบ้าน รวมทั้งศูนย์เด็กฯ
17.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 3 ชั้นวางที่นอน เป็น เหลี่ยม ถ้าเด็กชนตรงเหลี่ยมอาจทำให้มี อันตรายกับเด็กได้	มีผ้าคลุมตรงหัวมุม เพื่อป้องกันการเดินชน เนื่องจากความสูงของเด็กอยู่ในระดับพอดี กับมุมของชั้น

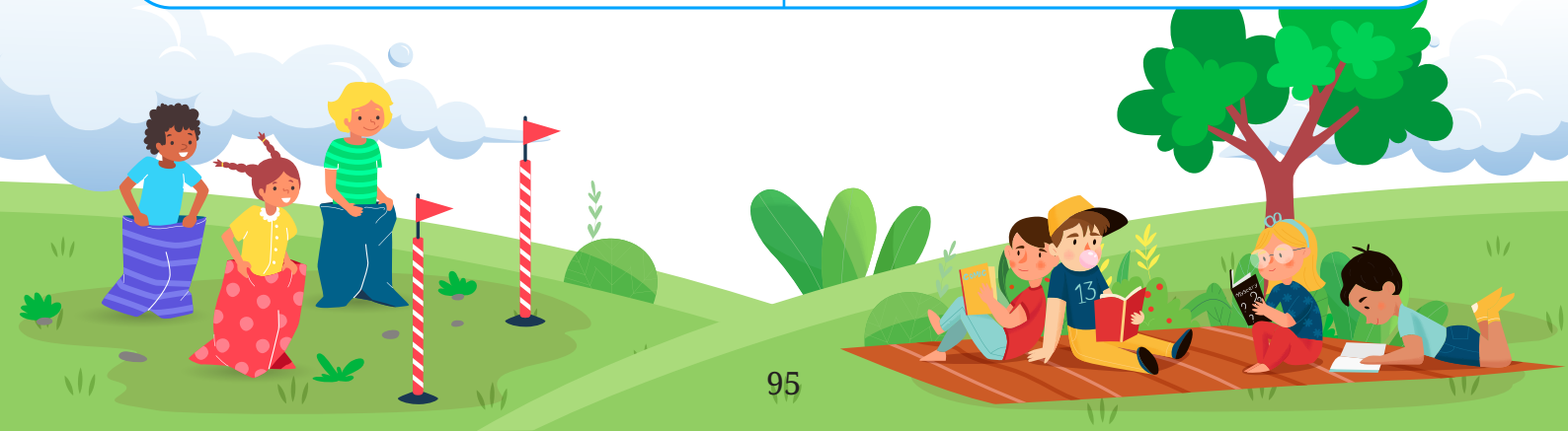
	จุดเสี่ยงที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	แนวทางการแก้ไข
18.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 3 มุ้งลวดขาดอาจจะทำให้มีสัตว์มีพิษเข้ามาในห้องเรียนได้	ซ่อมแซมมุ้งลวดทุกบาน
19.	ห้องระดับชั้นอนุบาล 3 เพดานหลุดร่วงและไม่แน่นสนิท อาจจะทำให้มีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่	เปลี่ยนฝ้าเพดาน เพราะอาจจะเป็นอันตรายกับเด็ก
20.	ห้องน้ำนักเรียน ฝ้าชำรุดไม่แน่นสนิท อาจจะทำให้มีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่ และฝ้าอาจหล่นลงมาโดนเด็กได้	ถ้ายังไม่มียงบประมาณสำหรับการเปลี่ยนฝ้า ก็สามารถซ่อมแซมเพื่อไม่ให้ชำรุดไปมากกว่านี้ก่อน
21.	สายไฟหน้าโรงเรียนไม่เป็นระเบียบ	แจ้งกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร(ส.ก.) ในพื้นที่เพื่อประสานให้ผู้เกี่ยวข้องมาดูแล
22.	พื้นถนนหน้าโรงเรียนมีหลุม	
23.	รั้วหน้า โรงเรียนชำรุด แตกหัก	ซ่อมแซมในเบื้องต้น
24.	ฝาต่อหน้าโรงเรียนชำรุด แตกหัก	แจ้งกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร(ส.ก.) ในพื้นที่เพื่อประสานให้ผู้เกี่ยวข้องมาดูแล
25.	ตู้กลิ้งวงจรปิดบริเวณข้างโรงเรียน มีเหลี่ยมมีมุมอาจทำให้เกิดอันตรายกับเด็ก	บริเวณด้านข้างและด้านหลัง ไม่ได้เป็นที่สัญจรไปมา เป็นที่วางของตู้กลิ้งวงจรปิด และมีขยะรก กำกับกับเด็ก ๆ ว่าไม่ได้เป็นที่เล่นของเด็ก ๆ อาจจะมีสัตว์มีพิษอาศัยอยู่
26.	บริเวณด้านหลังของโรงเรียน รก และมีขยะจำนวนมาก ทำให้มีสัตว์มีพิษและสามารถเข้าโรงเรียนได้	
27.	ด้านข้างโรงเรียนมีต้นไม้เยอะ รก อาจจะทำให้สัตว์มีพิษอาศัยอยู่	
28.	ท่อระบายน้ำหน้าโรงเรียนเป็นรูขนาดไม่ใหญ่มากนัก ไม่มีที่ปิด ซึ่งอาจจะมีสัตว์มีพิษขึ้นมาได้	ปิดฝาชั่วคราว เพื่อป้องกันสัตว์มีพิษที่อาจเป็นอันตรายกับเด็ก

กิจกรรมที่ 4 : โครงการ “ศูนย์เด็กสร้างสุขบนพื้นที่ปลอดภัย

หลังจากสำรวจจุดเสี่ยงแล้ว ทางศูนย์พัฒนาเด็กฯ ได้พบจุดเสี่ยงมากมายดังที่กล่าวไว้ข้างต้น และมีแนวทางการดำเนินการปรับจุดเสี่ยงเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับเด็ก แต่ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ทางศูนย์ฯ ได้พบปัญหาความไม่ปลอดภัยเกิดขึ้น คือ มีงูเข้ามาในลานอเนกประสงค์และออกมาจกคุณครู จนต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับจุดเสี่ยงทุกจุดที่อาจจะเป็นอันตรายกับเด็กและบุคลากรครู รวมทั้งผู้มาใช้บริการศูนย์พัฒนาเด็กฯ แห่งนี้ ตัวอย่างภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ

Before	After
 ตรงลานกิจกรรม เป็นแบบรั้วตาข่ายเหล็ก ทำให้สัตว์ต่าง ๆ สามารถเข้ามาในศูนย์เด็กฯ ได้	 ใช้ฟิวเจอร์บอร์ดและสแลนกันตาข่ายเหล็ก เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์มีพิษเข้ามาได้
 ด้านล่างของกioskน้ำที่เด็กมาใช้ประจำ ปกติจะเปิดโล่งซึ่งอาจมีสัตว์มีพิษเข้าไปอยู่ได้	 ทำมุ้งลวดพร้อมกรอบอลูมิเนียม ปิดช่องบริเวณด้านล่างของอ่างล้างมือเด็ก

Before

ท่อระบายน้ำไม่ได้ติดมุ้งลวด ก็อาจมีสัตว์มีพิษอยู่ตามท่อ แล้วก็ขึ้นมาด้านบนได้ (จากเหตุการณ์ที่ครูโดนงูฉก ก็อาจเกิดจากงูแอบอยู่ในท่อระบายน้ำ)

After

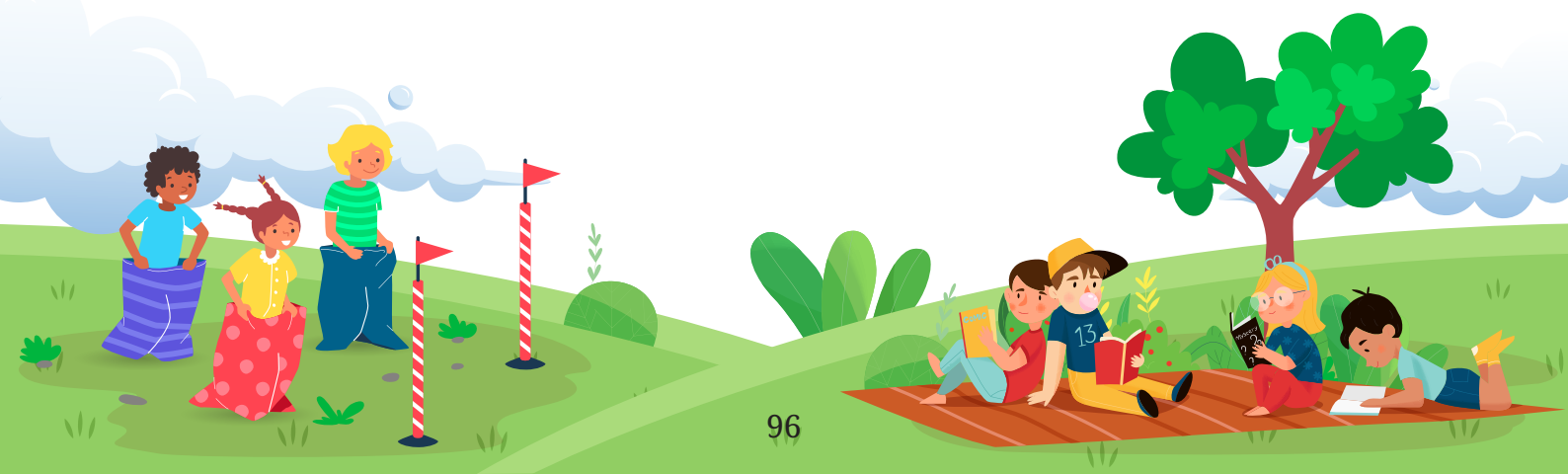
ทำมุ้งลวดพร้อมกรอบอลูมิเนียมปิดช่องระบายน้ำทั้งบริเวณด้านใต้

ประตูลูกไม้หน้าโรงเรียนชำรุด แตกหัก

รั้วได้รับการซ่อมแซมเรียบร้อยแล้ว

Before

บานเกล็ดและมุ้งลวดชำรุด
ทำให้อาณัติสัตว์มีพิษเข้าไปในห้องได้

After

จัดทำมุ้งลวดช่องบานเกล็ดหน้าต่าง
ภายในห้องเรียนเด็ก จำนวน 3 ห้อง

หมายเหตุ : จากการที่พบจุดเสี่ยงหลายอย่าง ทางคณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ จะค่อย ๆ ทดลองทำอย่างต่อเนื่อง โดยจะประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มาสนับสนุนช่วยเหลือต่อไป เช่น แจกกับสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร(ส.ก.) ในพื้นที่เพื่อประสานให้ผู้เกี่ยวข้องมาดูแลเรื่องสายไฟ ที่หย่อนต่ำลง และพื้นถนนที่เสียหายทำให้รถจักรยานยนต์อาจพลิกคว่ำเป็นอันตรายได้ เป็นต้น

กิจกรรมที่ 5 : โครงการ “Art and Nature Play” สำหรับเด็กวัยรุ่น

สืบเนื่องจากพื้นที่ชุมชนโดยรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงในเรื่องยาเสพติด เด็กบางคนออกจากโรงเรียนกลางคัน เพราะครอบครัวไม่สนับสนุนทางการเรียน และพาเด็กเข้าสู่เส้นทางของยาเสพติดทั้งชาย และเสพยา หลายครั้งที่เด็กไปโรงเรียน ก็มีพฤติกรรมที่ชักจูงให้เพื่อน ๆ เข้ามาสู่แวดวงของยาเสพติด เช่น ลองใช้ยาเสพติด ชวนเพื่อนสูบบุหรี่ไฟฟ้า หรือนูหรืธรรมดา ไม่มาโรงเรียน (ต้นไม่ไหว) ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการมาเรียน เพราะผู้ปกครองก็มีทั้งชายและเสพยาเสพติด และให้บุตรหลานเป็นคนไปเดินยา เป็นต้น ทางคณะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ จึงได้นำเอากิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติที่ไม่ยากนักไปทำกับเด็กวัยรุ่นในชุมชน เช่น จินตนาการจากใบไม้ เช็กอินความรู้สึก และได้นำเอากิจกรรมอื่น ๆ มาผนวก เช่น กิจกรรมตัวฉันเป็นของฉัน (กิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากภัยทางเพศ)

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. คุณครูต้องการทำงานกับเด็กกลุ่มเสี่ยง ต้องการช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ เนื่องจากเด็กบางคนเป็นคน ที่ครูรู้จัก ซึ่งขณะนี้หยุดเรียนกลางคัน บางคนไม่ได้ไปโรงเรียน (ซึ่งครูที่โรงเรียนประสาทวิทยาส่งเป็น โรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ ก็รู้สึกลำบากใจที่จะให้เด็กเรียนต่อ เพราะเด็กมาชวนเพื่อน ๆ ทำ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในโรงเรียน) และมีโอกาสเข้าหายาเสพติดได้ง่าย เนื่องจากผู้ปกครองมีการ เสพและขายยา และให้เด็กเป็นคนเดินยา (นำยาเสพติดไปให้กับผู้ซื้อ) จึงชวนเด็กมาทำกิจกรรมที่ศูนย์ฯ เพื่อให้เด็กออกห่างจากยาเสพติด
2. คุณครูทำงานกับเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยเริ่มจากการพูดคุยถามสารทุกข์สุกดิบ พูดคุยเป็นรายบุคคล ให้เด็กรู้สึกว่าคุณครูพร้อมจะรับฟังเด็ก ให้เด็กรู้สึกว่าคุณครู เป็นที่ปลอดภัย และเด็กสามารถไว้วางใจได้
3. คุณครูนำกิจกรรม Art and Nature Play เช่น จินตนาการจากใบไม้ เช็กอินความรู้สึก มาทำกับ เด็กเพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ยากจนเกินไป บางครั้งก็นำกิจกรรมตัวฉันเป็นของฉันมาทำกับเด็ก ๆ เพื่อให้เด็กแสดงออกทั้งความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศ (บางครั้งจะได้ยินข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ ลูกล่วงเกินทางเพศจากพ่อเลี้ยง)
4. คุณครูพยายามสร้างสัมพันธภาพกับเด็ก เนื่องจากเด็กบางคนต้องใช้เวลาในการสร้างความไว้วางใจ จึงเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ เข้ามาที่ศูนย์ฯ มาพูดคุยกับคุณครูในช่วงทำการ โดยศูนย์ฯ จะทำกิจกรรมกับเด็ก ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เนื่องจากเด็ก ๆ จะมาเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับคริสตจักรกรุงไทย ซึ่ง คุณครูของศูนย์ฯพัฒนาเด็กฯ จะทำกิจกรรมกับเด็กหลังจากนั้นอีกประมาณ 1-2 ชั่วโมง (เวลาประมาณ 16.30 น. - 18.00 น.)
5. เด็กใช้เวลาในการสร้างความรู้สึกไว้วางใจ การจะมีทีมงานใหม่เข้าไปนั้นจำเป็นต้องขออนุญาตเด็ก ก่อนเพราะเด็กยังไม่สามารถไว้วางใจกับทุกคนได้ กลุ่มเด็กที่มาทำกิจกรรมกับศูนย์ฯเด็กฯ จะมีทั้งกลุ่ม ประถมปลาย และกลุ่มมัธยมต้น รวมแล้วที่มาร่วมกิจกรรมประมาณ 20 คน ซึ่งแต่ละครั้งก็อาจมี จำนวนที่แตกต่างกันไป บางคนก็อยู่กับผู้ปกครอง แต่บางคนก็ไม่มีผู้ปกครอง (เด็กจะอยู่ด้วยตนเอง) เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กเข้า-ออกจากคุศตลอดเวลา
6. ผลจากการทำกิจกรรมกับเด็ก แม้ว่าจะไม่ถึงกับประสบความสำเร็จในการทำให้เด็กกลับไปสู่ระบบ โรงเรียน แต่ทำให้คุณครูรับทราบปัญหาของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากผู้ปกครองที่ชักชวนให้เด็กเข้า สู่วงการยาเสพติด เด็กบางคนอยากมาเรียนหนังสือกับเพื่อน ๆ บทบาทของครูจึงเป็นผู้ให้กำลังใจให้ เด็กยังรู้สึกมีความหวังในการมาเรียนหรือได้ทำสิ่งที่ตนเองรักได้อีกครั้ง แต่เด็กหลายคนพ่อแม่รู้สึก หวาดระแวงว่าจะให้ข้อมูลเรื่องยาเสพติดกับคุณครู จึงย้ายบ้านหนีออกไปจากชุมชน ทำให้คุณครูไม่ สามารถตามเด็กมาทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 6 : โครงการ “พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมผู้เรียนทางด้านศิลปะระดับประถมศึกษา (Art and Nature Play)”

โครงการนี้คณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนฯ ได้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ไปทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนประสาทวิทยา ซึ่งมีกิจกรรมทั้งสิ้น 4 ครั้ง ดังนี้

1. วันที่ 26 พฤศจิกายน 2567 : กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ ผู้เข้าร่วมจำนวน 63 คน
2. วันที่ 28 พฤศจิกายน 2567 : กิจกรรมสีสันทันจากธรรมชาติ ผู้เข้าร่วมจำนวน 19 คน
3. วันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 : กิจกรรม Sand Tray (พื้นที่ปลอดภัย) ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน
4. วันที่ 2 ธันวาคม 2567 : กิจกรรม Family Collage (ปะติดครอบครัว) ผู้เข้าร่วมจำนวน 60 คน

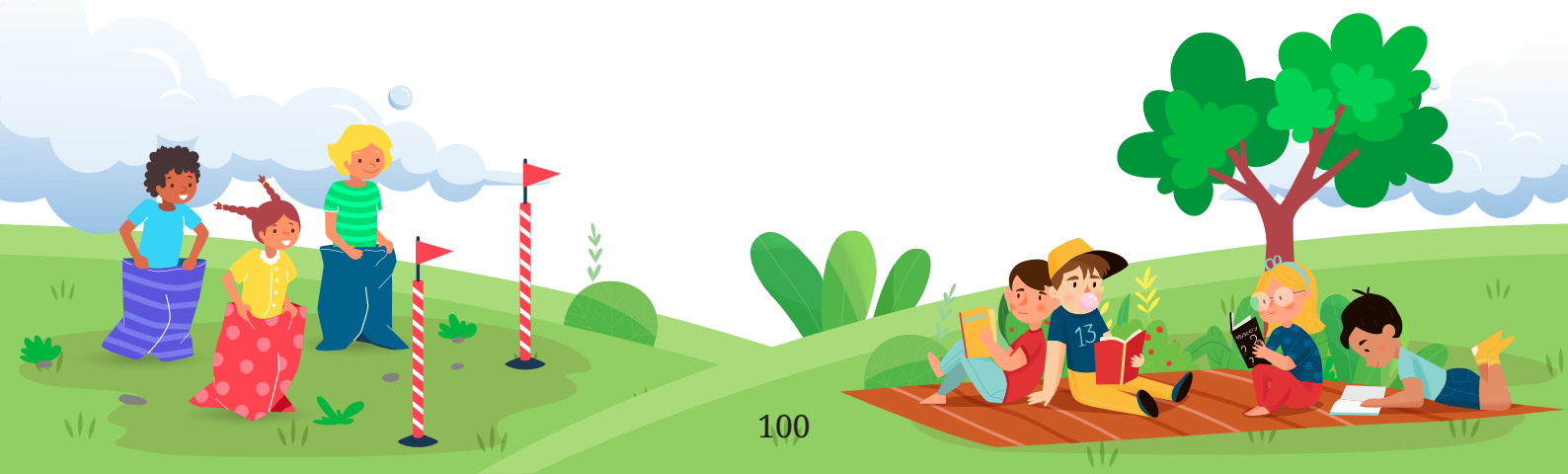
ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง จะใช้เวลาตั้งแต่ 14.00 – 15.30 น. เนื่องจากการทำงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 และ โรงเรียนประสาทวิทยา ซึ่งโรงเรียนสามารถให้ชั่วโมงสำหรับนักเรียนชั้นป.6 เพื่อมาร่วมกิจกรรมจำนวน 4 ครั้ง ๆ ละประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ดังนั้นในแต่ละครั้งคณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กฯ จึงวางแผนทำกิจกรรม 1 กิจกรรม โดยทำตามกระบวนการศิลปะกับธรรมชาติแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งในแต่ละครั้งก่อนจะเริ่มกิจกรรมหลัก จะมีการทำเช็คอินความรู้สึก และ ก่อนจบกิจกรรมจะมีการทำเช็คเอาท์ความรู้สึก เพื่อให้เด็ก ๆ ได้ทบทวนความรู้สึกของตนเอง และ ทีมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กฯ จะได้ว่ารู้ว่าเด็กแต่ละคนมีความรู้สึกอะไร อย่างไร นอกจากนี้ในครั้งแรกก่อนเริ่มกิจกรรมจะมีการทำ Body Mapping เพื่อให้เด็กสแกนร่างกายตนเองว่าร่างกายแต่ละส่วนเป็นอย่างไร มีความรู้สึกนึกคิดอะไรอย่างไร และ หลังจบกิจกรรมครั้งสุดท้ายก็มีการทำ Body Mapping อีกครั้ง

ข้อสังเกตจากการทำกิจกรรม

1. คณะครูของศูนย์เด็กฯ มีทักษะในการทำกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของเด็ก ๆ ได้ดี เนื่องจากเป็นวิทยากรที่มีประสบการณ์ในการนำกิจกรรมกับเด็กมาหลายครั้งแล้ว
2. ในการทำงาน 1-2 ครั้ง ทีมวิทยากรอาจจะยังต้องปรับปรุงเรื่องการเตรียมการการจัดวางอุปกรณ์ รวมถึงการสื่อสารในการนำกิจกรรมอยู่บ้าง เนื่องจากพบว่ากิจกรรมมีอุปกรณ์ค่อนข้างมาก เรื่องการวางแผนเรื่องการจัดวางอุปกรณ์ จึงมีความสำคัญ เช่น ไม่วางอยู่บริเวณมุมห้องชิดผนัง เนื่องจากอยู่ในจุดที่ไม่สะดวกต่อการที่เด็กหลายคนไปหยิบอุปกรณ์ในเวลาเดียวกัน เพราะพื้นที่มีด้านเดียว อีกด้านหนึ่งติดผนัง เด็กจะมาออกกันตรงโต๊ะอุปกรณ์ หรือ ไม่วางบริเวณด้านหน้าห้อง เพราะเป็นจุดที่จะดึงความสนใจของเด็กตลอดเวลา ซึ่งคณะครูมีการปรับปรุงในส่วนนี้ในครั้งหลัง ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในการสื่อสารการนำกิจกรรมอาจจะมีส่วนที่วิทยากรไม่ได้กระตุ้นให้เด็กได้สัมผัสและพิจารณาความรู้สึกในการสัมผัสสิ่งต่าง ๆ เช่น ทราย เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการกระตุ้นการใช้ประสาทสัมผัส จึงควรมีการชวนให้เด็กได้สัมผัสจับต้องและใช้ความรู้สึกจากการสัมผัสนั้น ๆ เช่น ถามเด็กว่าสัมผัสทรายแล้วรู้สึกอย่างไร หรือ ดมดอกไม้ดอกนี้แล้วได้กลิ่นอะไร ฯลฯ รวมถึงการให้เด็กไปหยิบตุ๊กตาโมเดลในกิจกรรม Sand Tray ในช่วงแรกที่ทำให้เด็กนึกถึงตนเองและไปหยิบตุ๊กตาที่แทนลักษณะของตนเอง ควรจะเป็นตุ๊กตาที่เป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งหากพบว่าเด็กเดินไปหยิบโมเดลบ้าน ต้นไม้ หรือบ่อน้ำ วิทยากรหรือทีมงานอาจจะบอกให้เด็กเปลี่ยนเป็นตุ๊กตาสัตว์มีชีวิตรมาแทน หรือช่วงแรกยังไม่วางโมเดลบ้าน ต้นไม้ หรือบ่อน้ำ หรือโมเดลที่ไม่มีชีวิต เพื่อป้องกันการสับสนก็ได้ แล้วค่อยนำออกมาวางในช่วงที่ 2 ที่ให้เด็กมาหยิบองค์ประกอบของพื้นที่ปลอดภัยของเด็ก ๆ ซึ่งสามารถหยิบบ้าน ต้นไม้ บ่อน้ำ รถ ฯลฯ

นอกจากนี้กระบวนการกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติผู้นำกิจกรรมจะไม่เน้นการสอน แต่เน้นการพาเด็กทำ โดยอธิบายกติกากิจกรรม ชวนเด็กสัมผัส หรือ ทบทวนเรื่องราว หรือ ทบทวนความรู้สึก พร้อมกับตั้งคำถามต่าง ๆ ตามแต่ละช่วงของกิจกรรม ไม่เน้นการสอน แต่ในครั้งแรก ๆ บางช่วงวิทยากรมีการสอน ซึ่งในครั้งหลัง ๆ วิทยากรมีการปรับปรุงในส่วนนี้รวมถึงกระบวนการกิจกรรมควรจะให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจด้วยตนเอง มากกว่าการกำหนดโดยวิทยากร เช่น วิทยากรกำหนดว่าให้เด็กกลุ่มไหนไปก่อนไปหลัง และจับเวลาในการเลือกอุปกรณ์ของเด็กแต่ละกลุ่ม จะทำให้เด็กอาจจะถูกจำกัดกรอบขาดอิสระในการคิด วางแผนและตัดสินใจด้วยตนเอง หากวิทยากรเกรงว่าเด็กจะแย่งกันทำให้ไม่เป็นระเบียบ หรือ เกรงว่าเด็กกลุ่มหลังจะไม่ได้อุปกรณ์ สามารถบอกเด็กว่าให้เด็กค่อย ๆ ลูกชิ้นไปหยิบอุปกรณ์โดยสงบ ไม่ต้องรีบ ไม่จำเป็นต้องแย่งกัน อุปกรณ์มีครบทุกคน และขอให้หยิบไปเฉพาะที่จะใช้

ซึ่งครั้งที่ 3 วิทยากรปรับการสื่อสารแบบนี้ พบว่าเด็กสามารถบริหารจัดการเรื่องการหยิบอุปกรณ์มาได้โดยไม่มีปัญหาใด ๆ ทำให้ครั้งหลัง ๆ ภาพรวมกิจกรรมมีความกระชับและบรรยากาศผ่อนคลายมากขึ้น โดยครูลดการควบคุมและเพิ่มการให้อิสระเด็ก และใช้น้ำเสียงที่สงบมีการทำกติกาโดยให้เด็กมีส่วนร่วม เสนอกติกาก่อน แล้วครูเพิ่มเติมประเด็นสำคัญที่เด็กยังไม่ได้เสนอ เช่น เรื่องการไม่ bully กัน ครั้งหลัง ๆ จะเห็นได้ว่าครูลดการพูดสอนลง เน้นอธิบายขั้นตอนกระบวนการกิจกรรมมากกว่าการสอน และในกระบวนการสังเกตเห็นได้ว่าเด็ก bully กันน้อยมาก เช่น เด็กจะอยู่กับกระเบทรายของตัวเอง ไม่ไปล้อเลียนกระเบทรายของเพื่อน

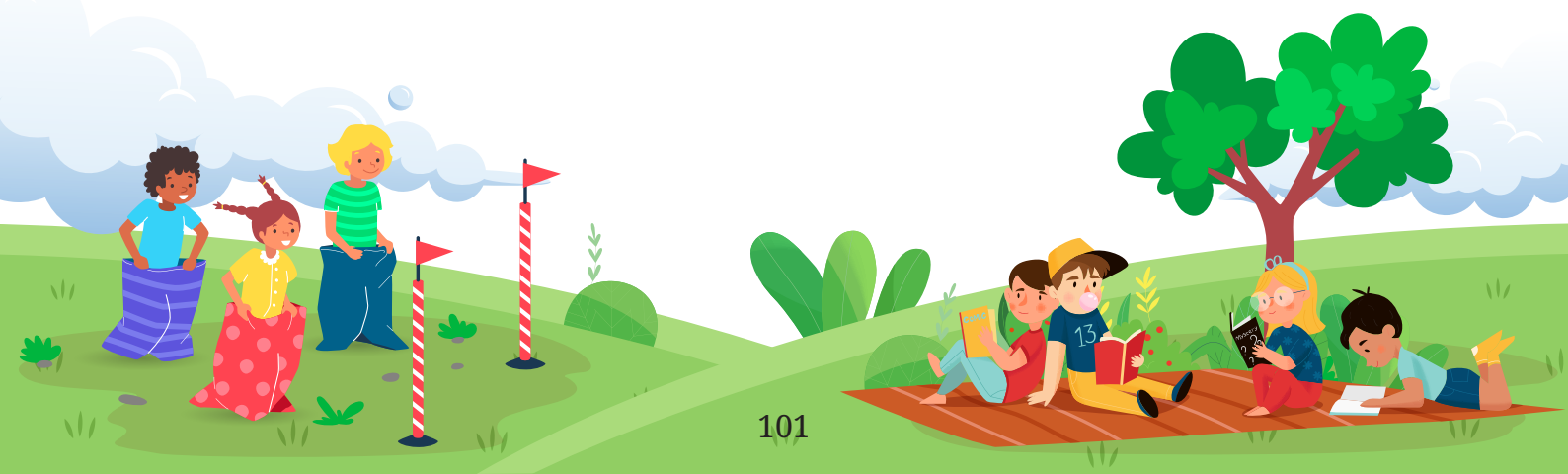
3. ในการทำกิจกรรม ครั้งแรก ๆ จะเห็นว่าเด็กไม่ค่อยกล้าเสนอความรู้สึก หรือ ความคิดเห็นของตนเอง ทีมวิทยากรจึงปรับกระบวนการในครั้งที่ 3 โดยการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม เพราะจะช่วยให้เด็กกล้าพูดมากกว่ากลุ่มใหญ่ซึ่งผลลัพธ์ดีกว่าการทำกลุ่มใหญ่ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ครูอาจให้เด็กได้เขียนก่อนแล้วค่อยเล่า เพื่อให้เด็กได้มีเวลาคิดก็อาจจะช่วยได้

4. กระบวนการเช็คอินความรู้สึก หากเริ่มต้นด้วยคะแนน 10 คะแนน ตอนเช็คเอาท์ควรเป็นคะแนนเต็มเดียวกัน คือ 10 คะแนน ซึ่งคะแนนที่เหมาะสมสำหรับเด็กอาจจะคะแนนเต็มแค่ 5 คะแนนก็จะช่วยให้เด็กให้คะแนนความรู้สึกได้ง่ายขึ้นกว่าคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งครูสามารถถามถึงเหตุผลที่เด็กให้คะแนนน้อยได้ โดยไม่ทำให้เด็กรู้สึกผิด หรือรู้สึกไม่ดี เช่น หนูรู้สึกอย่างไรในตอนนี้ เกิดอะไรขึ้นหรืออะไรทำให้หนูรู้สึกเช่นนี้

5. การเช็คเอาท์ วัตถุประสงค์คือ การให้เด็กได้ทบทวนตัวเองว่าเรารู้สึกอย่างไร ดังนั้นไม่ใช่การประเมินกิจกรรม ครูไม่จำเป็นต้องคาดหวังว่าเด็กจะให้คะแนนในช่วงเช็คเอาท์มากกว่าเช็คอิน หากเด็กให้คะแนนน้อยก็ไม่ใช่ไร ครูสามารถบอกเด็ก ๆ ว่า เด็ก ๆ จะให้คะแนนเท่าไรก็ได้ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น และครูสามารถถามเด็กได้ว่าหนูรู้สึกอย่างไร

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

นักสังคมสงเคราะห์ ที่ศูนย์บริการสาธาณสุข 50 (เป็นเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 และเข้าร่วมอบรมกิจกรรม Art and Nature Play กับโครงการ) และคณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2 ได้นำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ไปทำกิจกรรมกับเด็กที่อยู่ในความดูแลของสมาคมเด็กพิการด้านสติปัญญา เขตบึงกลุ่ม ซึ่งมีทั้งเด็กบกพร่องทาง

สติปัญญา , เด็ก Autistic , เด็กสมองพิการ (CP) และเด็กพิการซ้ำซ้อน โดยจัดกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ทั้งสิ้น 6 ครั้ง ในแต่ละครั้งมีจำนวนเด็กและผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมครั้งละประมาณ 30 คน แต่ละครั้งจะจัดในช่วงบ่ายประมาณ 2 ชั่วโมง ผู้เข้าร่วมจะหมุนเวียนกันไป กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติที่ทำกับเด็กและครอบครัวกลุ่มนี้ มีดังนี้

1. จินตนาการจากใบไม้
2. บิงโกธรรมชาติ (พาผู้เข้าร่วมไปสวนนวมินทร์ภิรมย์)
3. สีสันจากธรรมชาติ
4. ปั่นความสุข (ปั่นดินน้ำมันสำเร็จ)
5. แมนดาลาธรรมชาติ

ผลจากการจัดกิจกรรม

1. พ่อแม่ผู้ปกครองสะท้อนว่า

1.1 เข้าใจลูกมากขึ้น เดิมก่อนหน้านี้มีอาการหงุดหงิดกันตลอดเวลาระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง พอมาทำกิจกรรมช่วยให้รับฟังลูกมากขึ้น ทำให้เข้าใจลูกมากขึ้น

1.2 รู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น เดิมผู้ปกครองรู้สึกเครียดมาก พ่อแม่บางคนมีปัญหาซึมเศร้า เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว พอได้มาเจอเพื่อน ได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ทำกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ ช่วยให้มองลูกดีขึ้นอยู่กับลูกได้ดีขึ้น ได้เจอคนที่เข้าใจ

1.3 รู้สึกว่าวิทยากร (ครูมาลัย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2) เข้าใจความรู้สึกของพ่อแม่ผู้ปกครอง

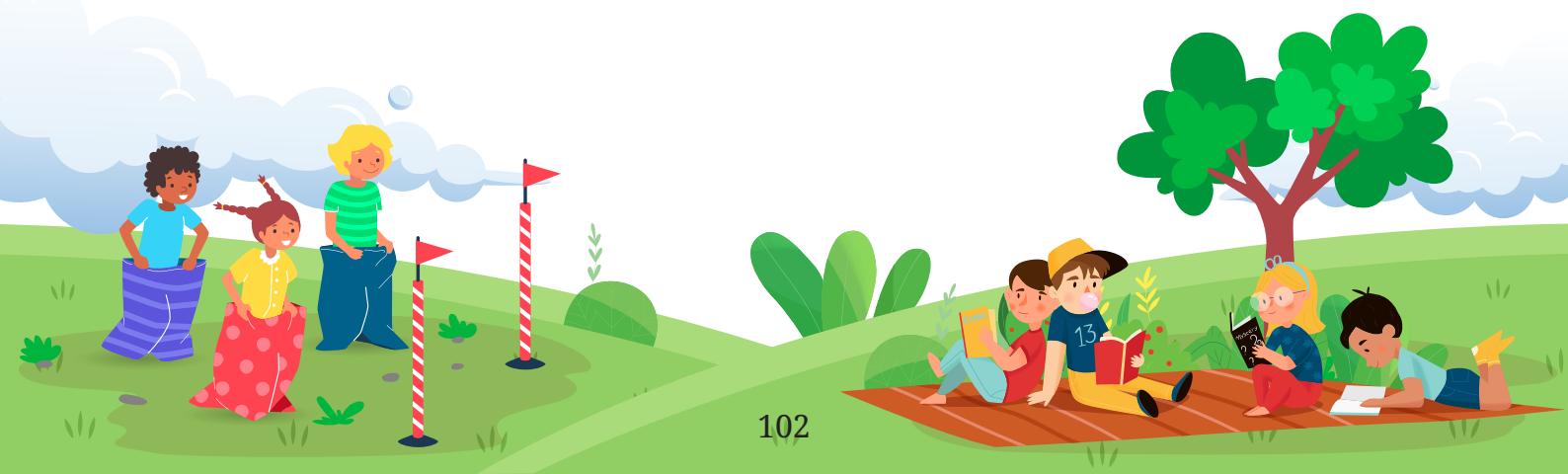
1.4 มีพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสามารถในการทำกิจกรรมศิลปะกับลูกอยู่แล้ว จะนำไปต่อยอดไปทำกิจกรรมที่บ้าน เช่น จินตนาการจากใบไม้ การปั่น เป็นต้น

2. เด็ก

2.1 เด็กดาวินซินโดรม จะมีความเข้าใจกิจกรรมมากที่สุด แม้จะมีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.2 เด็กสมองพิการ (CP) เนื่องจากร่างกายไม่เอื้ออำนวยในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองจึงต้องทำให้บางครั้งจะไม่ตรงกับสิ่งที่เด็กคิด

2.3 เด็กออทิสติก เด็กกลุ่มนี้จะเข้าใจค่อนข้างยาก มีปัญหาการสื่อสาร สื่อสารกับพ่อแม่ไม่ค่อยได้

หลังจากจบกิจกรรมครั้งนี้ นักสังคมสงเคราะห์ของศูนย์บริการสาธาณสุข ต้องการทำกิจกรรม ศิลปะกับธรรมชาติกับกลุ่มผู้สูงอายุในครั้งถัดไป

วิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนสุวรรณประสิทธิ์ 2

ความก้าวหน้า

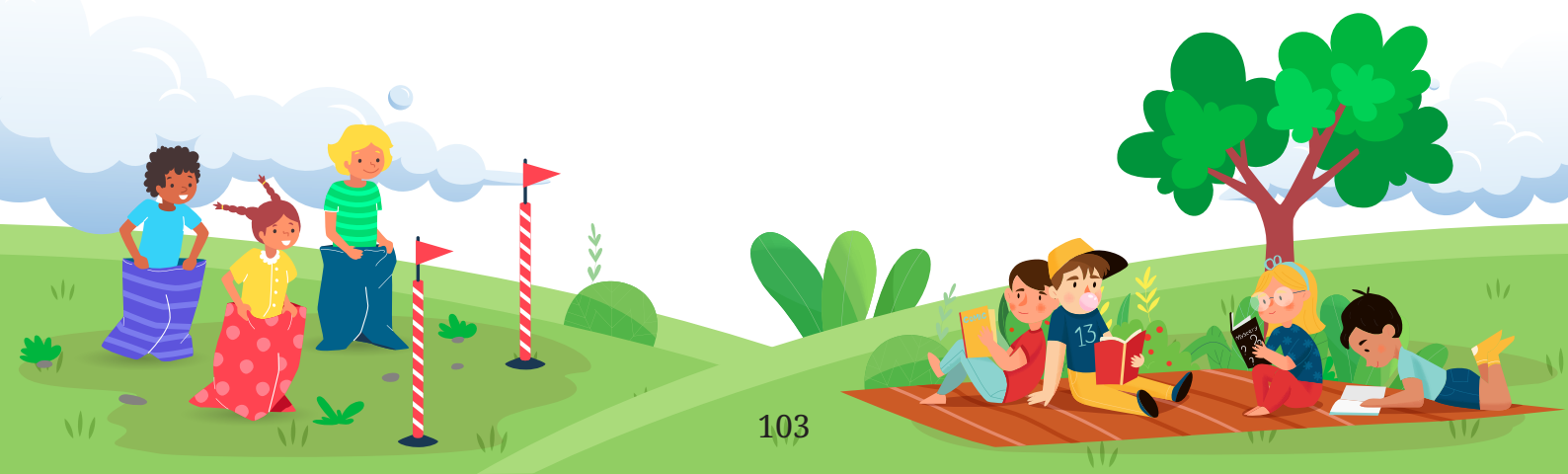
1. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ นำกิจกรรมการเล่น และ กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติบูรณาการในชั่วโมงเรียน ซึ่งพบว่ากิจกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้การสอนในชั้นอนุบาล เนื่องจากเป็นเด็กเล็กจึงยังไม่เน้นวิชาการ กิจกรรมของโครงการจึงสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี
2. หัวหน้าศูนย์ฯ และคณะครูทั้งหมดเห็นความสำคัญของกิจกรรมการเล่น และ ศิลปะกับธรรมชาติอย่างมาก จนนำเอากิจกรรมเหล่านี้ไปขยายผลต่อกับเด็กนอกศูนย์พัฒนาเด็กฯ เช่น นำไปทำกับเด็กวัยรุ่นในชุมชน นำไปทำกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ หรือ นำไปทำกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นความคืบหน้าที่นอกเหนือจากเป้าหมายของโครงการ และผลลัพธ์เป็นไปในทิศทางที่ดี

ปัญหาอุปสรรค/ข้อท้าทาย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนอยู่ในศูนย์ฯ ด้วยหลายคน ซึ่งต้องอาศัยการดูแลตลอดเวลาเหมือนนั้นอาจจะเกิดการรบกวนเด็กคนอื่นหรือเกิดอันตรายในห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติจึงต้องให้มีครูนั่งประกบกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยตลอดเวลา ซึ่งจำนวนครูในบางช่วงอาจจะไม่พอ เนื่องจากกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติมีอุปกรณ์ค่อนข้างหลากหลาย ส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจจะถูกดึงความสนใจได้ง่าย
2. จำนวนบุคลากรครูมีเท่ากับจำนวนห้องเรียน ดังนั้นหากต้องไปเข้าร่วมกิจกรรมประชุมหรืออบรมของโครงการ บุคลากรที่จัดในช่วงเวลาศูนย์พัฒนาเด็กฯ เปิด จะไม่สามารถไปได้หมดทุกคน เนื่องจากจะทำให้ห้องเรียนขาดครูดูแล

ปัจจัยสนับสนุน

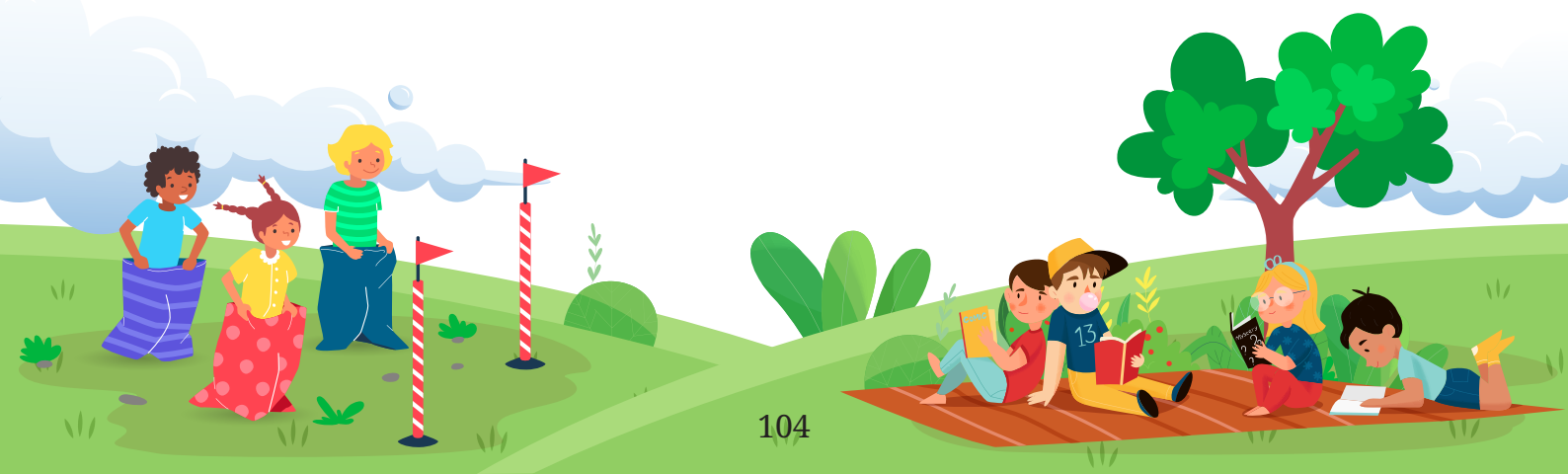
1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก และเห็นความสำคัญในเรื่องการเล่น รวมถึง ศิลปะกับธรรมชาติ ส่งผลให้สนับสนุนบุคลากรครูในการดำเนินงานในเรื่องนี้เป็นภาพรวมทั้งศูนย์ฯ

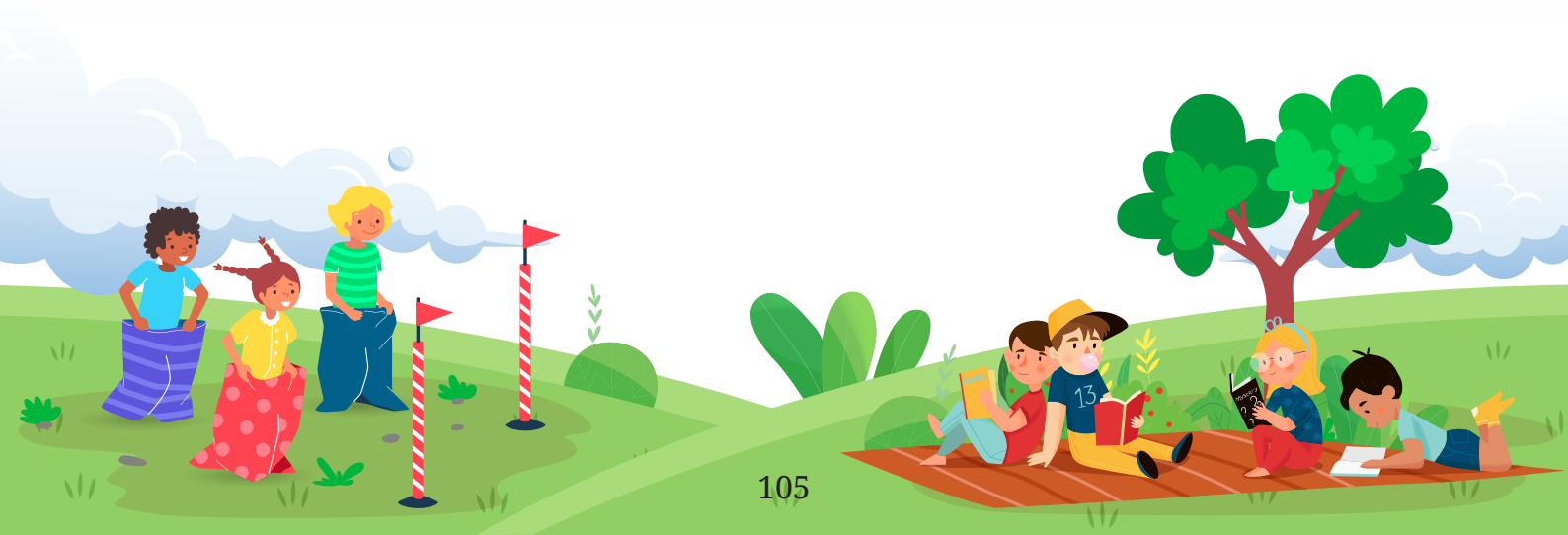
2. บุคลากรครูของศูนย์พัฒนาเด็กฯ มีความเข้าใจ มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันในการส่งเสริมพัฒนาเด็กในด้านบวกทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมกับเด็ก ส่งผลให้มีเทคนิควิธีต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็ก รวมถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติ ทำให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสในการเล่น

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน

1. ในกิจกรรมที่ทำอยู่แล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนกิจกรรมที่ยังไม่เคยทำอาจจะลองนำมาทำและพัฒนาให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนช่วยเหลือครูในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ครูมีการพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยเล็กโดยใช้กระบวนการศิลปะกับธรรมชาติเข้ามาช่วย จะส่งผลดีในการเติบโตในช่วงวัยต่อไป
3. ในกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ครูอาจจะทำกิจกรรมกับเด็กกลุ่มเล็ก ๆ จำนวนไม่เกิน 10 คน หรือทำแยกแต่ละห้อง เพราะเด็กยังเล็ก ครูจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิด หรืออาจจะเพิ่มการทำเดี่ยวสำหรับเด็กบางคน เช่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะได้รับการพัฒนาได้ดีกว่าทำรวมกับเด็กทั้งหมด

ภาคผนวก

กระบวนการศิลปะกับธรรมชาติ

กิจกรรมการเล่นในยุคก่อนที่มนุษย์จะอยู่แต่ในโลกออนไลน์ คือ การได้ออกไปเล่นนอกบ้าน เล่นดิน เล่นทราย เก็บดอกไม้ ใบหญ้า มาเล่นตามจินตนาการ สร้างสรรค์รูปแบบการเล่นไปตามธรรมชาติสิ่งแวดล้อมใกล้ ๆ ตัว แต่ปัจจุบัน “การเล่น” ของเด็กเริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากการเล่นโดยใช้ร่างกายเคลื่อนไหว ออกแรง ก็หันมาเล่นกับหน้าจอมากขึ้น จนแทบจะไม่ได้สัมผัสธรรมชาติเลย การออกไปเล่นหรือทำกิจกรรมกลางแจ้งจึงน้อยลง

การนำกระบวนการทางศิลปะมาเชื่อมโยงกับธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเด็ก จะทำให้เด็กได้มีโอกาสใกล้ชิดกับธรรมชาติมากขึ้น ได้สัมผัสความสงบ ผ่อนคลายจากธรรมชาติ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก เสริมสร้าง Self Esteem ได้ฝึกประสบการณ์จริงลงมือทำด้วยตนเอง เล่นเสริมจินตนาการ สามารถช่วยเยียวยาจิตใจและทำให้ความสุขคืนกลับมาได้

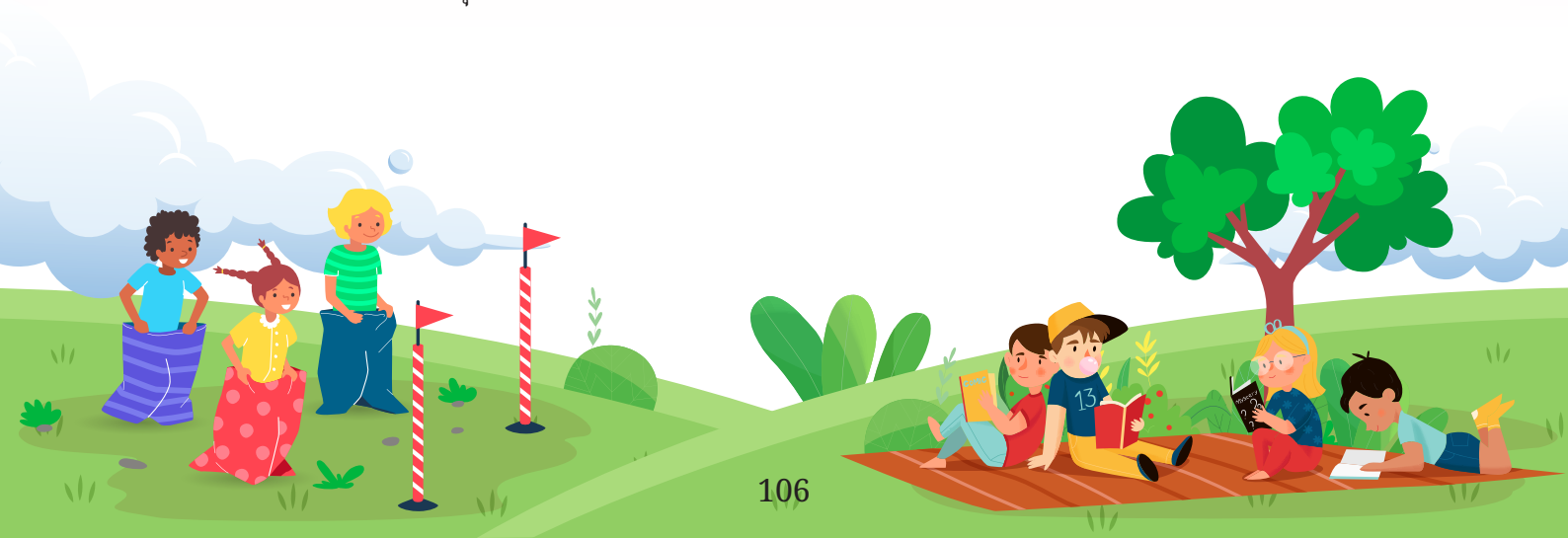
กิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ ที่มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กนำมาใช้ในโครงการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คุณครูหรือบุคคลที่อยู่แวดล้อมเด็ก ได้นำไปบูรณาการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ประกอบด้วย

- กิจกรรมที่ 1 เช็คอิน – เช็คเอาท์ ความรู้สึก Check in – check out (ทบทวนความรู้สึก สื่อสาร)
- กิจกรรมที่ 2 Body Mapping (พิจารณาอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สื่อโดยวาดรูปหรือเขียนข้อความ)
- กิจกรรมที่ 3 จินตนาการจากใบไม้ Imagination from leaves (จินตนาการ วาด ตกแต่งภาพ)
- กิจกรรมที่ 4 บิงโกเกมธรรมชาติ Bingo Game (สำรวจ สังเกต เขียนบันทึก)
- กิจกรรมที่ 5 สีสนธรรมชาติ Nature Colors (สำรวจ สังเกต วาดและระบายสี)
- กิจกรรมที่ 6 แมนดาล่าธรรมชาติ Nature Mandala (สำรวจ สัมผัสธรรมชาติ ตกแต่ง)
- กิจกรรมที่ 7 ปะติดครอบครั Nature collage (พิจารณาสมาชิกในครอบครัว ประดิษฐ์)
- กิจกรรมที่ 8 Sand Tray พื้นที่ปลอดภัย (ทบทวนตัวเอง สัมผัสทราย จินตนาการ สร้างพื้นที่ปลอดภัย)
- กิจกรรมที่ 9 ปั้นความสุข My Happy Clay (ทบทวนความรู้สึกดี ๆ ปั้นดิน)

กระบวนการกิจกรรมศิลปะกับธรรมชาติ (Art and Nature Play) ประกอบด้วย

1. กิจกรรมเช็คอิน-เช็คเอาท์ความรู้สึก (check in – check out)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 1.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และสามารถบอกอารมณ์ความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เพื่อน ๆ รับรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกซึ่งกันและกัน
- 1.3 เพื่อให้ผู้นำกิจกรรมรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของผู้เข้าร่วม

กระบวนการนี้จะทำก่อนเริ่มกิจกรรมอื่น ๆ กรณีแยกทำแต่ละกิจกรรมในแต่ละวัน ครูสามารถทำในแต่ละครั้งที่ทำกิจกรรมได้ ผู้นำกิจกรรมให้ทุกคนเช็คอินความรู้สึกของแต่ละวัน โดยให้คะแนน 1-5 (คะแนน 1 คือ น้อยที่สุด - คะแนน 5 คือ มากที่สุด) โดยการเช็คอินจะทำช่วงแรกก่อนเริ่มกิจกรรมหลัก และการเช็คเอาท์จะทำช่วงหลังจากกิจกรรมหลักเสร็จสิ้น ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมเช็คเอาท์ความรู้สึกอีกครั้งเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนความรู้สึกตนเอง (ไม่ใช่การประเมินผลกิจกรรม) กิจกรรมเช็คอิน-เช็คเอาท์อารมณ์ความรู้สึกจะทำให้แต่ละคนรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และรับรู้ความรู้สึกของคนอื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกของการแก้ปัญหาและปรับอารมณ์ ถ้าเป็นอารมณ์บวกหรือลบต้องรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเองที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น และถ้าเป็นอารมณ์ลบ จะสามารถทำอย่างไรได้บ้างในการจัดการอารมณ์ของตนเอง

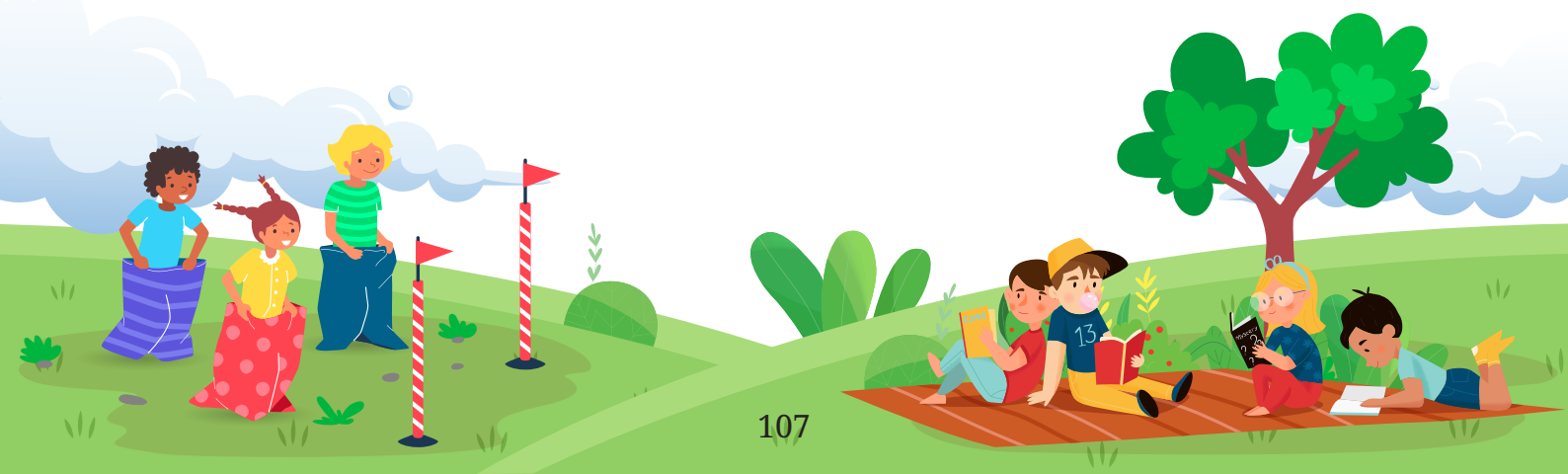
2. กิจกรรม (Body Mapping)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

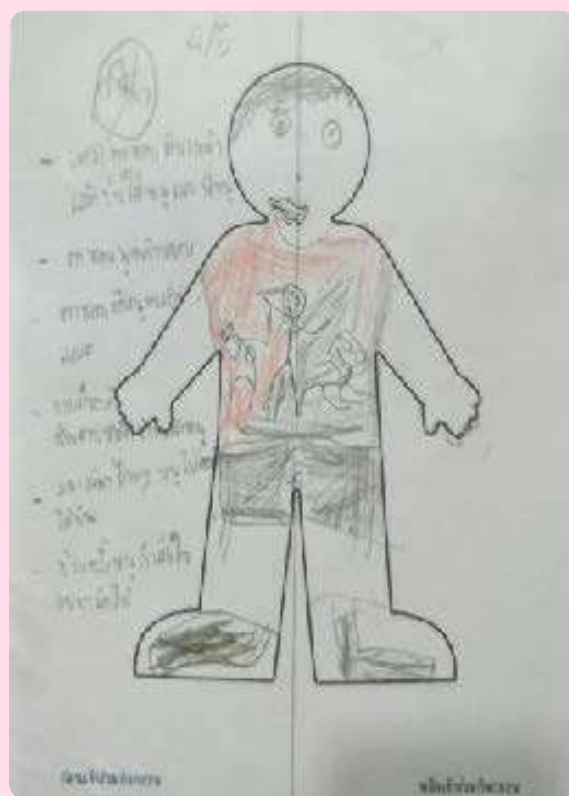
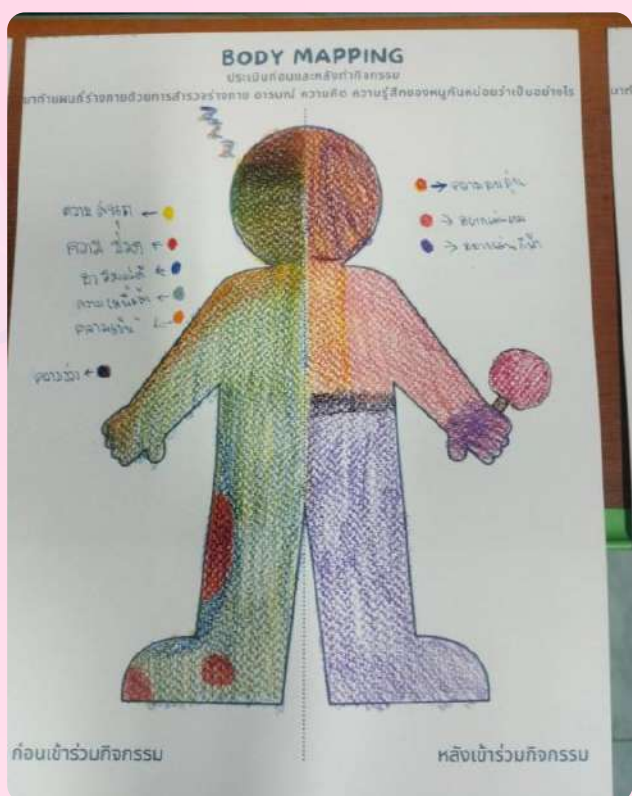
- 2.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสำรวจร่างกาย อารมณ์ความรู้สึก และความคิดของตนเองว่ามีความคิดความรู้สึกอย่างไร
- 2.2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกสงบ และรู้สึกมีสติในการสำรวจตนเอง
- 2.3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจสภาวะร่างกาย อารมณ์จิตใจ และความคิดของตนเองในปัจจุบัน

กระบวนการกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้จะทำหลังจากกระบวนการเช็คอิน แต่เป็นกระบวนการก่อนเริ่มกิจกรรมหลัก โดยผู้นำกิจกรรมจะให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนสำรวจอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตัวเองในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไรบ้าง รู้สึกอย่างไร หลังจากนั้นให้สื่อสารลงในกระดาษร่างกายของตน โดยผู้นำจะมีรูปภาพร่างกายโดยแบ่งเป็นครึ่งด้านซ้ายและครึ่งด้านขวา (ในกระดาษร่างกายของตน ด้านล่างของกระดาษจะเขียนว่า “ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม” และ “หลังเข้าร่วมกิจกรรม”)

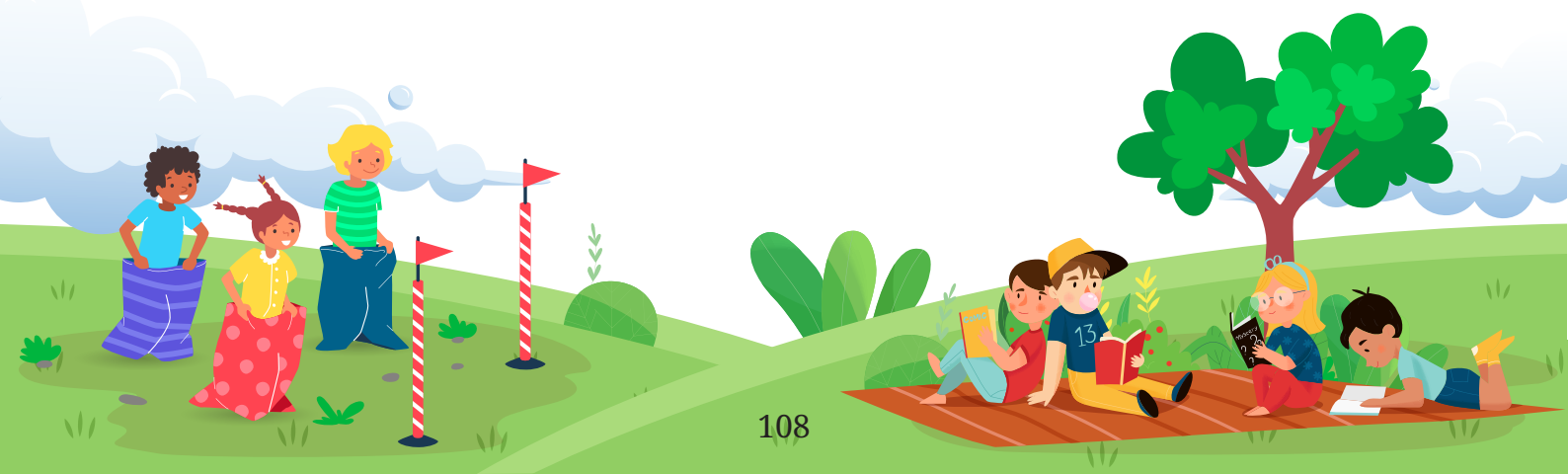
2. ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนค่อย ๆ สำนวจอวัยวะแล้วมาสื่อสารลงในกระดาษร่างกายของฉันทรงด้านซ้ายก่อน ผู้เข้าร่วมสามารถเขียนเป็นเชิงรูปภาพ หรือ สัญลักษณ์ หรือเขียนเป็นข้อความว่ามีความคิด ความรู้สึกและอารมณ์เป็นอย่างไร อีกด้านของร่างกาย (ด้านขวา) จะไปวาดในช่วงสุดท้ายของกิจกรรม ซึ่งแต่ละคนก็จะให้ความสำคัญกับอวัยวะที่ต่างกันไป เช่น ตอนที่ทำกับคุณครู บางคนจะโฟกัสกับสมองที่ช่วงนี้มีภาระหน้าที่เข้ามามากมาย ทำให้คิดมาก รู้สึกกังวล บางคนโฟกัสที่ปาก เพราะให้ความสำคัญกับรอยยิ้ม ไม่ว่าจะเจอเรื่องอะไรที่หนักมาก็ยิ้มไว้ก่อน (จากการสะท้อนของคุณครูที่ผ่านกิจกรรมนี้ คือ คุณครูพบว่าเมื่อมีการกิจหน้าที่การงานเข้ามา เรามักจะลืมที่จะสำรวร่างกายและหัวใจของตนเอง)

3. กิจกรรมจินตนาการจากใบไม้ (Imagination from leaves)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

3.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เชื่อมตนเองกับธรรมชาติอย่างไม่มีข้อจำกัด เกิดความรู้สึกเป็นมิตรกับธรรมชาติ

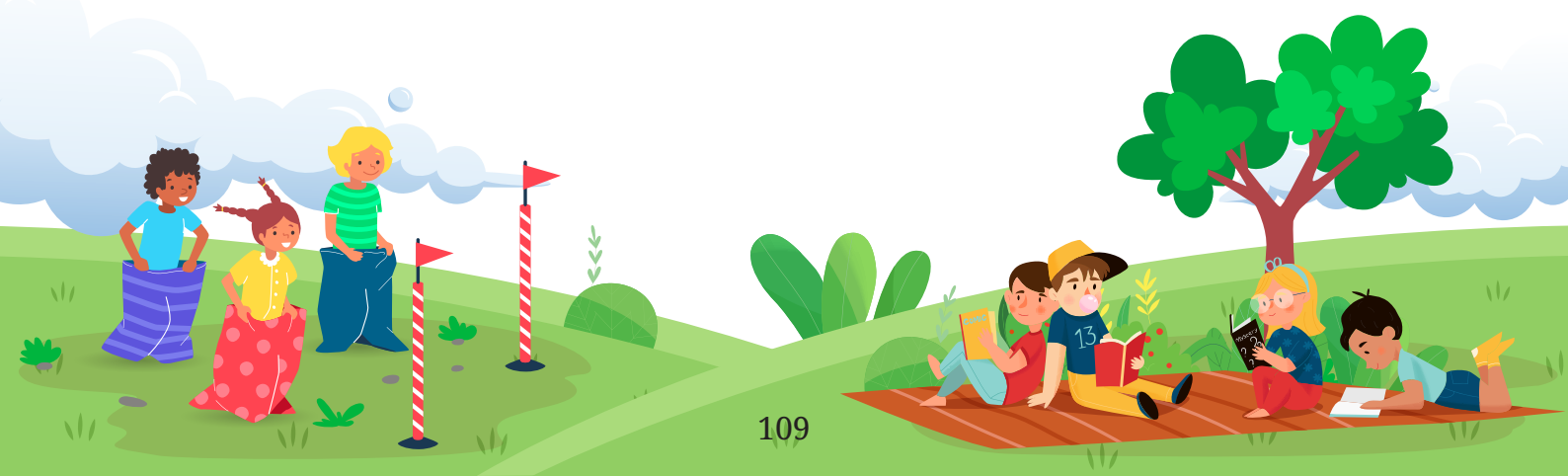

3.2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้จักและเข้าใจตนเอง รวมถึงแนะนำตนเองกับผู้อื่น ว่าตนเองมีลักษณะอย่างไร เหมือนกับใบไม้อย่างไรบ้าง

3.3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในทางศิลปะ

กระบวนการกิจกรรม

- 1) ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมไปเดินหาใบไม้ 1 ใบที่มีลักษณะเหมือนตัวเรา และบอกว่าเหมือนกับเราตรงไหน โดยให้อธิบายให้ชัดเจน เช่น รูปร่าง รูปทรง ขนาด พื้นผิวสัมผัสของใบไม้ คล้ายกับรูปร่างของเรา เช่น สูง อ้วน เตี้ย ขาว และบอกคุณสมบัติบางอย่างที่เป็นความสามารถ เช่น ความแข็งแรง มีประโยชน์หลายอย่าง ปรับตัวได้ดี นอกจากนี้ใบไม้ยังสามารถแปลงร่างได้ด้วย เช่น จากใบไม้กลายเป็นผีเสื้อที่มีคุณสมบัติของความมีอิสระ และเน้นย้ำว่าให้เลือกมาเพียง 1 ใบเท่านั้น
- 2) ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนวาดใบไม้ที่เลือกเป็นตัวเราโดยซ่อนไว้ในภาพวาดและให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มหาว่าใบไม้นั้นอยู่ตรงไหน และวิทยากรให้แต่ละคนลองหมุนภาพ แล้วถามว่าสามารถมองรูปภาพนี้เป็นอะไรได้อีกบ้าง

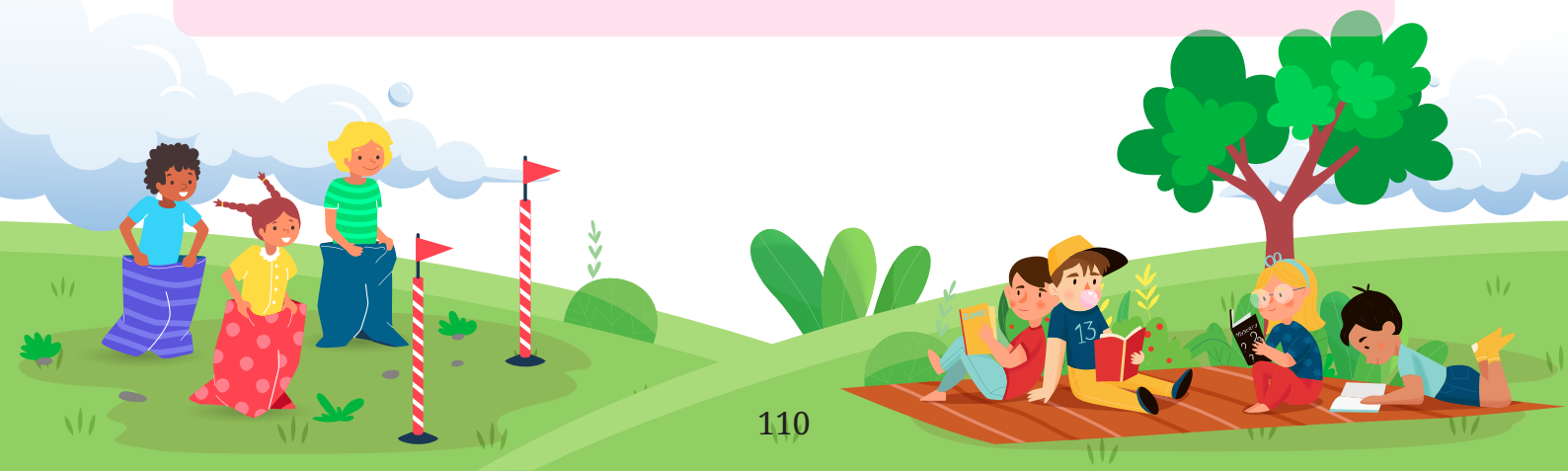
4. กิจกรรมบิงโกเกมธรรมชาติ (Bingo Game)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 4.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกการสังเกตธรรมชาติ ชื่นชมธรรมชาติ ทำตามกฎกติกา และสามารถเชื่อมโยงตนเองกับธรรมชาติด้วยความรู้สึกสงบ
- 4.2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกจากการเล่นบิงโก
- 4.3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมยอมรับความรู้สึกของตนเองทั้งเชิงบวกและเชิงลบ จากการเล่นบิงโก โดยไม่เน้นการแข่งขัน

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมแจกใบงานบิงโกธรรมชาติให้ผู้เข้าร่วมคนละ 1 แผ่น และให้ผู้เข้าร่วมลองคาดเดาว่าจะเจออะไรบ้างในธรรมชาติ โดยจะให้วาดหรือเขียนชื่อสิ่งนั้นลงไปในช่วงให้ครบทั้ง 15 ช่อง (ใส่ภาพแต่ละภาพไว้ในช่องไหนก็ได้) โดยเหลือไว้ 1 ช่องเพื่อให้เติมอะไรก็ได้
2. ให้แต่ละคนออกไปตามหาภาพที่วาดในแต่ละช่องโดยไม่ใช้เสียง และไม่บอกเพื่อนเมื่อเจอสิ่งนั้นแล้ว เมื่อเจอภาพไหนแล้วให้เครื่องหมายกากบาท เมื่อกลับมาให้แต่ละคนแลกเปลี่ยนว่าตนเองได้มากี่บิงโก และ บอกช่องพิเศษของตัวเอง ทักษะที่ผู้เข้าร่วมจะได้ คือ สังเกตธรรมชาติเชื่อมโยงกับธรรมชาติ ใช้ประสาทสัมผัสให้ครบ เวลาสำรวจให้ดูเรื่องความปลอดภัยด้วย

5. กิจกรรมสีธรรมชาติ (Nature Colors)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

5.1 เพื่อกระตุ้นพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก จากการเด็ด หั่น โขลก ฯลฯ

5.2 เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส การดมกลิ่น (สีธรรมชาติ) การได้ยิน (การโขลกสมุนไพรต่าง ๆ) และการสัมผัส (วัตถุดิบ)

5.3 เพื่อกระตุ้นจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการรู้คิด

5.4 เพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตโดยเป็นมิตรกับธรรมชาติ สร้างความสุขได้ด้วยวัสดุธรรมชาติ และเรียบง่าย

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมเตรียมใบไม้ ดอกไม้ พืชต่างๆ ที่สามารถสกัดสีได้มาจากบ้าน ซึ่งแต่ละคนสามารถแบ่งสิ่งที่เตรียมมาให้เพื่อน ๆ ได้ด้วย โดยให้เลือกคนละ 3 สี
2. นำวัตถุดิบธรรมชาติที่ผู้เข้าร่วมเตรียมมา หรือที่วิทยากรเตรียมมาให้ นำมาหั่น โขลก ตำและคั้นเพื่อสกัดสีจากธรรมชาติแต่ละชนิด
3. ใช้ตัวกระตุ้นความเข้มข้นของสี ได้แก่ มะนาว น้ำส้มสายชู เบกกิ้งโซดา มาใช้ร่วมด้วย โดยการเติมลงไปเล็กน้อย เพื่อให้ได้สีที่แตกต่างกันไปแล้วนำสีที่ได้มาระบายลงในช่องกระดาษที่แจกและเขียนว่าได้จากอะไร ผสมกับอะไร
4. ให้แต่ละคนระบายสีตามอิสระลงในกระดาษปอนด์ที่แจกเพิ่ม โดยระบายเต็มแผ่นกระดาษพร้อมทั้งตั้งชื่อภาพของตนเอง แล้วนำมาเล่านิทานต่อกันเป็นเรื่องราวกับเพื่อน ๆ

ดอกไม้ ใบไม้ ที่ทุกคนต่างช่วยกันเตรียมมา

คั้นสีของดอกไม้

สกัดสีจากธรรมชาติ

ใช้สีที่สกัดแล้วมาระบายตามจินตนาการ

6. กิจกรรมแมนดาลาธรรมชาติ(Nature Mandala)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

6.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมนึกถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจากการทำสิ่งดี ๆ หรือ ความสำเร็จที่เคยทำ

6.2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รู้สึกมีสมาธิ เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

6.3 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสะท้อนตัวตนออกมาเป็นภาพ ทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น

6.4 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้เพื่อนฟังได้

แมนดาลา หมายถึง จักรวาลไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ใช้แมนดาลาแทนเรื่องความภาคภูมิใจ

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมจะให้ทุกคนหลับตา 1 นาที ย้อนกลับไปสำรวจดูว่าเรามีเรื่องอะไรที่เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของตนเอง จะเป็นความสำเร็จหรือความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจตั้งแต่วัยเด็กเล็ก วัยประถม วัยมัธยม วัยมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเป็นครูในปัจจุบัน
2. ให้แต่ละคนมาสำรวจดอกไม้ ใบไม้ เพื่อไปสร้างสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของความภาคภูมิใจของตนเอง และให้ตั้งชื่อเมนดาลานั้นๆ (โดยก่อนจะมาหยิบสิ่งต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมสังเกตภาพคร่าวๆ ก่อนได้)
3. นำใบไม้ ดอกไม้มาจัดเรียงบนกระดาษลูกฟูกอย่างที่ต้องการ หลังจากนั้นมาตกแต่งเมนดาลาของตนเองให้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
4. ให้ทุกคนเดินชมเมนดาลาของแต่ละคน โดยให้แต่ละคนเล่าถึงเมนดาลาของตนเองพร้อมทั้งเล่าความรู้สึกภาคภูมิใจ หรือ ช่วงเวลาแห่งความสุขของตนเองให้เพื่อน ๆ ฟัง

ดอกไม้ของน้ำใจที่ทุกคนได้เตรียมมา

ตกแต่งเป็นเมนดาลาธรรมชาติ

7. กิจกรรมปะติดกรอบคร่ำ (Nature collage)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 7.1 เพื่อแสดงถึงความเชื่อมโยง สัมพันธภาพระหว่างกัน ความยึดเหนี่ยวกันภายในกรอบคร่ำ
- 7.2 เพื่อฝึกการสังเกตตนเอง และ กรอบคร่ำ ว่ามีลักษณะอย่างไร มีความคล้ายคลึงกับธรรมชาติในรูปแบบใดบ้าง

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนนึกถึงสมาชิกในครอบครัวตนเอง ว่ามีใครบ้าง และแต่ละคนมีคุณลักษณะ มีความสามารถอะไร ให้นึกถึงข้อดีของทุกคน
2. ให้แต่ละคนมาเลือกวัสดุจากธรรมชาติว่ามีอะไรที่แทนสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว หลังจากนั้นให้นำมาลงวางบนพื้นผ้าว่าให้อยู่ตรงไหนบ้าง แล้วค่อยนำมาจัดวางบนสติ๊กเกอร์อีกที
3. เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วให้จับคู่แลกเปลี่ยนเรื่องราวที่ได้ทำระหว่างกัน

8. กิจกรรมพื้นที่ปลอดภัย (Sand Tray)

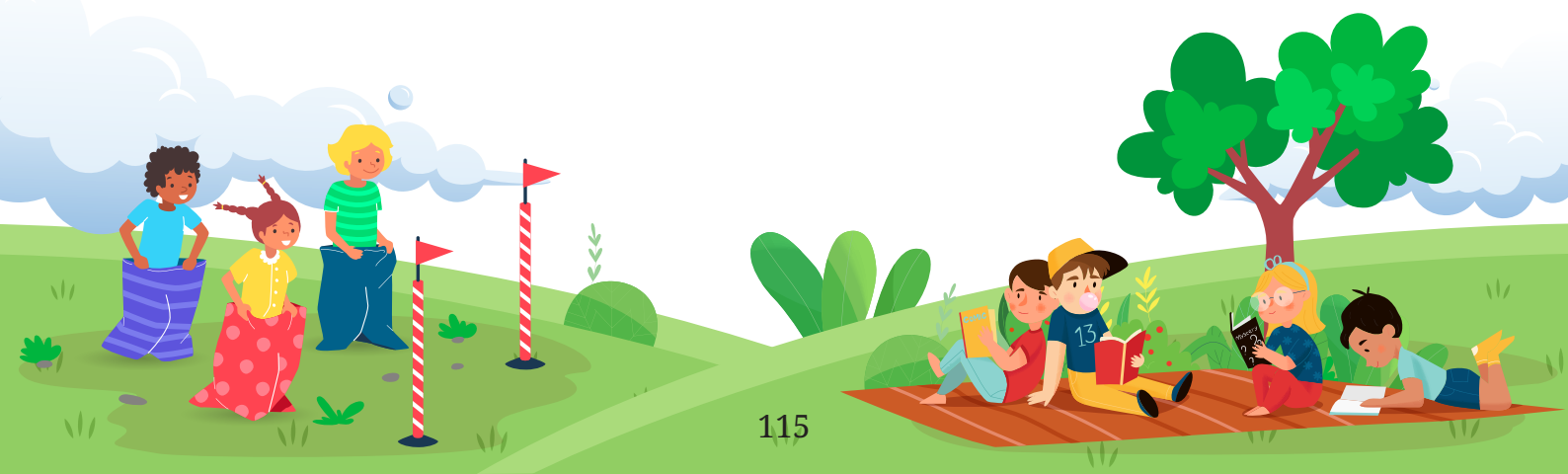
กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 8.1 เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส
- 8.2 เพื่อสร้างความสนุก ผ่อนคลาย
- 8.3 เพื่อพัฒนาทักษะสังคมกับกลุ่มเพื่อน

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเตรียมตุ๊กตารูปต่างๆมาให้ผู้เข้าร่วมได้เลือก เช่น ตุ๊กตาผู้ชาย ตุ๊กตาผู้หญิง เด็กบุคคลในอาชีพต่าง ๆ กัน ตุ๊กตาอีโรต่าง ๆ แล้วให้แต่ละคนเลือกตุ๊กตาที่แทนตนเองและเชื่อมโยงกับตนเองมากที่สุด
2. นำกระบะทรายขาวให้ผู้เข้าร่วมได้สัมผัสทราย ซึ่งบางคนอาจจะสัมผัสด้วยมือ ด้วยหน้า ฯลฯ และให้ผู้เข้าร่วมสังเกตความรู้สึกของตนเองในขณะที่สัมผัสทรายว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง เช่น ละเอียดย หนาย หรือผ่อนคลาย
3. ให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนลงมือสร้างพื้นที่ปลอดภัยของตนเอง โดยเริ่มจากเกลี่ยทรายให้เรียบ นั่งในท่าที่สบาย ให้สงบนิ่ง หายใจเข้าลึก ๆ ให้นึกถึงพื้นที่ ๆ ที่อยากเห็น อยากอยู่ในบรรยากาศแบบนั้น อาจเป็นสถานที่แปลกใหม่ ที่ไม่เคยเจอ ให้สัมผัสบรรยากาศนั้นว่าเป็นช่วงเวลาไหน เช้า สาย บ่าย เย็น มีแสงอาทิตย์ หรือ ดวงจันทร์ ดวงดาว มีต้นไม้ใบหญ้า ภูเขา ทะเล หรือ เป็นสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้
4. เมื่อพร้อมแล้วให้นำตุ๊กตาที่เป็นตัวแทนเราวางลงในกระบะทรายตรงพื้นที่ไหนก็ได้ที่รู้สึกว่าจะทำให้เราปลอดภัย และให้ลูกมาหยิบสิ่งแวดลอมอื่นๆเพื่อจัดวางลงกระบะเพิ่มเติม เช่น สัตว์ ต้นไม้ เรือ ที่นั่งเล่น เป็นต้น โดยแต่ละคนจะหยิบตุ๊กตาแทนตัวเราเอง 1 ตัวเท่านั้น และไม่หยิบตุ๊กตาอื่นเพิ่มแล้วการไม่ให้เอาคนอื่นไปอยู่ตรงนั้นแม้แต่พ่อแม่หรือแฟน มีเราคนเดียวจริง ๆ เพราะเราจะรู้สึกมีความสุขสบายใจและปลอดภัย เพราะบางทีพอนึกถึงคน ๆ นั้นที่เขามาตำหนิ พุดจาไม่ดีใส่ หรือมีความขัดแย้งกับเราจะรู้สึกไม่ปลอดภัยได้
5. เมื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้แต่ละคนได้เล่าพื้นที่ปลอดภัยของตนเองว่าประกอบไปด้วยอะไรบ้าง รู้สึกอย่างไรในพื้นที่ปลอดภัยแห่งนี้ ขอบอะไร อะไรทำให้รู้สึกสบายใจ ผู้นำกิจกรรมอาจจะอธิบายเพิ่มเติมว่าหากหมดพลังเราต้องไปที่นี้ เวลาเมื่อมีเรื่องไม่สบายใจแค่หลับตาก็จะพาเราไปยังสถานที่ปลอดภัยในใจเรา (สถานที่นี้อาจจะไม่ได้มีอยู่ในชีวิตจริง แต่เมื่อนึกถึงที่ไรจะรู้สึกปลอดภัยเมื่อนั้น) กิจกรรมนี้จะช่วยเยียวยา เมื่อเกิดความรู้สึกไม่มีความสุข รู้สึกเหนื่อย อยากพัก เราสามารถมาอยู่ในที่แห่งนี้ชั่วคราว มาสงบอารมณ์จิตใจ สร้างความสุข ความสบายใจในชีวิตได้

สัมผัสทราย

เลือกสิ่งแวดลอมนำมาตกแต่ง

สร้างพื้นที่ปลอดภัยของเรา

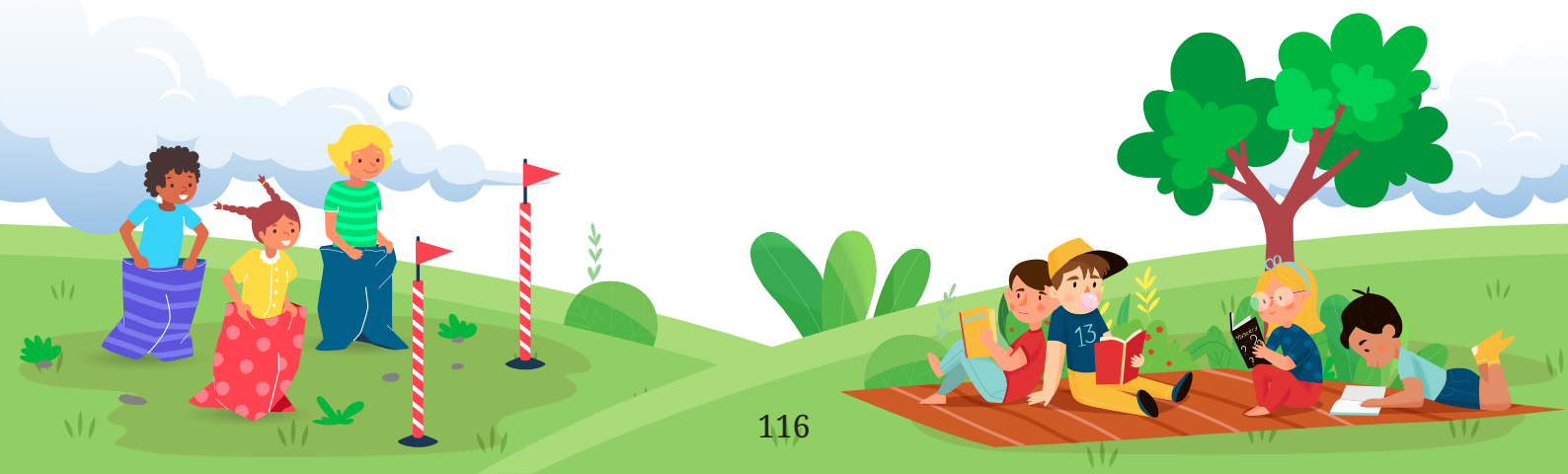

เล่าพื้นที่ปลอดภัยว่ามีอะไรบ้าง รู้สึกอย่างไร อะไรที่ทำให้สบายใจ

9. กิจกรรม ปั่นความสุข (My Happy Clay)

กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

- 9.1 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมแต่ละคนสร้างพื้นที่ที่เป็นความสุขและความปลอดภัยของตนเอง
- 9.2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมร่วมกันสร้างความสุขในสังคมและชุมชนของตนเอง
- 9.3 เพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกันและเคารพขอบเขตซึ่งกันและกัน

กระบวนการกิจกรรม

1. ผู้นำกิจกรรมเตรียมดินสุญญากาศ ขนาดพอเหมาะมาให้ผู้เข้าร่วมได้ทำความรู้จักกับดิน โดยการให้สัมผัสในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นวด ปั้น บีบ ฯลฯ แล้วให้ผู้เข้าร่วมทำตามคำสั่งทีละคำสั่ง เช่น ให้ทำดินให้ยาวที่สุด / ให้ทำดินให้สั้นที่สุด / โยนดินที่ทำเป็นลูกบอลใส่มือตัวเองไปมา และให้ผู้เข้าร่วมช่วยกันคิดคำสั่งว่าจะให้ทำอะไรกับดินบ้างอาจจะเขียนจนครบทุกคน
2. ให้แต่ละคนปั้นความสุขของตัวเอง อาจจะปั้นเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ จะมีอยู่จริงหรือไม่มีอยู่จริงก็ได้ เช่น คน สิ่งของ สัตว์เลี้ยง หรือ สิ่งต่าง ๆ ที่เราได้ใช้ ได้เห็น อยู่ด้วยแล้วสบายใจ แล้วตกแต่งระบายสีดินที่เราปั้น
3. ให้แต่ละคนนำดินที่ปั้นและระบายสีวางลงบนแผ่นกระดาษวงกลมขนาดใหญ่ (ผู้นำกิจกรรมเตรียมไว้ให้และวางบนพื้นหรือบนโต๊ะ) ให้แต่ละคนเดินหามุมบนแผ่นกระดาษที่คิดว่าเป็นที่ปลอดภัยสำหรับตัวเองและวางดินลงตรงนั้น
4. หลังจากนั้นให้แต่ละคนต่อเติมวาดสิ่งแวดล้อมให้เชื่อมโยงกับผู้คนกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อาจจะเริ่มจากใกล้ ๆ บริเวณพื้นที่ของเรา เพื่อให้พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่แห่งความสุขของชุมชนของเรา ทำเส้นทางให้เชื่อมโยงถึงกัน เช่น แม่น้ำ รถไฟ เครื่องบิน ช่วยกันคิดว่าจะต้องมีอะไรบ้างที่ทำให้เรารู้สึกสนุก มีความสุขและมีความปลอดภัยเมื่ออยู่ในชุมชน

ทำดินให้ยาวที่สุด

ปั้นความสุขเป็นรูปร่างต่าง ๆ

ต่อเติมวาดสิ่งแวดล้อมให้เชื่อมโยงกัน

สร้างเป็นชุมชนแห่งความสุข

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

เลขที่ 979 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 12 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์ 02-412-1196 02-412-0738

โทรสาร 02-412-9833

อีเมล: cpcrheadoffice1981@gmail.com

www.thaichildrights.org

สนับสนุนการผลิตโดย

